

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 9 mars 2009*§ 4 Interpellation om Asfaltsverket i Västberga (nr 2008:52)*

Anförande nr 1

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

M a l t e S i g e m a l m (s): Först och främst vill jag tacka för det utdelade svaret från borgarrådet om asfaltsverket i Västberga. Jag har ställt frågan med anledning av att det här är en situation där hela området kring Västberga är omgärdat av olika typer av gator och trafikleder. Man har också flyttat Essingeleden ungefär 30 meter närmare hela bostadsområdet i Midsommarkransen och Västbergaområdet.

Det som är intressant med det här är att vi också förde långa diskussioner om asfaltsverkets placering och hur man skulle förfara med hela planen på att flytta asfaltsverket till Västberga. När vi hade majoriteten bestämde vi oss för att förlägga asfaltsverket till den plats där det är beläget i dag. Men vi hade också med en klausul med en stor begränsning av asfaltsverket. Det gäller framför allt transporterna till och från verket. Vi skrev in att förutsättningen för att asfaltsverket skulle byggas var att man skulle kunna klara av trafikförsörjningen till och från verket på ett bra sätt.

Problemet i dag är att det inte finns någon trafiklösning framme. Det är flera år sedan asfaltsverket beslutades om och byggdes. Man kan säga att de personer som bor i det här området i dag är starkt irriterade över att det är så mycket buller och så många transporter dagligen, inte bara till asfaltsverket utan till de andra industrier som finns i hela det här området. Det innebär att den miljö som finns i området blir starkt försämrad. Just den här delen av Västbergaområdet är redan tidigare ett starkt trafikerat område med ganska mycket tung transport. Nu har det kommit till ytterligare tunga transporter som går genom området. Det var därför vi sade att när vi bygger asfaltsverket ska det också byggas en ordentlig avfartsväg från verket så att man slipper köra genom området ytterligare en gång när man har lastat och lossat.

Mina frågor till borgarrådet gäller framför allt hur man tänker sig att följa upp detta. När kommer det nya vägar till asfaltsverket?

Anförande nr 3

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! När man gjorde den första bedömningen av hur mycket trafik asfaltsverket skulle alstra trodde man att det skulle handla om totalt 550 fordon per dygn, varav ungefär 445 lastbilstransporter. Det var mot bakgrund av detta som man gjorde reservationen att man skulle återkomma och säga att man möjligtvis skulle titta på om man behöver bygga en alternativ väg.

Nu har det visat sig när man tittar på hur många transporter som de facto genomförs att det inte alls är så många som man befarade. Det handlar om ungefär 125 fordon per dygn, och i extrema fall 200 fordon per dygn under högsäsongsdagarna. Kontoret har gjort en bullermätning vid Västberga allé, som jag skriver om i mitt svar. Den visar på närmast obefintliga förändringar när det gäller bullernivåerna.

Den bedömning som görs är att det nu inte alls finns det behov som man befarade från början. Man behöver inte genomföra de förändringarna, för trafiken har inte blivit så omfattande som det värsta scenariot indikerade.

Anförande nr 4

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag tror att borgarrådet gör en liten missbedömning i det här fallet. Jag tror nämligen att oavsett om det är 125 transporter per dygn genom området eller uppemot 400–500 tunga transporter, vilket det skulle kunna vara, handlar det fortfarande om att folk som bor i området har fått en tillförsel av minst 100 eller 125 stycken transporter till och från området varje dygn.

Det var faktiskt så att när vi förde de här diskussionerna och träffade de personer som bodde i området under vår majoritetsperiod var ett av de löften som vi talade om och även ställde ut att om vi bygger ett nytt asfaltsverk ska man också bygga bra transportnät från nybyggnationen.

Jag tror att många känner sig djupt svikna när man fortfarande inte har lyckats ordna transportnät från asfaltsverket. Det är väl ingenting som säger i dag att de 125 transporterna per dygn – eller vad nu kontoret har räknat fram – är sådana transporter som kommer att vara framgent. Vilken trafikström man får och hur många transporter som kommer att finnas i området beror på många aspekter. Det kan handla om att man satsar på jättemycket mer asfalt på vägarna eller någonting annat. Då kommer transporterna att öka.

Jag tycker att det vore ett svek mot de personer som bor i Västbergaområdet om man inte kan göra det som var utlovat i samband med att man fattade beslutet om asfaltsverket, nämligen att man skulle göra en bra förbindelse från verket som också innebar att lastbilarna slapp åka närmast de bostäder som i dag är berörda. Vi förde långa diskussioner och debatter tidigare om vart verket skulle flyttas. Det fanns flera olika platser där man hade ritat in asfaltsverket från början. Men för många av de platserna sade man att det kommer att bli för mycket buller och för mycket trafikstörningar. Då flyttade man hela verket till den tomt där det i dag är placerat med motiveringen att det också skulle gå en väg från asfaltsverket så att man snabbt kommer ut ur området.

Jag måste säga att jag tycker att det vore ett svek mot de personer som bor i området om man inte kan klara av att bygga en avfartsväg från asfaltsverket.

Anförande nr 5

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag tycker ändå att man måste beakta det faktum att när man diskuterade de här frågorna handlade det om att man räknade med att det

skulle vara ungefär totalt 550 fordon per dygn. Det är en helt annan situation i dag när man vet hur det de facto ser ut.

Vi kommer naturligtvis från kontorets sida att följa trafiksituationen och se till att om det skulle visa sig att det blir stora förändringar ska vi naturligtvis beakta dem. Men rådande läge med 125 fordon per dygn är inte tillräckligt skäl för att göra en väginvestering på det sätt som Malte Sigemalm föreslår här, såsom trafikkontoret gör bedömningen.

Detta är också någonting som måste sättas i relation till andra investeringsbehov som finns i staden. Det som marknämnden beslutade i oktober 2006 var att man ska göra en utvärdering och hålla koll på detta. Jag var inte med på den tiden, men såvitt jag förstår har det inte getts något uttalat löfte – möjligtvis i så fall från Malte Sigemalm men inte från den nu sittande majoritetens sida – om att få en annan väg.

Anförande nr 6

M a l t e S i g e m a l m (s): När man tog diskussionerna med de boende i området och framför allt också när man fattade beslutet fanns det faktiskt med att under förutsättning att vägen byggdes skulle man kunna klara av en bra trafikförsörjning från asfaltsverket. Det är inte bara asfaltsverket som genererar trafik i området i dag, utan det är hela Västberga industriområde. Vi har fler bilar som passerar på Essingeleden ungefär 30 meter från bostadsbebyggelsen. Hela området är kringgärdat av trafikleder.

Jag tycker fortfarande att det här är ett svek gentemot de personer som bor i området. De ska inte behöva få ytterligare påfrestningar av tung trafik nära sitt eget bostadsområde. 125 fordon kanske låter lite, men det är ändå ganska mycket på ett dygn när det gäller tillförsel av tung trafik.

Borgarrådet har ju i den här fullmäktigesalen visat olika bullernivåer och hur de har slagit. Vi fick en demonstration för ett tag sedan av hur buller lät. Man kan säga att det finns olika typer av buller, men oavsett vad det är finns det faktiskt en stor störning i de här personernas boende. Det kommer naturligtvis dels från Essingeleden, dels från asfaltsverket. Det finns en stor oro från de personer som bor i området för hur de ska kunna klara av att bo kvar. De menar att det bullrar för mycket, och det har dragits in ny, tung trafik i området. Det finns ingen väg, vilket faktiskt var utlovat i samband med beslutet.

Det är därför jag har ställt interpellationen. Jag hade förväntat mig ett svar nu från borgarrådets sida eftersom hon är ordförande i miljö och hälsa. Hon borde kunna säga att vi självfallet ska ta bort bullret och bygga vägen för att underlätta för de boende i Västberga. Det var lite grann det budskapet jag skulle vilja ha med mig tillbaka när jag pratar med dem som bor i området.

Anförande nr 7

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Då vill jag passa på att läsa högt ur mitt skriftliga svar. Det som Malte Sigemalm nu säger antyder ju att man skulle ha lovat någonting om en ny väg. Den bedömning som kontoret kom fram till i

utredningen som handlar om var man skulle lokalisera asfaltsverket och som antogs av respektive nämnd var att asfaltsverkets transporter klarades inom befintligt vägnät, det vill säga utan en utbyggnad av en ny vägförbindelse till Upplandsvägen. Trafikutredningen visade då att asfaltsverket bedömdes ge en trafikallstring på totalt 550 fordon per dygn. Det var alltså en mycket, mycket större andel fordon man räknade med då. I dag konstaterar man att det är 125 fordon som går där. När man räknade med 550 gjorde man bedömningen att det inte behövdes någon ny väg. I dag har det visat sig bli 125.

Det är också tydligt i den bullermätning man har gjort från kontorets sida att det är en obefintlig förändring av bullernivåerna jämfört med tidigare. Det tycker jag är viktigt att komma ihåg i sammanhanget, och det har inte Malte Sigemalm nämnt i sina yttranden här.

§ 5 Interpellation om vårdnadsbidrag (nr 2008:53)

Anförande nr 8

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

A b e b e H a i l u (s): Ordförande och kommunfullmäktige! Jag vill börja med att tacka finansborgarrådet för svaret. Däremot är jag inte nöjd. Speciellt här i vår stad, Stockholm, används vårdnadsbidraget både i teorin och i praktiken för att kvinnor inte ska arbeta eller studera. Många av kvinnorna i Stockholms ytterstad som har bidraget är kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och har mycket låg utbildning och låg språknivå.

I stadsdelen Rinkeby-Kista har 102 personer beviljats vårdnadsbidrag fram till den 31 december 2008. Av dessa är 2 stycken män och 100 stycken kvinnor. Vi socialdemokrater hade befarat detta, och vi har varnat Moderaterna och deras allierade både på riksnivå och i den här salen för att lagen är kvinnofientlig och segregande. Det är precis vad som händer i dag i Stockholms stad – i Sveriges huvudstad. Många av de 706 som får bidraget är invandrarkvinnor med låg utbildning som står långt från arbetsmarknaden. Det är de som har fått bidraget.

Som borgarrådet kanske kommer ihåg varnade jag när ni fattade beslutet i den här salen. Moderaterna är egentligen emot vårdnadsbidraget, men de vill spara pengar på barnen. Det är precis vad som händer i dag. På de 102 barn som annars skulle gå i förskolan i Rinkeby-Kista stadsdel har kommunen sparat 10 miljoner kronor. Av de 10 miljonerna har vi betalat 3,6 miljoner till mammorna. Resten, 6,4 miljoner kronor, har hamnat i kommunens eller i de rikas ficka – eller rättare sagt har ni sänkt skatten. Det är precis detta som händer.

Problemet nu med det som händer i Rinkeby-Kista, i Spånga-Tensta och i liknande stadsdelar är att stadsdelarna blir tvungna att stänga en och annan förskola för att barnen sitter hemma. Men de får inte ersättning från staden för det. De måste i stället se till att det blir mindre personal i varje förskola. Någonstans måste de ju spara pengar.

Det andra som Moderaterna har vunnit på vårdnadsbidragslagen är att 100 människor som annars skulle studera eller söka jobb nu sitter hemma. De räknas inte i arbetsmarknadsstatistiken. Hur länge ska ni fortsätta så här, finansborgarrådet? Det är min fråga. Hur länge ska lagen om vårdnadsbidrag fortsätta att gälla i Stockholms stad?

Anförande nr 10

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Låt mig först slå fast en viktig och grundläggande princip för mig och för oss i alliansen. Alla familjer i Stockholm, oavsett var man kommer ifrån och vilken stadsdel man bor i, måste tillerkännas kapaciteten och möjligheten att själva avgöra vad som är bäst för deras barn. Det är

naturligtvis grunden för vårdnadsbidraget. Det handlar om ett sätt att ge familjerna valfrihet.

Jag skulle vilja säga som jag har sagt i tidigare sådana här debatter: Detta är ett komplement. Vi har mödosamt och målmedvetet byggt upp valfrihet för Stockholmsfamiljerna när det gäller att välja förskola oavsett vad man vill välja inom kommunala förskolor eller enskilt drivna förskolor. Det där har kommit för att stanna. Detta har vi gjort i strid, för att inte säga i politiskt krig, med Vänstern i Stockholm med socialdemokratin i spetsen som var mot det här. Men jag tror att ni har insett i dag att valfriheten har kommit för att stanna.

När detta är sagt, herr ordförande, vill jag säga att Abebe Hailu tar upp en viktig diskussion om kvinnor, särskilt invandrarkvinnor, i vissa stadsdelar där man inte kommer ut i utbildning eller på arbetsmarknaden. Där når vi inte framgång med den arbetslinje som alliansen både här och i regeringen har varit mycket angelägen om att bedriva.

Herr ordförande! Att beskriva det som att det skulle vara en vinst för Moderaterna att människor inte kommer i arbete eller utbildning är väl just den typ av anklagelse mot varandra som vi inte ska ägna oss åt i den här salen. Vi kan väl ha olika syn på vad som är de bästa redskapen, men vi kanske ska ha bättre förtroende för varandras syften med det vi gör.

Jag tycker, herr ordförande, att det är märkligt att man pekar på vårdnadsbidraget som den stora boven i dramat. Problematiken fanns tidigare, Abebe Hailu, vilket du mycket väl vet. Att påstå att införandet av vårdnadsbidrag dessutom skulle ha skapat och förvärrat problematiken är ett resonemang som inte jag kan köpa. Vi vet att det finns andra av de här systemen, inklusive föräldraförsäkringen, som också används ojämnt. Man löser inte den problematik som Abebe Hailu tar upp och som är så viktig genom att avskaffa vårdnadsbidraget. Det är att lämna de 781 Stockholmsfamiljer som har valt vårdnadsbidraget utanför och säga till dem: Er valfrihet är inte mycket värd! Den typen av politik kan inte jag ställa mig bakom, herr ordförande.

Anförande nr 11

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, ledamöter, medier och andra! Det är en intressant debatt som Abebe har dragit i gång. Jag tackar honom för det. Om man tittar på den svarslista som har kommit så undrar man ju lite. Vem är det som vill ta hand om sina barn? Vilka familjer handlar det om? Det var sådant du pratade om tidigare, Sten. Det är klart att jag undrar varför det bara finns 32 beviljade ansökningar just på Östermalm. Hur tänker de föräldrarna? Vad gör de för någonting? Har de sina barn på förskola? De har i alla fall inte sökt det här bidraget, som ligger på 3 000 kronor. Det kan man knappast överleva på.

Det här är helt klart en klassfråga. I Rinkeby-Kista är det 82 personer som har bidraget. Om man ska jobba med segregering i den här staden och försöka integrera människor, kvinnor och män, i samhället tror jag att det här är helt fel väg att gå. Det här är en kvinnofälla, tyvärr. De här kvinnorna stannar kvar hemma. Deras barns språkutveckling hamnar på efterkälken. De kommer inte in i förskolan förrän de är kanske fyra fem år. Då har de tappat många år av svenskinläring. Så kan det vara.

Ni pratar alltid om jobblinjen, inte sant? Var tog den vägen när man tittar på det här? Det intressanta är vad som styr valet. Varför är 32 anmälningar från Östermalm beviljade jämfört med Rinkeby-Kistas 82?

Anförande nr 12

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Vi har nog med all önskvärd tydlighet gjort klart att vi är oeniga i frågan om vårdnadsbidrag. Det är inte första gången vi diskuterar det. Jag kan ändå tycka att det är oerhört anmärkningsvärt att ett parti som så stenhårt har drivit frågan om arbetslinjen i valrörelsen och pratar om bidrag ändå accepterar vissa bidrag. I det här fallet är det vårdnadsbidraget.

Jag begärde ordet därför att det här blir ännu mer intressant i perspektivet och ljuset av dagens utspel från framför allt Kristdemokraterna och Göran Hägglund i regeringen. De vill utlysa en bonus på 10 000 kronor till alla som föder barn. Givetvis börjar vän av ordning undra var man kommer att ta den här typen av pengar. Hur kommer man att finansiera alla påhitt som Kristdemokraterna kommer med i regeringssamarbetet? Familjepolitiken verkar för mig just nu mest bestå av bonusar och bidrag. Jag trodde inte att det var borgarnas politik.

Anförande nr 13

A b d o G o r i y a (s): Ordförande och Sten Nordin! Vi har tidigare debatterat den här frågan, du och jag. Du sade då, liksom i dag, att det handlar om valfrihet för familjer. Men valfrihet för vilka familjer eller för vilka? Verkligheten talar om valfrihet för kvinnor med mycket rika män eller kvinnor med invandrarbakgrund som står långt ifrån arbetsmarknaden. Exempelvis har ensamstående föräldrar absolut inte möjligheter att leva på de där 3 000 kronorna. De utestängs helt och hållet.

Ett annat perspektiv som jag vill lyfta upp när det gäller ytterstaden är barnen till de kvinnor som kommer att utnyttja eller redan utnyttjar vårdnadsbidraget. De här barnen kommer inte att nyttja den pedagogiska verksamhet som bedrivs i förskolan under minst två år. Vad kommer ni att säga till de barnen framöver när de börjar i skolan med stora brister i det svenska språket? Kommer ni att föra över problemen till Lotta Edholm och säga att de här barnen inte klarar svenskan och att vi måste satsa mer resurser på dem så att de klarar skolgången i framtiden? Hur har ni tänkt när det gäller barnperspektivet i ytterstaden?

Anförande nr 14

Borgarrådet S a m u e l s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Den stora skiljelinjen går mellan oss, som har tillit till vuxna föräldrar och som tror att de vet bäst vad som är bäst för deras barn, och er. Det är det som är den stora skillnaden. Från vänstersidan vill man gärna att alla ska in i samma fälla. Då tror man att allt blir så fantastiskt bra.

Jag har jobbat i skolan i 25 år. Under den tiden har jag sett många barn som har kommit från förskolan. Många av de barnen har också haft problem av olika slag. Förskolan är inte den enda lösningen. Vi har en fantastiskt bra förskola i Stockholms stad, och den ska vi vara stolta över. Men den är inte det enda alternativet. Föräldrar

kan ge barnen kärlek som ingen anställd personal kan ge. Om föräldrar tycker att de fram till dess att barnen är tre år vill utnyttja möjligheten med vårdnadsbidrag ska de naturligtvis få göra det.

Det är intressant att ni inte litar på att människor vet bäst. Häromdagen kunde vi läsa i en av gratistidningarna att en socialdemokratisk företrädare säger att medborgarna i Stockholm inte förstår allvaret när det gäller bostadsomvandlingar. Som politiker vet man tydligen bättre än vad medborgarna själva gör. Det tar jag avstånd ifrån. Jag tror att människor faktiskt kan avgöra också sådana här saker.

Jag tror också att det är viktigt att vi har öppna förskolor runt om i staden så att även hemmavarande föräldrar kan ha möjlighet att möta andra föräldrar om de känner det behovet. Barnen får ju då också träffa andra barn.

Men föräldrar har naturligtvis ett eget ansvar att se till att barn lär sig ett språk. Om man har valt att komma hit till Sverige och bo här har vuxna ett ansvar att själva lära sig språket och att se till att också deras barn lär sig det svenska språket om man har tänkt sig att stanna i det här landet. Annars är man ju med och ser till att ens egna barn kommer att bli andra klassens medborgare, och det tror inte jag att föräldrar vill. Jag tror att de faktiskt kan känna ansvaret att se till att barnen kommer med.

Segregationen är ett jättestort problem. Jag som jobbar med äldrefrågor ser stora brister också bland de äldre från båda sidor, från oss i Sverige och från nyanlända. Vi måste se till att vi möts också i föreningslivet. Om barnen får se att de vuxna möts över gränserna kommer det också att möjliggöra för barnen att mötas över gränserna och på det sättet integreras i det svenska samhället.

Det är intressant när man diskuterar vårdnadsbidraget att man inte ser till att utgå från det lilla barnet fram till dess att det är tre år. Ibland pratar ni från er sida om att ni gärna vill förlänga föräldraförsäkringen. Det kanske just är för att barnen behöver sina föräldrar lite längre.

Anförande nr 15

A b e b e H a i l u (s): Jag vet inte vad du pratar om, Ewa Samuelsson. Du pratar om segregation bland de vuxna. Vi pratar om segregation bland kvinnor och småbarn – både om Mohammed och om Johansson som är född på Karolinska sjukhuset. Den ena går på förskola från det första året. Den andra börjar efter tre år eller efter sex år, först då man börjar skolan. Det finns barn som börjar först i skolan med svenska språket och med svensk tradition och allt sådant.

I och med vårdnadsbidraget förlorar de här kvinnorna ålderspension i tre år. Några kvinnor har redan åkt till sitt hemland med sina barn. De sitter där hemma någonstans och kommer sedan tillbaka. Kvinnor som är dåliga i svenska språket åker hem i tre år och kommer tillbaka med ett treårigt barn, eller kanske med två barn. Tänk på vad ni håller på med! Tänk vilken framtid ni skapar för Sverige i den så kallade alliansen! Ni delar landet i två delar. Det blir ett segregerat Sverige och ett segregerat Stockholm. Finansborgarrådet röstade dessutom först för lagen i riksdagen och genomför den sedan här i Stockholms stad. Han praktiserar den på våra kvinnor i Rinkeby, i Tensta, i Skärholmen, i Hjulsta med mera.

Anförande nr 16

Borgarráðet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag träffas inte så väldigt hårt av att jag är konsekvent och röstar för lagen i riksdagen och sedan genomför den här. Det är väl ändå rätt bra att det hänger ihop. Det hade varit värre om det hade varit tvärtom.

Abebe Hailu får det att låta som om vi nästan tvingar vårdnadsbidraget på människor. Det handlar det verkligen inte om. Det handlar om en valfrihetsreform. Ni skjuter in er på en liten grupp av människor i Stockholm för vilka detta har passat bra och som har valt detta. Ni säger att ni ska avskaffa vårdnadsbidraget och ta bort det för dem.

Samtidigt får ni det att låta som att med er politik kommer barnen på dagis från första året. Så är det ju inte. Jag tror inte heller att det svarar mot föräldrarnas önskemål i allmänhet eftersom man har föräldraförsäkring. De flesta föräldrar är ju hemma under det första levnadsåret för barnen – ett och ett halvt år i vissa fall om man kan dra ut på det. Den beskrivningen är alltså något felaktig, tycker jag.

Dessutom får Socialdemokraterna bestämma sig om vårdnadsbidraget är en kostnad eller en besparing. Ibland säger ni att det är en kostnad som hotar. I dag har det sagts att det är en listig besparing som Moderaterna har hittat på. Ni får bestämma er. Det vi betalar ut för vårdnadsbidraget tas inte ur barnomsorgsbudgeten; låt oss slå fast det ytterligare en gång.

Karin Rågsjö drog genast sin klasskamp retorik, som hon älskar, om vårdnadsbidraget. Det håller inte riktigt. Vi kan se till staden som helhet. Det är samma andel vårdnadsbidrag i Skarpnäck som på Östermalm. Karin Rågsjö får nog analysera det hela lite mer. Om man i Rinkeby-Kista skulle ha samma andel vårdnadsbidrag som det genomsnittliga i staden som helhet skulle det vara 50 vårdnadsbidrag där. Nu är det 102, så visst finns det en skillnad. Jag tror att den skillnaden kan bero på många saker. Den kan bero på skillnad i värderingar och i kvinnors och mäns förvärvsfrekvens – det handlar ju om förvärvsfrekvensen för familjerna över huvud taget – och många andra sådana frågor som vi har anledning att jobba med och som också ligger i den arbetslinje och jobblinje som alliansregeringen har drivit.

Men att som analysgrund säga att vårdnadsbidraget är roten till det onda och som metod ta bort det löser ingenting. Det bara talar om för 781 Stockholmsfamiljer att den valfrihet som har passat dem rycker vi nu undan utan att sätta dit något annat i stället. Vad regeringen gör är att den nu kommer att lägga fram en proposition, som redan är klar, om allmän och fri förskola tre timmar om dagen från det att barnet fyller tre år. Det kommer som komplement. Detta var en helhet i den familjepolitik som alliansregeringen presenterade i början på mandatperioden.

Anförande nr 17

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Låt mig återigen börja med ensamstående föräldrar. Vilka möjligheter har ensamstående föräldrar att utnyttja bidraget? Erfarenheterna visar att det inte är många ensamstående föräldrar som får vårdnadsbidraget.

Det andra som jag vill lyfta upp är papporna. Hur många pappor kommer att utnyttja vårdnadsbidraget? Erfarenheterna från exempelvis Norge visar att 96 procent av dem som har vårdnadsbidrag är kvinnor.

Det tredje är barnen. Jag har inte påstått att förskolan är den enda institution där man kan lära sig svenska, Ewa Samuelsson. Men det är en av dem. I det här fallet, när det gäller de barn som kommer att vistas hemma i stället för att vara i förskolan, är det tydligt och klart att deras kunskaper i det svenska språket absolut inte kommer att utvecklas.

Det fjärde och sista gäller de kvinnor, framför allt kvinnor i ytterstaden, som kommer att utnyttja detta. De utnyttjar det inte på grund av att de älskar vårdnadsbidraget utan därför att de absolut inte har något annat att göra. Ni har misslyckats med att skaffa jobb för de här kvinnorna, som står långt från arbetsmarknaden. Ni sade före valet att ni ska näst intill bota utanförskapet. Det vi ser i dag är att fler och fler drabbas just av utanförskapet. Det gäller framför allt de kvinnor som kommer att utnyttja vårdnadsbidraget. Det skulle vara intressant att få höra någonting av någon av er när det gäller ensamstående föräldrar, men också när det gäller pappor.

Anförande nr 18

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, ledamöter! Det här är en fråga och en så kallad reform som har cementerat orättvisorna i staden ännu mer, tycker jag. Det är en fråga som definitivt skapar ytterligare segregering. Det är jag helt övertygad om.

Jag tittar i mina papper här. Sten sade ju att jag skulle analysera mera. Jag kan då också ställa en fråga till dig, Ewa Samuelsson. Du pratade om det positiva med familjen. Det tycker vi väl alla – familjen är positiv. Men då undrar jag varför östermalmarna tycker att familjen spelar mindre roll. Där finns ju bara 32 ansökningar jämfört med Rinkeby-Kistas 82. Det är någonting som blir skevt i er diskussion på det sättet. Det kan ju inte vara så att man i innerstaden och i förorter som har en annan struktur inte vill ta hand om sina barn medan man gör det så kallade fria valet på ett annat sätt i Rinkeby-Kista och i Spånga-Tensta.

Frågan har cementerat kvinnorna i hemmen. Precis som de andra har sagt här kommer det att bli så att de ungar som inte kommer till förskolan inte får någon språkutveckling. Om de kommer till förskolan kanske det föds ett barn till. Låt oss säga att de kommer till skolan utan att ha gått i förskola när de är sex sju år. De ligger då ohjälpligt efter.

Om man tittar på listan är det helt uppenbart att detta enbart har skapat sämre förutsättningar för kvinnorna och familjerna i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby. Om det här vore en så fantastisk reform undrar också jag varför då inte familjerna på Östermalm och Södermalm väljer att göra samma sak.

Anförande nr 19

A b e b e H a i l u (v): Ordförande! Spånga-Tensta stadsdelsnämnd svarar så här när det gäller vårdnadsbidraget: Tensta stadsdelsnämnd anser att förslaget om vårdnadsbidrag sannolikt kommer att ge föräldrar större möjligheter att kombinera

förskoleverksamhet för barnen och arbete. Därmed minskar barnens vistelsetid på förskolan under de tidigare åren.

I dag i Tensta, Hjulsta, Rinkeby och Skärholmen kombinerar ingen av de här människorna arbete med att minska vistelsetiden i förskolan. Alla sitter hemma, eller så har de redan lämnat landet. Vad är meningen? Det här är typisk segregation. Ni kanske inte ser det i dag. Ni ser bara att ni sänker skatten. Det är bara det ni ser; ni ser bara pengar. Men i morgon betalar både Stockholm och Sverige dyrt för detta. Det märks i dag vad som händer i Tensta och vad som händer i Malmö. Det är bara början.

Genom det här delar ni upp framtidens barn. Invandrabarn börjar med svenska språket först när de kommer till första klass. Ni kräver också att barnen ska få betyg från första klass. De ska ha prov redan från tredje eller sjätte klass. Hur ska de invandrabarn som har varit hemma med de här kvinnorna kunna konkurrera på lika villkor med andra barn som har gått i skolan och med medelklassbarn – både invandarmedelklassbarn och svenska medelklassbarn som har gått i förskolan och har fått pedagogiken där? Hur ska de kunna konkurrera? Svara mig, finansborgarrådet! Vad är din framtidsvision för de här barnen? Vad är din framtidsvision för de här kvinnorna?

Anförande nr 20

Borgarrådet Samuelson (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag beklagar, Abebe Hailu, att du har kommit till ett land som till stor del har haft ett omhändertagande. Människor skulle inte ha inneboende kraft och makt att klara ut mycket i sina egna liv. Det är precis det du säger nu: De familjer som väljer vårdnadsbidrag kommer inte att se till att deras barn kommer att lära sig svenska om inte det svenska samhället tar hand om dessa barn i sin förskola. Vilken syn på dessa familjer du har! Vad förmedlar du till dem som bor ute i Rinkeby? Är de inte intresserade av att se till att barnen lär sig svenska? Det borde väl vara en självklarhet att det intresset finns. I annat fall får vi väl ta den diskussionen då.

Stockholm är unikt när det gäller beslutet om vårdnadsbidrag. Vi har nämligen sett till att man får ta ut ett halvt vårdnadsbidrag. Om man gör det får barnen vara i förskolan 25 timmar i veckan. Detta ger en möjlighet också för ensamstående att kunna ta del av vårdnadsbidraget om de inte kan ta det på heltid. Då kan man ta ut det på deltid, och barnen får vara i 25 timmar i förskolan.

Ni pratar om pappor. Sverige sägs vara ett av de mest jämställda länderna. Ändå är det bara att titta hur det ser ut också när det gäller infödda svenskar och hur många pappor som under årens lopp har tagit ut föräldraledighet. Vi har infört vissa månader som ska vara för papporna. Vi har i alliansregeringen infört en jämställdhetsbonus för att fler pappor ska ta ut föräldraledighet där vi ser visst resultat. Resan är tydligen lång när det gäller att dela ansvaret för barnen när det gäller föräldrarna. Resan kanske är ännu lite längre för familjer som kommer från ett ännu mer patriarkaliskt samhälle. Vi har ju ändå hunnit utveckla det lite grann här i Sverige med fler pappor inom både barnomsorgen och, framför allt, i de egna familjerna.

Man kan jämföra familjer över staden. Du undrar över familjer på Östermalm, Karin. Många av de familjerna hade redan innan vårdnadsbidraget infördes möjlighet att ordna det hela på annat sätt. De kanske har flexibla arbetstider och annat så att de kan få mer tid för barnen och har i ett skede inte heller valt att utnyttja vårdnadsbidraget. Dessutom vet jag att alla tyvärr inte ännu har sett informationen om det.

Abebe tar upp detta med att man lämnar landet med vårdnadsbidrag. Jag möter äldre ute i våra förorter som undrar varför de inte kan få vara hemma längre i sitt förra hemland med pensionen. Det förekommer tydligen att man vill utnyttja det på det sättet.

Anförande nr 21

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Hemmafrubidraget bidrar inte till jämställdhet; det har många redan vittnat om. Men jag skulle vilja ta upp det här med valfrihet en gång till. När jag har besökt olika delar inom socialtjänsten, öppna förskolan och så vidare i Tensta och i Rinkeby har jag märkt att flera kvinnor som har tagit vårdnadsbidraget har gjort det därför att de känner sig pressade. De känner sig illa behandlade av socialtjänsten. De får inget jobb. Det är enklare för dem att ta vårdnadsbidraget än att utsätta sig för en massa andra saker, till exempel på jobbtorgen. Det är det ena.

Det andra jag tyvärr märker både i Tensta kvinnojour och i andra kvinnofridsverksamheter är att en del män utöver påtryckningar på sina kvinnor att ta vårdnadsbidraget för att vara hemma och ta hand om barnen. Det här med valfrihet kan man faktiskt se utifrån många olika aspekter.

Jag tycker att det är sorgligt att ni inte har tittat på vad som har hänt i Norge och dragit lärdom av det. I Norge införde man vårdnadsbidraget, och det fick just de negativa konsekvenser som man har redogjort för här. Därför avskaffade man det. Jag tycker att det borde vara en grundförutsättning när man inför något här som redan har prövats i andra länder att man i alla fall tittar och lär av dessa. Det har ni inte gjort.

Anförande nr 22

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle bara vilja göra några reflexioner med anledning av interpellationen. Mycket har redan sagts, men jag tycker att vi fokuserar mycket på just en eller två stadsdelar. Jag tycker att det är tråkigt att man gör det.

Flera har varit uppe här och sagt sina saker. Det finns ändå 706 beviljade ansökningar enligt de papper vi har här. Vi tvingar inte människor att ansöka om vårdnadsbidrag. Vi påtvingar ingen ett vårdnadsbidrag. Politiker ska inte bestämma över mig och min familj. Jag vill bestämma över vad jag ska göra med mina barn.

Någon här var inne på föräldraförsäkringen. Någon var väldigt upprörd över att man efter tre år stannar hemma med sina barn. En del på den där sidan av salen tycker att förskolan är det allena rådande. Så har det väl alltid varit på er sida. Dagmammor får

inte finnas kvar. Man får inte vara hemma med sina barn. Det är fullt att ha barnflicka. I de områden där man har ekonomisk möjlighet att ha det anses det väldigt fint. Vi kan dagligen läsa i tidningarna att man söker barnflickor. Det är inget fel i det. Vad är det som är så fint med att åka till England eller USA och vara au pair om det inte är fint att vara barnflicka och komma in den vägen som yngre tjej – eller kille, för den delen? Vad är det för fel med det?

Föräldrar som väljer vårdnadsbidrag är tydligen inte värda någonting, oavsett vad man tycker. Är det fel att man vill ta hand om sina barn? Vi kan inte tvinga föräldrar att lämna ifrån sig barnen till förskolan. På den där sidan verkar det som att det är så. Barnen ska lämnas, menar ni.

Det som skedde 60- och 70-talet är förbi. Vi föräldrar vill bestämma själva vad vi ska göra. När det gäller pappor och mammor är det två individer som själva måste få bestämma hur de ska ha det. Det ska inte vara några klåfingriga politiker som bestämmer. Man pratar om ensamstående mammor och hur illa det är för dem. Jag tycker att det verkar som att ni tror att man bara får bidraget och sedan är ensamstående och inte arbetar. Det finns en massa tankar, precis som Ewa Samuelsson sade tidigare, om hur man kan ansöka. Man kan gå ihop med flera föräldrar och göra olika saker.

Man får tycka vad man vill om vårdnadsbidraget. Ni får absolut tycka om detta. Vi förde en diskussion i förra veckan om demokrati. Jag tycker att man måste respektera att vi tycker olika. Det är väl det man ska diskutera. Men slå inte på kvinnorna oavsett om de bor i innerstaden eller i ytterstaden!

Anförande nr 23

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Först och främst vill jag säga att det absolut inte handlar om två stadsdelar, utan om ytterstaden över huvud taget.

När det gäller valfriheten, som ni pratar ganska mycket om, är det för de här kvinnorna framför allt i ytterstaden så att valfriheten för dem är att antingen ta vårdnadsbidraget eller socialbidrag. De har absolut inte någon möjlighet att få något jobb med den politik som ni har genomfört under de senaste två åren – snarare tvärtom. Utanförskapet för dem har blivit ännu större.

När det gäller pappor och jämställdheten vet vi att Norge har genomfört vårdnadsbidraget tidigare. Jag utgår ifrån att jämställdhetsfrågan i Norge är lika het som jämställdheten i Sverige. Erfarenheterna därifrån säger att de som har utnyttjat bidraget i Norge till 96 procent är kvinnor. Det är verkligheten, Ewa Samuelsson.

Det är samma sak när det gäller ensamstående föräldrar. De har absolut inte möjligheter att leva på detta bidrag oavsett om det gäller heltid eller deltid.

Men det viktigaste är återigen barnen. Du sade själv att du har jobbat inom skolan. Jag har stor respekt för den erfarenhet som du har. Men all forskning vi har talar för att ju längre tid barnen har kommit i kontakt med språket, desto bättre förutsättningar har de att klara sig i framtiden.

I det här fallet kommer de barn som vistas hemma och hela tiden pratar ett annat språk än svenska att så småningom ligga efter. Lotta Edholm, som nu har kommit in i salen, kommer sedan att få ta hand om de här barnen genom ytterligare svenska 2 eller extraresurser i tron att de kommer att klara sig i den svenska skolan. Tänk på barnens framtid! Hur kommer de att klara sig i framtiden med så stora brister i språket?

Anförande nr 24

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Den fråga man ställer sig när Norge avskaffade vårdnadsbidraget är: Löste man problemen på det sättet? Jag tror inte det. Som jag sade inledningsvis har jag stor respekt för att Abebe Hailu och andra tar upp den här problematiken och diskussionen om att kvinnor som är nya medborgare i Sverige och som inte har lärt sig svenska inte kommer ut på arbetsmarknaden. Det handlar om deras möjligheter. Det är en av våra viktigaste och mest avgörande frågor. Därom är vi helt överens.

Däremot är vi inte överens om att det är möjligheten med vårdnadsbidrag som är problemet för de kvinnorna. Det är betydligt mer grundläggande och även mer komplicerade frågor som är problemet. Ni förenklar för er. Om nu olyckan skulle vara framme och ni skulle vinna nästa val kommer ni alltså att avskaffa vårdnadsbidraget. Då säger ni: Tjoho – nu har vi löst problemen! Nej, ni kommer i så fall att stå där med problemen kvar men med vårdnadsbidraget borta. Det är det som är det tragiska i situationen.

Ni förmår inte att se helheten i den familjepolitik som alliansregeringen bedriver. Ni kanske förmår det, men ni vill inte. Ni vill inte för ett enda ögonblick se helheten när det gäller jämställdhetsbonusen, som ni ändå någonstans har erkänt är ganska bra. Det handlar om allmän och fri förskola tre timmar om dagen från tre års ålder, som det finns en proposition klar om. Det finns också möjligheter för de familjer som så vill att välja vårdnadsbidrag när barnet är som minst.

Det här sista lämnar er ingen ro. Det har aldrig lämnat er någon ro när vi har infört valfrihet på familjepolitikens område. Ni har aldrig samarbetat om de frågorna. Jag konstaterar att vissa av er kommer lite efter i alla fall. Ni backar in i framtiden från Socialdemokraternas sida. Men ibland backar ni i alla fall rätt och börjar inse att valfriheten inte är så tokig ändå. Man kan plocka fram gamla citat från debatterna på 90-talet om valfriheten här. Det är ganska intressant. Vi är vana vid att vi inte får någon hjälp från er sida när vi inför valfrihetsreformer.

Men jag vill verkligen vädja till er att när ni kommer hem i kväll efter fullmäktige och sätter er och funderar på den här frågan och på debatten här i kväll ändå försöka se helheten i den familjepolitik som alliansregeringen bedriver. Jag väddar också till er att analysera vad den grundläggande problematiken är för de kvinnor som vi med all rätt diskuterar här i fullmäktige. De kommer inte ut på arbetsmarknaden. Vad kan vi göra åt detta? Det kan vi diskutera, men lösningen heter inte att avskaffa valfriheten för 781 Stockholmsfamiljer.

Anförande nr 25

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Jag fick i huvudet att det här problemet att kvinnorna är hemma och inte pratar svenska med sina barn inte bara gällde två av ytterstadens stadsdelar, utan det skulle enligt någon från er sida gälla hela ytterstaden. Barnen kommer enligt detta inte att klara sig i skolan. Men jag kan tala om för er att man kan vara svensk, ha två svenska föräldrar och inte klara sig i skolan i alla fall. Det kan gå illa i alla fall. Man kan få IG när man går i åttan trots att man har svenska föräldrar och trots att båda föräldrarna har högskoleutbildning. Det har inte betydelse exakt varifrån man kommer. Det är att göra det väldigt enkelt.

Ingen av oss här i salen har någon aning om vilket språk man pratar. Är det finare att prata norska? Är det finare att prata engelska? Är det finare att prata arabiska? Vilket språk tycker ni är finast att prata? Vilka av dessa ska få välja vårdnadsbidrag? Jag blir lite beklämd över att man säger att det är hela ytterstaden vi pratar om. Hela ytterstaden: Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby. Bromma – det är också ytterstad. Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck, Farsta, Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen. Alltså är det så att alla kvinnor, för det är ju kvinnor, i ytterstaden är eländiga som påtvingas vårdnadsbidraget, och därför kommer barnen i ytterstaden inte att klara skolan. Jag tycker att det är häpnadsväckande!

Anförande nr 26

Borgarrådet L i v h (v): Sten, jag har aldrig sagt att vårdnadsbidraget är den enda faktorn i det här. Det är hela situationen för kvinnor med utländsk bakgrund som kommer hit och bor i ytterstaden, som har låg utbildning från sina hemländer och som har svårt att komma in på arbetsmarknaden som är komplex och väldigt svår. Vårdnadsbidraget är *en* faktor som gör det ännu svårare. Det är det jag säger. Om man nu vill se till helheten sade Ewa Samuelsson, tror jag det var, att man träffas och har utbyte över familjegränser. Men problemet om du bor i ytterstaden, till exempel i Tensta-Rinkeby, är var du ska träffa andra. Ni har till exempel rustat ned familjecentralerna. De är inte ens en skugga av vad de var för några år sedan. Där träffades föräldrar, där fanns kuratorer och så vidare. Nu har man rustat ned parklekarna. De finns knappast kvar.

Jag menar alltså att de mötesplatser där man skulle kunna mötas över nationsgränser inte finns. Och precis som jag sade förut: Vad är valfrihet? Är det valfrihet om du inte har något annat val än att ta detta vårdnadsbidrag? Jag tycker inte att det är det. Det är så himla tydligt. När jag besökte Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning fick jag veta att nästan ingen i Spånga har valt vårdnadsbidrag. Det är nästan bara i Tensta man har valt det, och då kan jag fråga mig: Vilken valfrihet ligger bakom det valet?

Anförande nr 27

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Den stora skiljelinjen mellan oss handlar om att ni vill styra människors liv. Det gäller ju inte bara vårdnadsbidraget. Det har funnits en diskussion om anhörigvårdare av utländsk härkomst, om det är bra att de får anställning som anhörigvårdare, eftersom ni anser att det blir kvinnofällor om de äldre blir kvar i familjerna.

Men utgångspunkten måste vara att alla människor som kommer hit till Sverige har lika möjligheter. Man kan få sfi, man kan erbjudas utbildning och i nästa steg söka ett arbete. Och om man i en familj kommer fram till att man vill använda vårdnadsbidraget under några korta år har man också möjlighet att göra det.

Språket är naturligtvis oerhört viktigt för alla barn, men varför tror ni inte att föräldrarna vill att deras barn ska lära sig svenska? Varför tror ni inte att de går in för uppgiften att se till att de barn som kommer att leva här i Sverige, växa upp och få ett arbete här ska ha med sig språket? Varför skulle dessa föräldrar välja bort språket?

Familjer är olika, och barn är olika. Så kommer det att fortsätta vara. Jag möter föräldrar som har barn på heltid i förskolan. Ett annat barn i samma familj har man valt dagmamma till. Ett tredje barn orkar inte vara full tid på förskolan men är där några timmar i veckan eller en dag mindre. Föräldrar ser till att åstadkomma det som är bäst för deras barn.

Jag vill understryka det finansborgarrådet sade tidigare: Alliansregeringen har sett till helheten. Vi ser att familjer är olika, och därför erbjuder vi olika alternativ. Helheten är dock att vi siktar på ett samhälle där föräldrar tar lika ansvar, där mammor och pappor delar på ansvaret för barnen. Det är naturligtvis dit vi vill.

Anförande nr 28

Borgarrådet L i v h (v): Ewa, ingen har väl sagt att föräldrar inte vill att barn ska lära sig svenska. Men vi pratar faktiskt om föräldrar som kanske lever i en väldigt svår situation. De har kommit som flyktingar från Mellanöstern, de kan inte svenska, de har kanske en traumatisk bakgrund, det finns ingen öppen förskola. Det är inte fråga om att föräldrarna inte vill. Det är inte fråga om att inte vi tror att föräldrarna vill. Det är fråga om att föräldrarna inte har möjligheterna. De ni kallar valfrihet existerar inte för många av de här föräldrarna. Det är det vi säger.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Framtiden för Stockholms Stadion*

Anförande nr 29

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga till Sten Nordin som jag tycker är aktuell, inte minst i dag när vi fick reda på att Diamond League eventuellt ska komma till Stockholm Stadion.

Alliansen i Stockholm lovade i valet att Hammarby och Djurgården skulle få egna arenor, och efter att staden har tagit ett betydande ansvar kan vi glädjande nog bygga en arena borta i Globenområdet. Det har ansetts som lösningen för Hammarbys del. Djurgården har fått vänta på sin lösning. Enligt uppgift pågår det nu en utredning som stadsledningskontoret har handlat upp. Den tittar på frågan om Stockholms Stadions framtid. Vi vet inte riktigt vilka direktiv utredaren har, men vi antar att den avsiktsförklaring som finansborgarrådet och idrottsborgarrådet gav i november om att Djurgårdens fotboll skulle vara kvar på Stadion är ett av direktiven.

Hur framtiden ser ut för friidrotten känns lite mer osäkert. I pressen har förekommit uppgifter om att löparbanorna ska tas bort etcetera.

Mina frågor är: Hur och när kommer den utredning som har gjorts av Stockholms Stadions framtid att presenteras? Kan Sten Nordin i dag redovisa vilka överväganden utredningen funderar kring? Är det din uppfattning att Stockholms Stadion kan härbärgera både friidrotten och fotbollen?

Anförande nr 30

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Tack, Jari Visshed, för frågan som säkert många stockholmare och idrottsintresserade väntar på besked om. Men precis som du sade pågår det en utredning. Uppdraget ligger på stadsledningskontoret i enlighet med vad jag och idrottsborgarrådet sade före jul. Det är ett brett uppdrag i den utredningen att titta på en rad olika alternativ och möjligheter att studera hur Stadion kan användas. En del som är angivet är att det vore bra om man kanske kunde hitta en lösning för Djurgården Fotboll. Man har tittat på en rad olika platser och möjligheter som av olika skäl inte har fungerat eller godtagits. Det har, vilket förtjänar att sägas, pågått en process under den här mandatperioden.

Nu studerar vi Stadion så att vi kan ha detta ordentligt analyserat. Som jag också har sagt vid en tidigare frågestund här kring Stadion är det för mig viktigt att Stockholm på olika sätt hävdar sig när det gäller friidrotten i framtiden.

Det är alltså de här två frågorna som vi har att belysa och fundera över, och det arbetet pågår. Exakt vilket datum vi kan vara klara kan jag inte säga, men det är inte så väldigt långt borta i tiden.

Anförande nr 31

J a r i V i s s h e d (s): Kan vi förvänta oss att det blir färdigt i år? Hur får vi övriga del av resultaten av utredningen? Kan du inte säga något om de överväganden som jag är säker på att utredningen håller på med?

Anförande nr 32

Borgarrådet N o r d i n (m): Absolut i år. Det är för mig angeläget att vi hittar en lösning och ett besked i frågan. Det bör absolut ske under året.

Som jag sade: Utredningen sker verkligen på bredden. Dels prövas olika alternativ när det gäller hur Stadion kan användas, dels finns komplicerande antikvariska aspekter som man också måste studera noga i det här arbetet, eftersom Stadion är en gammal anrik och fin anläggning.

Det ska den här utredningen göra på ett seriöst och ordentligt sätt, och när den är klar kommer alla att kunna ta del av den och studera den.

Anförande nr 33

J a r i V i s s h e d (s): Jag tackar för svaren. Jag tror inte jag får fler svar i dag.

Fråga nr 2. Dubbdäck och luftkvalitet

Anförande nr 34

Å s a R o m s o n (mp): Nu smälter snön på vägbanorna i Stockholm, och vi går en ny vår till mötes. Det är trevligt, och det ser de flesta av oss väldigt positivt på, men det är många stockholmare som nu, när man tänker sig vistas mer ute i vårt publika rum, är oroliga för den dåliga luften. Det har varit en segdragen historia. Vi har stått och debatterat den i många och långa debatter här.

Jag ställde i höstas en fråga till miljöborgarrådet när det gällde ett snabbt utredningsdirektiv som hade kommit till Vägverket om att kommunerna skulle få ökad frihet att bestämma tiden för när dubbdäck skulle vara tillåtna, och det är ju för att dubbdäck är den största källan till de stora partiklarna, PM10. Det finns naturligtvis också andra problem med avgaserna. Då sade miljöborgarrådet att hon var väldigt positiv och trodde att utredningen skulle komma fram till att kommunerna skulle få väldigt vidsträckta möjligheter att bestämma detta.

Nu har jag förstått att utredningen kom i januari, och när det gäller själva tiden är möjligheterna inte så vidsträckta. Det är en ny tid; de säger att det ska vara två veckor kortare, pang bom, i hela landet med en eventuell vidare utredning.

Däremot öppnar de för en annan möjlighet för kommunerna, och det är att kommunerna under en försöksperiod ska kunna få möjlighet att förbjuda dubbdäck på vissa gator i det kommunala vägnätet. Jag vill gärna höra av miljöborgarrådet om hon är indragen i diskussioner kring detta, om förslaget kommer att komma på remiss till oss och om hon har några preliminära första tankar kring detta.

Anförande nr 35

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! För det första vill jag rekommendera alla stockholmare att inte använda dubbdäck när det är torrt väglag. Det är det bästa man kan göra för luften. För det andra har vi nu äntligen fått det här förslaget på remiss. Det kom i förra veckan eller precis i slutet på veckan dessförinnan. Jag tycker inte att det är ett bra förslag, för jag tycker att det ger för dålig rådighet till kommunerna. Vi har sagt i ett annat ärende som har skickats in till regeringen som också rör luftkvalitetsnormerna där regeringen har fått en fråga från kommissionen med anledning av att Sverige inte uppfyller miljökvalitetsnormerna, att vi tycker att i första hand borde regeringen införa en avgift på dubbdäcken. Om inte regeringen är beredd att ta det ansvaret tycker vi att man ska ge större rådighet till kommunerna att bestämma över dubbdäcksanvändningstiden alternativt göra det möjligt att införa miljözoner där man också kan ha förbud mot dubbdäck inom ramen för miljözoner, det vill säga, man skulle utöka miljözonsområdena till att kunna omfatta även personbilar och dubbdäcksanvändning.

Anförande nr 36

Å s a R o m s o n (mp): Det var positiva besked. Jag visste inte vad det var staden hade skickat in när det gällde kommissionens meddelande till regeringen, men det är väldigt bra att man ser att det är dessa möjligheter kommunen behöver få om det är så att regeringen inte fattar något generellt beslut om att fasa ut dubbdäcken från Sverige. Man måste faktiskt titta på miljözoner snarare än de snäva vägregleringarna, för Vägverket tog ju bara delen som handlade om stadens eget vägnät och inte deras egna vägar. Miljöborgarrådet vet precis som jag att det är ganska mycket av statens vägnät som också har de här problemen.

Det är här är bra, och jag hoppas att när miljönämnden behandlar min skrivelse om just miljözoner för personbilar kommer det förslaget att finnas med där. Jag får alltså helt enkelt tacka för svaret!

Fråga nr 3. Hur ska hemlösa "fixa" egna lägenheter

Anförande nr 37

K a r i n R å g s j ö (v): Ulf! Ett av de ärenden som finns på socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden den 19 mars är ett inriktningsärende. Man ska spara 10 miljoner på enheten för hemlösa. Det innebär bland annat att de hemlösas vårdbehov ska prövas noggrant. Det innebär att är man narkoman ska man inte få den vård och behandling som man vill ha.

Ett annat piggt förslag är att hemlösa anmodas fixa sina lägenheter själva på andrahandsmarknaden. För att klara detta ska de hemlösa få tillgång till dator, telefon och personal som har koll på bostadsmarknaden.

252 000 personer står i bostadskön, och den hemlösa ska fixa sin lägenhet själv, Ulf. Hur då? Blir det en tipskatalog till de hemlösa, eller hur tänker du fixa det här? Det är oerhört svårt att få tag på en lägenhet. Hur har du tänkt?

Anförande nr 38

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tyckte mig höra en lätt raljant ton mot förvaltningens tjänsteutlåtande i de här frågorna. Det här är alltså ett ärende till nämnden den 19 mars som vi nu debatterar lite prematurlt i fullmäktige innan nämnden. Det brukar vara motsatt ordning, men vi kan ta det ändå.

Det är inte riktigt på det sättet som du beskriver, Karin. Vi har en enhet för hemlösa som gör ett gott jobb. Det vet många sedan länge. De har fått en budgetförstärkning på 13 miljoner kronor och har gjort en ganska rejäl genomlysning av enhetens arbete. Det beror inte, som många nästan verkar vilja tro, att vi har en dramatisk ökning av antalet hemlösa. Vi har tvärtom en långsam minskning av antalet hemlösa. Däremot har vi fler hemlösa i Stockholm som hamnar eller blir kvar hos just enheten för hemlösa. Till del beror det på ett ganska gott arbete. Enheten är, med all respekt för många av stadsdelarnas insatser, mer välkänd för sin expertis på hemlöshetsområdet än vad kanske de flesta enskilda stadsdelar är. Det handlar också om att många som finns på enheten för hemlösa är betydligt mer vård- och omsorgskrävande än många andra lindrigare hemlösa. Det vill säga, de i mest akut hemlöshet har de största behoven. Detta har skapat ganska rejäla kostnadsökningar, och det finns väl beskrivet i en konsultrapport som jag tror att även Karin har läst.

Det tjänsteutlåtande Karin nu hänvisar till är en genomgång av vad man kan göra för att utöver detta tillskott på 13 miljoner försöka få balans i ekonomin och inte oavsiktligt få alltför av Stockholms hemlösa permanent placerade vid enheten för hemlösa. Det är en ganska omfattande katalog av åtgärder, bland annat synpunkten att de som inte har andra sociala behov utan uteslutande är hemlösa och i behov av bostad – de flesta av våra klienter har annars ganska allvarliga problem – ska få hjälp att på egen hand söka bostad för att inte ta de resurser i anspråk som våra mest utsatta behöver.

Anförande nr 39

K a r i n R å g s j ö (v): Ulf, du får det att låta så oerhört fint. Det är du duktig på. Du är verbalt bra på det sättet. Problemet är att det fattas lägenheter i staden, och det är klart att man undrar vilken grupp av hemlösa som inte är i behov av institutionsvård som ska fixa lägenheter på andrahandsmarknaden. Andrahandsmarknaden innebär att när du hyr en etta får du betala 10 000 kronor.

Det här handlar också om att de hemlösa har fastnat i de olika boenden som finns inom enheten. Man har fastnat i jourlägenheter, man har fastnat i Stiftelsen Hotellhem, och det är inte för att det är så himla hoppsan hejsan där, utan det är för att det inte finns några andra lägenheter. Hela er bostadspolitik har nämligen krackelerat, vilket gör att de hemlösa inte har några bostäder att gå till.

Nu ska ni ge de hemlösa telefon, dator och kontakt med dem som kan bostadsmarknaden. Du säger att det här är ett inriktningsärende. Förvaltningen har skrivit det, men det har de ju gjort för att det fattas pengar beroende på att det finns sparbetning inom hela socialtjänstförvaltningen och också här.

Anförande nr 40

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det här är inte alls fint. Det här är ganska allvarliga problem. Om du nu väljer att lyfta fram är en liten, närmast detaljartad, del av ett tjänsteutlåtande som handlar om olika ganska omfattande insatser bryr jag mig inte om. Vad det här i grund och botten handlar om är hur vi ska öka utflödet bland de människor som under lång tid har varit föremål för enheten för hemlösas omsorger. När vi tittar på hemlösheten totalt sett i Stockholm ser vi att den är i långsamt minskande, det vet vi allihop. På tok för långsamt, det är ett allvarligt problem, men den är i långsamt minskande. Vi behöver fler lägenheter som gör att människor kan lämna hela behandlingsformen inom hemlösheten.

Nu har vi slutit kontakt med de privata värdarna om 100 nya lägenheter. Det har aldrig gjorts förut. Vi har nöjt oss enbart med det som bostadsförmedlingen får fram, och de får fram fler än någon gång tidigare. Inte heller där sker alltså någon minskning. Att vi har fler människor som är klara för eget boende är tvärtom en stor fördel och en framgång för enhetens arbete.

Anförande nr 41

K a r i n R å g s j ö (v): Hela det där ärendet är väldigt sorgligt att läsa, måste jag säga. Ett av de andra pigga förslagen som finns är att man ska vara mycket restriktiv med vårdinsatser för dem som behöver vård – vi pratar alltså om människor som har missbrukat i 20-30 år. Det är ett av de andra förslagen som finns i ärendet.

Det tredje är att de personer som återfaller i missbruk ska kastas tillbaka till hemlösheten igen, till härbärgena. Man säger alltså på ett ställe att man inte ska ge vård, och på ett annat ställe säger man att man ska slänga ut personer som faktiskt har ett missbruksproblem från deras försökslägenheter ut på gatan och tillbaka till hemlösheten.

Men det mest märkliga förslaget är förstås detta att man säger att den här gruppen hemlösa som jag fortfarande inte fattar vilka de är, de som inte behöver insatser, ska fixa sina lägenheter själva. Alla vet att det är hopplöst! De kommer att fastna på härbärgena igen, Ulf. Jag tycker att det här ärendet är oerhört märkligt.

Anförande nr 42

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Nu ställer du detaljfrågor till mig om ett tjänsteutlåtande från förvaltningen till ett ärende som ska upp på nämnden nästnasta vecka – bara så vi vet vad vi pratar om.

Jag tycker inte att man ska trivialisera de här problemen. De allra flesta människor som befinner sig i hemlöshet har ganska allvarliga problem. Att, som det ofta görs i debatten, antyda att om det bara fanns lite fler lägenheter i Stockholm, om vi bara byggde lite mer, så skulle vi inte ha de här problemen är bara dumheter och trams. De allra flesta som jobbar som proffs i den här branschen vet att det handlar om människor med allvarliga komplexa problem. Där gör vi väldigt omfattande insatser. Att motivera till behandling är fundamentalt för att lyckas med detta. Att ha kvar människor som inte respekterar behandlingen på stödboenden som kräver att man respekterar den är helt orimligt.

Däremot har vi också en grupp människor som har kommit ganska långt på vägen tillbaka mot ett eget boende. För dem behöver vi fler boendeformer som gör att de kan komma ut i eget boende: fler försöks- och träningslägenheter.

Hemlöshet är svårt, men det är inte *rocket science*. Det handlar om fler människor in i behandling och fler människor ut i eget boende.

Fråga nr 4. Incitamenten att köra etanolbil

Anförande nr 43

Malte Sigemalm (s): Jag är djupt oroad över vad som kommer att hända i Stockholm den närmaste tiden, eftersom alla de incitament som faktiskt har funnits för att folk ska köpa och köra så kallade miljöbilar är helt borttagna. Tittar man på försäljningen av miljöbilar och många andra biltyper ser man att försäljningen minskar, men om man tittar på framför allt försäljningen av miljöbilar ser man att de drastiskt har rasat i försäljningssiffror. Man väljer i dag inte till exempel etanolbilar, eftersom de har en högre bränsleförbrukning än vanliga bensin- eller dieselbilar.

Trängselavgifterna läggs på miljöbilarna, och det tidigare parkeringssystemet för miljöbilar är borttaget. Framför allt är premien på 10 000 kronor som man fick när man köpte en miljöbil också borttagen. Det sistnämnda kan naturligtvis inte borgarrådet göra någonting åt, men min fråga är: Vilka incitament tänker staden skapa för att folk fortsätta att köra och köpa miljöbilar?

Anförande nr 44

Borgarrådet Hamilton (m): Malte Sigemalm vet lika väl som jag att när till exempel undantaget för boendeparkering infördes var det väldigt tydligt att det skulle vara en tidsbegränsad försöksverksamhet. Den har varit framgångsrik i så måtto att det var ganska många som använde sig av den, dock inte lika många som har miljöbilar i innerstaden och som är berättigade till boendeparkering.

Jag tycker självklart att det är otroligt viktigt att man köper miljöbil, och det är därför vi också har dragit igång samarbetet med Fortum El kring el- och plugin-hybrider för att så snabbt som möjligt ha en väl fungerande infrastruktur på plats när plugin-hybriderna kommer ut på marknaden inom de närmaste åren, skulle jag tro det blir.

När det sedan gäller etanolbilar vet Malte Sigemalm lika väl som jag att det finns en speciell favorisering av dessa i form av beskattning, vilket naturligtvis kommer även stockholmarna till del. Jag tycker att det är väldigt viktigt att stockholmarna är medvetna om vilka effekter de bilar man använder sig av får på miljön, men jag tycker inte att vi ska använda stockholmarnas skattemedel till att subventionera vissa grupper av stockholmarna som vill dra nytta av att andra ska vara med och finansiera deras bilberoende.

Anförande nr 45

M a l t e S i g e m a l m (s): Då kan man ju säga att om man sätter upp sådana här elautomater gör man precis det som borgarrådet avslutar med att säga att man inte ska göra.

När jag däremot tittar i det miljöprogram som är framtaget och som alliansen har tagit och beslutat om i fullmäktige står det att man ska minska klimatpåverkan och förbättra och kartlägga och sätta in åtgärder mot stadens utsläpp av växthusgaser, och trafikens miljöpåverkan ska reduceras.

Jag menar att staden ändå är motorn när det gäller att ta fram olika incitament för att man ska kunna få en bättre vagnpark och att folk också ska få bra incitament för att köpa miljöbilar. Jag tror att folk är miljömedvetna i dag, men det behövs en extra puff för att man ska kunna köpa en miljöbil.

Allt detta är borttaget i dag, och jag tycker att mycket av den politik som förs när det gäller miljöbilsdelen är precis i motsatt riktning till vad som står i alliansens miljöprogram kring de här sakerna. Det står att man ska göra åtgärder mot hälsofarliga partiklar och sådant som också är en direkt påverkan från nuvarande bilar.

Anförande nr 46

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Då har Malte Sigemalm läst miljöprogrammet väldigt dåligt, för det som står i miljöprogrammet är att staden har målet att 100 procent av stadens egna bilar ska vara miljöbilar, och det har vi över huvud taget inte ändrat på alls.

När det sedan gäller andelen miljöbilar tycker jag att du ska studera siffrorna lite noggrannare, för den statistik som kom alldeles nyligen från Bil Sweden visade i och för sig att nybilsförsäljningen har minskat ganska radikalt, men andelen miljöbilar har ökat. Vi får alltså fler miljöbilar som en procentandel av bilflottan som helhet.

Sedan är det faktiskt också ganska viktigt att komma ihåg att vi också har något som heter klimatpakten som vi i majoriteten har tagit initiativ till. Den innebär att vi samarbetar med företag i Stockholmsregionen, och det blir fler och fler företag som tycker att det är viktigt att ha samma mål som vi har från stadens sida, det vill säga att man ska ha 100 procent miljöbilar.

Jag är alltså inte alls så orolig som Malte Sigemalm nu låtsas vara här i talarstolen för att vi inte ska kunna nå det här målet.

Anförande nr 47

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag låtsas inte vara orolig; jag är djupt oroad över detta, för jag menar att även om det är bra att företag och sådana går in och gör de här uppköpen har vi fortfarande en väldigt stor del av dem som kör bil i staden som har privatbilar, egna bilar, som man kör omkring med, och det är klart, varför ska man egentligen välja en miljöbil om man till exempel måste betala en trängselavgift när man kör in genom staden? Så var det inte tidigare. Eller att man tar bort den här parkeringen för miljöbilar.

Det var sådana saker, tror jag, som också gjorde att den enskilda personen i Stockholm valde mellan att köpa en miljöbil eller en snål dieselbil. Det är sådana avväganden man gör. Men tar man bort alla de här sakerna finns det för mig som privatperson egentligen inget skäl till att välja det som är miljövänligast. Och även om folk är miljövänner på olika sätt är det ändå så att man räknar och tittar på vad man får tillbaka när man väljer en miljöbil. I dag är alla de incitamenten borta i Stockholm.

Anförande nr 48

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Men Malte Sigemalm, det är ju inte korrekt. Du har ju olika beskattning beroende på vad du använder för typ av bränsle, så det du säger är inte korrekt. Det är inte Stockholms stad som har de här incitamenten, men nog tusan finns det incitament för människor att välja bland bilarna utifrån beskattningen av bränslena.

Sedan tycker jag att det är en lite intressant argumentation som du använder här när du säger att man har infört trängselskatt som miljöbilarna tidigare var undantagna från. Jag trodde faktiskt att du även ville komma åt trängseln i innerstaden med trängselskatterna. Med den argumentering du har just nu skulle du i så fall aldrig någonsin kunna ta bort miljöbilsundantaget.

Fråga nr 5. DN-galan på Stockholms Stadion

Anförande nr 49

S t e f a n N i l s s o n (mp): Fullmäktige, åhörare! För en vecka sedan blev det klart att DN-galan kommer att tillhöra Diamond League från och med 2010. Diamond League kommer att ersätta det som nu heter Golden League, och det planeras att hållas 12 tävlingar per säsong världen över.

En av dessa tävlingar i friidrottens nya superliga varje år ska alltså hållas på Stockholms Stadion. Men ett villkor för att Diamond League verkligen blir av på Stockholms Stadion är ju att den fortfarande är en friidrottsarena. Ni i stadshusmajoriteten tillsatte i höstas en utredning om Stadion. Den 17 februari rapporterade ABC att i två av de tre förslag som denna utredning arbetar fram finns inga löparbanor, utan Stadion är där en ren fotbollsarena.

Den fråga jag ställer till dig är alltså: Kommer Stockholms Stadion att ha löparbanor från 2010 och framåt så att DN-galan kan hållas där?

Anförande nr 50

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Tack för frågan! Jag har ingen anledning att ge något annat svar än vad finansborgarrådet gav tidigare i dag. Vi känner i majoriteten en stor oro kring vad som ska hända med Stockholms Stadion i framtiden. Vi har en hundraårig OS-arena som vi vill ska användas i 100 år till, och då håller det inte att inte göra någonting. Då måste vi fundera över användningen av Stockholms Stadion

i framtiden, och därför har vi lagt ut ett uppdrag på stadsledningskontoret att komma med förslag på olika lösningar kring detta.

Det inväntar vi, och jag kan i dag avge ett löfte om att alla ska inbjudas att delta i diskussionen kring vad som ska hända med Stockholms Stadion efter 2012 när vi ska fira 100-årsjubileet av olympiaden. Jag uppmanar alla här i fullmäktige att fundera över vad man själv tycker vore lämpligt inför framtiden, men åtminstone jag känner ett stort engagemang för att Stockholms Stadion ska vara en fungerande arena i framtiden. Jag känner också ett engagemang för att stödja den utveckling som nu pågår, både inom fotbollen och inom friidrotten. Det är enormt glädjande att friidrotten har fått Diamond League. Det har under många år pratats om att vi aldrig kunde få Golden League till Stockholm, men nu har det hänt. Jag känner en väldigt glädje över att få vara idrottsborgarråd när det faktiskt sker.

Utredningen pågår alltså, och alla kommer att inbjudas och vara med och diskutera vad den kommer fram till.

Anförande nr 51

Stefan Nilsson (mp): Att Stockholms Stadion har valts som en av arenorna för friidrottens nya superliga är ju inte en tillfällighet. Bland världens friidrottare är Stockholms Stadion en av världens mest attraktiva arenor. Det görs väldigt många bra resultat, och arenan ger en atmosfär och en inramning som få andra friidrottsarenor i världen kan ge.

Att Diamond League kommer till Stockholms Stadion kommer att innebära ett verkligt lyft för friidrotten i Stockholm med ett ökat intresse för friidrott och fler ungdomar som börjar utöva friidrott som följd. Det kommer också att innebära ännu bättre reklam för staden Stockholm än vad DN-galan ger nu. Eftersom fler tv-bolag kommer att sända från tävlingen blir det mer reklam för Stockholm.

När kommer du att kunna ge besked om DN-galan faktiskt kan hållas 2010?

Anförande nr 52

Borgarrådet Sjöstedt (fp): Att vi nu har fått Diamond League är oerhört glädjande. Det har varit stora problem kring att få Golden League, så att vi får Diamond League är därför jättepositivt. Det kommer säkert att få många positiva effekter för friidrotten, och det tror jag är väldigt bra. Det kan man inte annat än hälsa med glädje.

Den utredning som pågår nu kommer att presenteras inom en ganska snar framtid, och då kommer vi alla att kunna få diskutera de här frågorna. Jag förutsätter att alla i den här salen känner ett engagemang kring att diskutera hur vi kan se till att Stockholms Stadion inte förvandlas till ett museum utan faktiskt är en användbar arena även i framtiden.

Anförande nr 53

S t e f a n N i l s s o n (mp): I mitt sista inlägg vill jag också bara understryka att vi tycker att det är väldigt viktigt att Stockholms Stadion är en arena också för fotboll och att det är en arena som verkligen besöks ofta. Det går att utrusta Stadion med individuella sittplatser så att allsvenska fotbollsmatcher och Europacupmatcher även i fortsättningen kan hållas där. Vi har också lagt fram en motion om det. Vi ser alltså Stadion framför oss som en förnämlig friidrotts- och fotbollsarena även i framtiden.

Anförande nr 54

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det var ett väldigt glädjande besked från Miljöpartiet! Jag har ju hört motsatta uppgifter från er tidigare, när ni har sagt att lagen ska spela på samma arena. Det var väldigt roligt att höra att ni har ändrat er, för vi från alliansen känner ett väldigt åtagande mot våra fotbollsklubbar i Stockholm. Fotboll är en stor idrott. Det är en viktig idrott för Stockholm, och därför känner vi förpliktelser att stödja klubbarna i att hitta en arenalösning. Djurgården har vi ju presenterat olika förslag för, och nu är vi inne och tittar på Stadion som är den åttonde idén.

Vi har alltså goda förhoppningar, eftersom även Miljöpartiet inser att fotbollen också är viktig för Stockholms stad.

Fråga nr 6. Modersmålsundervisning i Stockholms stads skolor

Anförande nr 55

S u s a n n a B r o l i n (v): Jag ska gå direkt på frågan. I ett antal pedagogiska magasin för ett par veckor sedan kunde man läsa att det fanns en arbetsgrupp i Folkpartiet som tyckte att man skulle ta bort modersmålsundervisningen. Med tanke på att vi har ett folktopartistiskt skolborgarråd blir man fundersam över synen här i Stockholm.

Anförande nr 56

Borgarrådet E d h o l m (fp): Några sådana planer finns det absolut inte. Jag tycker att modersmålsundervisning är viktigt. Det är viktigt av två skäl. För det första är det ett sätt att stärka modersmålet för de elever som har ett annat modersmål än svenska så att de kan kommunicera med sin familj och med sin släkt. Dessutom tror jag att det stärker språkets och olika språks roll i Sverige över huvud taget. Den andra viktiga funktionen som modersmålsundervisningen har och som jag anser också borde stärkas är funktionen att stötta som studiehjälp, när man läser läxor, att det ska finnas hjälp och stöd att få när man läser till exempel matematik. Stockholm jobbar rätt mycket med detta just nu. Vi har till exempel ett stort projekt som heter Webbmatte, där staden jobbar med att lägga ut lektioner på webben på olika språk i viktiga ämnen och delar av matematiken som man måste ta sig igenom. Tanken är att detta också ska kunna utvecklas till fler språk småningom.

Anförande nr 57

S u s a n n a B r o l i n (v): Då vill jag tacka för det, framför allt för att det var ett väldigt betryggande svar. Man blir ändå väldigt osäker, för i många av våra styrdokument är faktiskt också modersmålet ganska styvmoderligt behandlat, om man får säga så.

Om man läser i den budget som vi har nu står det till exempel, för andra året i rad, att svenskan är skolans viktigaste ämne. Det finns ett starkt samband mellan läsförmåga och att klara andra ämnen.

Men precis som skolborgarrådet har varit inne på är detta direkt felaktigt, för det finns ingen direkt koppling mellan läsförmåga och svenska. Det skulle ju betyda att vi var 9 miljoner människor i världen som kunde läsa.

Sedan har man faktiskt fått kritik i den första upplagan av förskoleplanen för att vi inte har ett riktigt bra sätt att hantera modersmålet. Det känns alltså betryggande att man utvecklar det här nu och inte ska ta bort det.

Anförande nr 58

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det är mycket möjligt att Susanna Brolin och jag skiljer oss på den punkten: Jag anser att svenska är skolans viktigaste ämne. Det är otroligt svårt att tillgodogöra sig till exempel matematik om man inte också kan läsa på svenska. Man får enorma problem i samhället efteråt om man inte kan det. Det finns också studier som visar att de skolor som satsar väldigt mycket just på svenskundervisning och på till exempel att använda sig av Lus regelbundet som en utvärdering av att eleverna kan läsa och skriva ordentligt på svenska, också faktiskt når bättre resultat i andra ämnen, till exempel matematik.

Men jag tycker egentligen inte att det finns en så särskilt stor motsatsställning i detta. Vi ska ha en bra modersmålsundervisning, och det är klart att ett stort problem i Stockholms skolor och i många skolor i Sverige är att man inte har tillräckligt många behöriga modersmålslärare. Det är klart att det är en kvalitetsbrist.

Anförande nr 59

S u s a n n a B r o l i n (v): Det är klart att vi skiljer oss åt där, för när det gäller den koppling som du drar till att man måste kunna just svenska för att förstå matematik finns det också som forskning som visar nu att om man har haft matteundervisning på sitt modersmål så har man olika sätt att ställa upp och se på tal, och först när man har fått den hjälpen på modersmålen har man fått den sista pusselbiten att kunna lösa matematiken.

Där är det sant att vi skiljer oss åt, och det var just därför jag var orolig att man inte tar vara på den nya kunskapen utan man säger att man ska bort modersmålet. Riktigt så långt går ju inte vårt skolborgarråd, men Lotta, man måste ändå säga att du är någonstans mittemellan. Du tar inte steget fullt ut för vikten av modersmålsundervisningen.

Anförande nr 60

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag tycker att det är viktigt att det både finns en bra svensk undervisning och en bra modersmålsundervisning, detta inte minst för att elever behöver stöd i andra ämnen genom att ha en studiehandledning på sitt modersmål.

Däremot att helt och hållet ersätta språket i alla ämnen, oavsett om det är matematik eller historia eller vad det är, och ge alla lektioner på modersmål tror jag också skulle skapa problem. Skolan är den plats som för många elever är det ställe där man också har stor möjlighet att faktiskt prata svenska. Därför är svenskan det viktigaste ämnet i våra svenska skolor.

Men som sagt var: Barn är oerhört läroaktiga, och har man ett bra stöd hemifrån och en bra modersmålslärare kan man komma väldigt långt i båda språken. Men självklart är det viktigt att kunna läsa och skriva på svenska.

Fråga nr 7. Tillgängligheten på Husbybadet

Anförande nr 61

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag fick ett samtal häromdagen från en nära bekant. Hon ställde frågan om vad jag visste om tillgängligheten på Husbybadet. Jag började givetvis undra vad hon menade, för jag förväntade mig ju att moderna byggnader är tillgängliga för funktionshindrade och så vidare. Det var det jag trodde det handlade om.

Dock hade inte frågan någonting med den typen av tillgänglighet att göra. Vad hon menade var att det var omöjligt att komma in på badet om man inte hade bokat tid. Jag tyckte att det var väldigt märkligt att ett kommunalt badhus inte tillåter spontanbad. Jag frågade andra människor i min närhet, och de bekräftade detta: Man måste boka tid.

I går gick jag in på Husbybadets hemsida och mycket riktigt: Man ska boka tid om man ska bada, dock bara på helgerna. Som tur är gäller det inte på vardagarna. Jag tittade även på andra badhus i Stockholm, men där behöver man inte boka tid.

Tycker Madeleine Sjöstedt som ansvarigt borgarråd att det är rätt och riktigt att Husbybadet kräver tidsbokning för att man ska kunna bada och att det är omöjligt att spontanbada i vår stadsdel på helgerna?

Anförande nr 62

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Tack för frågan! När det gäller Husbybadet är detta en väldigt ovanlig åtgärd, och den har man varit tvungen att vidta eftersom Husbybadet under förra året hade ett sådant enormt besöksstryck att badet fick stängas under flera perioder och ganska lång tid på grund av överbelastning. Apparaterna klarade inte av trycket på badet, och det blev inte heller säkert längre vilket gjorde att man fick stänga dörrarna. Människor kom dit och kunde inte komma in.

Då får man välja mellan pest och kolera: Antingen har man ett system där människor riskerar att komma till badet och inte kommer in, vilket faktiskt ledde till ganska stora bråk utanför badet, eller så har man ett system som är välkänt i stadsdelen som innebär att man måste boka på helgerna. Då vet man att man kommer in, har en garanterad plats och slipper hamna i obehagliga situationer av att man antingen inte kommer in eller att det blir bråk utanför.

Detta är ingen lösning som man önskar, men tyvärr har den varit tvungen att vidtas. Vi kommer att utvärdera effekterna av det här inom ganska kort tid, och då får vi se om det måste upprätthållas. Detta är inte någon åtgärd man önskar sig, men vi har varit tvungna att vidta den därute på badet.

Anförande nr 63

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige och Madeleine! Det är inte så särskilt välkänt i stadsdelen. Den här dagen när min väninna skulle gå och bada var det flera stycken som avvisades från badet eftersom de inte hade bokat tid, detta utan att man förklarade om badet var fullt eller inte. Det som gällde var att boka tid, sedan var det strunt samma om badet var tomt – vilket det visserligen inte är. Men man fick ingen annan förklaring. Det var flera stycken i kön som inte visste att man måste boka tid.

Vore det inte bättre att man helt enkelt släpper in tills det är så pass att man klarar av badandet men att det ändå finns en möjlighet till spontanbad i vår stadsdel?

Det här är en också en stadsdel, mitt i Husby, där inte alla föräldrar har tillgång till datorer och kan gå in på hemsidan och boka tid. Alla föräldrar kan heller inte läsa svenska så pass bra att de exakt förstår innebörden på hemsidan. Jag tycker nämligen inte att det var så lättfattligt.

Jag kan bara anse att det här badet som vi väntade på i så många år inte är tillgängligt för Husbyborna, Madeleine. Någoting måste du kunna göra åt det här.

Anförande nr 64

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag blir lite förvånad över ditt tonläge i den här frågan. Det här är en otroligt olycklig lösning, och de personer som kom dit och inte kom in hade inte kommit in med ditt system heller, för badet var fullt. Vi hade stora bråk utanför med ganska olyckliga utgångar flera gånger.

Detta är en inte önskvärd lösning på en tråkig situation kring något som egentligen är väldigt bra, det vill säga att badet är väldigt populärt. Men jag är övertygad om att personalen på Husbybadet gärna tar emot dina synpunkter på hur man kan lösa det på ett bättre sätt. På Husbybadet finns säkert inget annat intresse än att hitta en lösning där man kan ta in så många människor som möjligt under den tid de önskar vara där. Det finns ingen annan önskan hos personalen där. Det är mycket möjligt att det finns en bättre metod, och jag kan gärna ta med mig det från dig, men det här är nu det som har förespråkats från Husbybadet för att lösa den här situationen.

Jag har bara försökt att förklara vad det beror på.

Anförande nr 65

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Situationen har varit välkänd länge; det är många besökare och det är inte alltid ordning på badet. Men för några år sedan, när Husby fyllde tio år, gavs det ut en bok. I den beskrev barnen vad de ville ha i Husby. De tyckte att Husby var bra att bo i, men man ville ha ett bad.

Jag kan bara konstatera att det bad som äntligen kom till inte är tillgängligt för alla, och den önskan som barnen i Husby hade har inte fullföljts. Jag tycker att det är jätteolyckligt, och jag tycker att du som ansvarigt borgarråd ska se till att det blir ordning på detta bad så att man även i Husby kan spontanbada framöver. Det här är inte bra!

Anförande nr 66

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Man önskar verkligen att det vore så enkelt att se till att det blir ordning så att alla kan bada. Det är precis det man har försökt med under flera år, även under ert styre, och inte riktigt har kommit i ordning med. Det har varit för högt tryck, för mycket bråk, och badet har tvingats stänga eftersom man har haft för många som har badat samtidigt.

Jag önskar i den bästa av världar att det vore så som du säger, att man skulle kunna lösa det utan några som helst problem. Den lösningen är nog i så fall att man bygger ett nytt bad, och det kanske man i så fall ska göra, men nu är badet den storlek det är. Maskinerna är avpassade för det antal människor de är. Bassängerna är så stora som de är, och då måste man hitta metoder för att hantera det. Det har personalen där gjort, och jag stöder dem i deras arbete för att göra detta.

Fråga nr 8. Fler klagomål på äldreomsorgen

Anförande nr 67

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! I Äldreombudsmannens årsrapport för 2008 framkommer att klagomålen har ökat inom äldreomsorgen. Mest missnöjd är man med att de äldre inte får komma ut tillräckligt ofta. Kritik riktas också mot den höga personalomsättningen och mot att de äldre bara får sju dagar på sig att ta ställning till om de vill flytta till ett visst äldreboende.

Det framkommer också att många anhöriga inte vågar klaga av rädsla för att den närstående ska betraktas som obekväm och få sämre vård.

De klagomål som ökar mest jämfört med föregående år handlar om att synpunkter och klagomål inte beaktas, om att grundläggande behov inte beaktas och personalsituationen. Det förefaller som om det behöver införas krav på minimibemanning inom äldreomsorgen då personalomsättningen förefaller hög och grundläggande sociala behov som utevistelse inte är tillfredsställande.

Avser du, Ewa Samuelsson, att göra något åt klagomålen?

Anförande nr 68

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Som jag har sagt vid några tidigare tillfällen är det så att öppenheten och transparensen för äldreomsorgen har aldrig varit så hög som nu, och när tillgängligheten ökar och man lättare kan höra av sig och ha synpunkter på äldreomsorgen kommer naturligtvis sådana synpunkter. Av nästan 27 000 äldreomsorgstagare är det 1 600 personer eller närstående till personer som finns i äldreomsorgen som har hört av sig. Man kan tycka att varje sådant ärende är ett misslyckande i sig, naturligtvis, men man kan se i andra sammanhang när det gäller händelser i samhället att när man ökar möjligheten att ta kontakt så kommer också fler att höra av sig, och jag välkomnar verkligen att det blir fler synpunkter. Det är ju på det sättet vi kan åtgärda det.

Anförande nr 69

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det är 1 682 personer som har hört av sig, och det är klart att det bara är de som har klagomål som hör av sig. Så är det ofta. Men så har vi de riktigt sjuka som inte längre har någon som för deras talan. Vi vet inte riktigt hur de har det. Man skulle som sagt var kunna införa någon form av minimibemanning så att det ska vara ett lägsta antal, för det handlar om att de inte hinner gå ut med patienterna.

Anförande nr 70

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det låg ett uppdrag redan i budget 2008 att man skulle se över minimibemanningen på demensboendena i första hand. Jag beklagar att det inte är klart. Nu har man på förvaltningen lovat att det ska komma ett sådant underlag ett framtida beslut sista april. Det ser jag fram emot.

Det vi gör steg för steg är att ta fram en verksamhetsuppföljning för hela Stockholms stad. Det var först förra året. Nu kommer en ny som ska redovisas i april. Vi håller på att ta fram ett gemensamt system för synpunkts- och klagomålshantering för hela staden. Tidigare har det bara funnits för varje stadsdel. Det gör vi just för att se om det finns trender i klagomålen. Vad kan vi åtgärda på ett snabbt sätt och vad tar lite längre tid. Men som sagt, att synpunkter kommer in är jag bara glad för, för då kan vi förhoppningsvis åtgärda det.

Anförande nr 71

E i v o r K a r l s s o n (mp): Kommunstyrelsens pensionärsråd har ju i tidigare rapporter påpekat att man bör ha en minimibemanning så att personaltätheten blir högre. Jag läste ett protokoll för något år sedan om detta. Där stod bland annat: Allt som de äldre särskilt värdesätter och ofta saknar och som indikerar god kvalitet är individuell hänsyn, trygghet, kontinuitet, gemensamma måltider, utevistelse, sociala kontakter och dagliga stimulerande händelser.

Till detta krävs personal och bra chefer.

Anförande nr 72

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): När vi nu lovar förbättringar och säger att de äldre ska få ökat inflytande och så vidare kommer naturligtvis förväntningarna på att så ska ske. Samtidigt är äldreomsorgen så stor; det är 27 000 som får äldreomsorg. Det kan man inte vända i ett enda handslag. Därför är det bra att man poängterar de här sakerna så att vi kan ta tag i det hela.

Du sade att man inte åtgärdade synpunkter och klagomål. Det finns synpunkter på att de inte tas emot på ett bra sätt när man hör av sig, men det finns däremot ingenting om att det inte skulle åtgärdas. Jag är väldigt glad att vi har en äldreombudsman som de äldre och anhöriga kan höra av sig till. Återigen får vi bekräftat att detta med goda arbetsledare och nära arbetsledare är en viktig sak för att få en bra äldreomsorg.

§ 13 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. socialtjänstlagen, kvartal 3 2008 (exkl. äldreomsorg) (utl. 2009:19)

Anförande nr 73

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att den här rapporteringsskyldigheten har funkat väldigt bra enligt socialtjänstlagen. Det är positivt. Den har blivit transparent, och man ser vad som händer ute i stadsdelarna. Antalet icke-verkställda beslut minskar, och det är också positivt och ökar rättssäkerheten. Det är till gagn för brukarna. Dessutom har nu äntligen socialtjänst och arbetsmarknadsnämnd satt i gång en rekryteringskampanj. Det tycker vi är väldigt bra, det har vi tjtat om i två år. Nu är vi nöjda.

Vore det inte intressant att följa upp de överklaganden som görs till länsrätten? Där kan man nämligen följa trenden av de brukare som får sin överklagan bifallen och dem som inte får det. Det tycker vi skulle vara intressant kunskap. Då blir biståndsbedömningen mer transparent, och vi får en helhetsbild, och det behöver vi verkligen i Stockholm när det gäller socialtjänsten. Dessutom kunde vi dela in rapporteringen av de olika överklagandena i barn som får illa, missbruk, socialpsykiatri.

Därför bifall till reservationen från v, s och mp.

§ 14 Rapportering av ej verkställda beslut enligt LSS kvartal 3 2008 (utl. 2009:20)

Anförande nr 74

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, fullmäktige! Det här var inte lika positiv läsning. Enligt LSS är det 42 beslut som inte har verkställts under den här perioden. Det är sju gången så många som de sex som har verkställts. Det är en ganska trist läsning.

Bakom de här siffrorna, bakom de här 42 besluten som inte verkställda, finns det människor som inte fått sina behov tillgodosedda. Det är väldigt allvarligt, tycker vi, när det gäller rättssäkerheten.

24 procent av besluten handlar om att personen har tackat nej. Då kan man fråga sig varför någon tackar nej till någonting som en behöver. Det här tycker vi är viktigt att följa upp. Det handlar om något slags signal om bristande dialog med den person som har behov av den hjälp man har fått.

Det finns även annat i rapporten som är lite märkligt, och det är att Farsta står för 31 procent av det totala antalet ej verkställda beslut. 31 procent är en siffra som är oerhört hög. Jag vet inte om Birgitta Holm har någon information om detta, 31 procent i Farsta.

Vi tycker precis som i det förra ärendet att det vore intressant att följa upp de överklaganden som sker till länsrätten. Man kan följa trenderna över staden och få in en kunskap som vi inte har i dag. Biståndsbedömningen blir mer transparent och ger en helhetsbild som gynnar brukarna.

Bifall till reservationen från v, s och mp.

Anförande nr 75

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Eftersom Karin i princip citerade mina synpunkter i ärendet kan jag dela hennes uppfattning. I övrigt hänvisar jag till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 76

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande! Jag blir så väldigt orolig när Karin Rågsjö säger att hon blir upprörd över att det är så många som har tackat nej. Man kan undra om det är så att man i vanlig kommunistisk anda ska tvinga folk att acceptera saker och ting.

Jag kan också lämna en upplysning till Karin Rågsjö, för jag vet att det är viktigt att veta vad som ligger bakom siffrorna. Jag kan berätta att på Södermalm handlar det om att man skulle hitta en lämplig gruppbostad, det vill säga en bostad som man själv kunde acceptera innan man bestämde var man skulle bo. I det andra fallet handlade det om beslut om en korttidsvistelse som numera är verkställt. I det fallet var det en mycket svår problematik som jag av sekretessskäl inte kan gå in på.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 77

K a r i n R å g s j ö (v): Jag vet inte om du, Margareta Björk, deltog i den demokratiافتon som vi hade i onsdags, för du verkar ha missat hela poängen med den kvällen. Jag tycker att det är oerhört tråkigt att du hoppar på mig på det sätt som du gjorde. Mycket trist, det hade jag inte förväntat av dig. Det var oerhört tråkigt.

När man läser de här rapporterna, och det är det vi gör för att få in kunskap, är det intressanta att 24 procent tackar nej. Jag tycker att det vore intresserant att veta varför de tackar nej. Tycker inte du det?

Anförande nr 78

B i r g i t t a H o l m (m): Tyvärr var jag inte inne i salen, men jag hörde att jag blev apostroferad. Vad jag förstod handlade det om att man undrade varför vi hade så många ej verkställda beslut i Farsta när det gäller LSS. Jag hoppas att det var korrekt uppfattat.

Det kanske inte är någon hemlighet att det stora problemet är att finna kontaktpersoner. Det är detta det bottnar sig i. Det har varit problem under en längre period. Vi är med på stadens nya kampanj om att finna kontaktpersoner. Men det är ingen hemlighet att vi har svårt med det. Vi hittar kontaktpersoner, men det funkar inte alltid med brukarna, och det blir ett problem. Man har kontaktpersoner, men de kan inte samarbeta och komma överens. Det är det som är det stora problemet.

Jag ville bara tydliggöra det i debatten.

Anförande nr 79

K a r i n R å g s j ö (v): Tack, Birgitta Holm, det var bra att få reda på det. Men då blir man orolig: Varför har ni det så extra svårt i Farsta att hitta kontaktpersoner? 31 procent är en siffra som ligger absolut i topp. Nu har vi en rekryteringskampanj. Hoppas att den faller väl ut.

Anförande nr 80

B i r g i t t a H o l m (m): Jag vet inte varför just Farsta har svårt. Det området har en annan social struktur. Man ska inte skylla på det, men det är en hel del som har bekymmer med sig själva och tycker att det räcker med att ha en kontaktperson, och så kan det vara. Man pratar ofta om segregation, men vi pratar en hel del om att det finns människor i Farsta som har problem men som inte kommer från annat land än Sverige. Men vi jobbar på.

*§ 16 Program för stadsdelsutveckling för Bromstens industriområde
Inriktningsbeslut (utl. 2009:22)*

Anförande nr 81

M a r i a H a n n ä s (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här ärendet är ett jättespännande ärende. Bromstens industriområde är ett fantastiskt område i perfekt läge. Det är väldigt bra kollektivtrafik vid Spånga station, där går bussar. Där finns också den fantastiska Spångaån, som kan borga för att det här kommer att bli ett fantastiskt bostadsområde.

Det har hänt en hel del saker sedan ärendet skrevs fram, eller rättare sagt alla olika reservationer. Det är bra att det nu blir som det står i mina synpunkter, om det blir så, nämligen tomträtt och att det blir en större andel hyresrätter. Vi i Vänsterpartiet vill dock ha ännu fler hyresrätter än vad som är föreslaget. Men det här arbetet har kommit i gång i stadsbyggnadsnämnden. Det var uppe i slutet av förra året, men mycket av de tankar som det står om här stämmer inte riktigt med det som vi i stadsbyggnadsnämnden har fått reda på.

Det har varit väldigt mycket protester mot att man skulle ta bort eller förändra fotbollsplanen. Fotbollsplanen kommer, som det ser ut i dag, att bli kvar. Skola och dagis kommer att få plats. Det kommer att bli ett stort rekreationsområde i mitten. Det kommer att bli en fantastisk, hoppas vi, lågskalig engelskinspirerad bebyggelse. Man kommer att behålla fornminnena uppe på kullen, och vi kommer att få ett sänkt parkeringstal, om det blir så som vi i stadsbyggnadsnämnden var helt överens om i alla partier när ärendet var uppe.

Det som är lite tråkigt är att även om det är ett stort område som ska planeras har stadsdelsnämnden i området inte haft några synpunkter. Det är ganska länge sedan som arbetet påbörjades, det var 1996 eller något sådant. Därför har vi fortfarande en reservation, och jag yrkar bifall till den.

Anförande nr 82

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag vill bara tala om att det kom upp vid ett tidigt skede. Som du sade är det ett gammalt ärende, vi har det uppe ett par gånger för länge sedan. Vi har också uttalat i en enig nämnd att det är viktigt med en fotbollsplan och skickade in det. Så vi har haft synpunkter.

Anförande nr 83

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet kommer givetvis att ge ett välkommet tillskott av bostäder i Stockholm, och det är jag glad för. Det finns dock en liten sorg i bägaren. När vi behandlade ärendet i exploateringsnämnden blev vi i oppositionen djupt olyckliga över majoritetens beslut att ändra i de tidigare besluten från förra mandatperioden. Ändringen den gången bestod i att man ska sälja marken och enbart bygga bostadsrätter. På så sätt ändrade man ett tidigare beslut i gatu- och fastighetsnämnden om att man skulle bygga 30 procent hyresrätter. Vår reservation bygger på beslutet i exploateringsnämnden.

Precis som majoriteten anger i sitt budgetdokument ska man bygga med blandade upplåtelseformer. När ärendet nu har kommit till kommunfullmäktige anser stadsledningskontoret i sitt remissvar att det är bra med 30 procent hyresrätter. Till och med har finansborgarrådet ändrat sig sedan den behandlingen. Man känner sig som oppositionspolitiker något gladare.

Däremot tror jag inte ett dugg på att man gör det här för att värna hyresrätter i någon särskilt stor omfattning. Snarare handlar det om att det ekonomiska läget är sådant att man tvingas bygga dessa hyresrätter. Det är lite svårt att tro på det här förrän grävs kopen är i marken.

Ordförande, kommunfullmäktige! Jag vill härmed yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen. Jag hoppas att majoritetens representanter kan ge mig säkerhet att det verkligen kommer att bli 30 procent hyresrätter.

Anförande nr 84

Petter Lindfors (m): Ordförande, fullmäktige! Stora delar av det trista Bromsten industriområdet kan få ett ordentligt lyft och bli ett levande bostadsområde. Programmet för stadsutvecklingen av området syftar till att uppföra drygt 1 000 nya bostäder med levande lokaler i bottenvåningen med kommunal service och arbetsplatser i ett kollektivtrafiknära läge. Mot bakgrund av behovet att flera bostäder i Stockholm i allmänhet och de lokala önskemålen i synnerhet om omvandling av området är det ett välkommet ärende som jag hade hoppats att vi kunde fatta beslut om här i kväll för att gå vidare med utvecklingen av Bromsten.

Jag kan lugna både Maria Hannäs och Mirja Räihä Järvinen med att den planerade bebyggelsen ska bestå till minst 30 procent av hyresrätter. Det är ingenting vi har kommit på hux flux, utan så kommer det självklart att bli.

Planerna för området innehåller ett antal problem som måste studeras noggrant i det fortsatta arbetet. Det avser både ekonomin och markfrågorna, och inför framtida genomförandebeslut är alternativa investeringskalkyler och riskanalyser nödvändiga i beslutsunderlaget. Problematiken beträffande ägarhållanden angående marken och förutsättningarna för hyrning av kommunala verksamheten är också viktigt att belysa.

Planerna för området har kommit att revideras något efter det programråd som skedde förra året. I det fortsatta arbetet ska stadsbyggnadsnämndens ställningstagande från i november beaktas.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 85

Mirja Räihä Järvinen (s): Ordförande, fullmäktige! Man måste självklart utnyttja tillfället och säga att det ändå är så, Petter, att så sent som i juni när vi behandlade ärendet i exploateringsnämnden fanns det inte en endaste hyresrätt planerad. Man ändrade markanvisningen och förutsättningarna för det. Det är det som är grunden för min oro. Men jag kan inte annat än lita på dig fullständigt och

hoppas att du lyssnar. Jag måste lita på ditt löfte från talarstolen att det verkligen blir så här.

Anförande nr 86

P e t t e r L i n d f o r s (m): Självklart kan du lita på mitt ord, Mirja. Det här har inte bara med konjunkturen att göra, utan det är en synnerligen medveten strategi från majoriteten att vi ska ha blandade upplåtelseformer i hela staden. Det kan inte vara någon nyhet för dig.

Anförande nr 87

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte inte säga att jag är orolig, jag är snarare glad för att det kan bli över 1 000 lägenheter i och med det här ärendet när vi får ordning på alla sakerna. Det tycker jag är väldigt glädjande. Som föregående talare sade är det ett antal saker som det måste arbetas vidare med. Det ska göras. Förslaget innebär egentligen att man går vidare och jobbar åt det här hållet och försöker få ordning på alla detaljerna så att vi får minst 1 100 nya lägenheter.

Med de orden, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 88

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Alla partierna är ense om att det här är ett på många sätt bra projekt. Miljöpartiet tycker att det ska bli spännande att följa områdets utveckling. Bromstens industriområde har väldigt goda förutsättningar att bli ett mycket bra bostadsområde i ett kollektivtrafiknära läge. Men minimum 30 procent hyresrätter, som tidigare utlovats, måste kvarstå. Det är väldigt viktigt.

Vi har en reservation som lagts i kommunstyrelsen som jag yrkar på, men vi yrkar inte på någon återremiss.

Vad som är viktigt när det gäller markanvisningarna i fortsättningen är att det blir små områden som blir markanvisade så att vi kan få många olika byggherrar, för då blir der variation i byggandet. Det är någonting som vi vill trycka på. Det är viktigt över huvud taget när vi behandlar större områden som ska bebyggas att det blir anvisningar för små områden.

En sak som vi har tryckt på och som vi inte tycker att det finns garantier för är att när vi bygger nya bostadsområden måste vi försöka minska klimatpåverkan. Vi måste ställa hårda krav på de nya byggnaderna så att vi får passiva eller lågenergihus. Parkeringsstalet måste hållas lågt i ett sådant här väl kollektivtrafikförsörjt område.

Vi har också skrivit om att merparten av Bromstens IP garanterat ska finnas kvar. Det är viktigt att det finns utrymme inte bara för fotboll.

Sedan finns det lite smolk i bägaren, och det handlar om graffitikonstverket Fascinate från 1989. Givetvis måste det kunna bevaras som det kulturarv som det

faktiskt är. I stadsbyggnadsnämnden lades det en skrivelse där en, som vi tycker, fördomsfull majoritet leker smakdomare och på ett oklart sätt kopplar upplevelsen av ett konstverk med känsla av otrygghet. Man ska alltså eventuellt förstöra detta legalt uppförda och uppskattade konstverk.

Vi i Miljöpartiet anser att muralmålningen skulle förhöja upplevelsen av det nya stadsområdet. Det är jättehäftigt konstverk. Jag hoppas verkligen att vi ska kunna bevara det, för det är utfört legalt på fastighetsägarens bestämning.

Vi yrkar på vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 89

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! När det gäller den graffitimålning som finns uppförd i det industriområde som det faktiskt är finns det anledning till att det är uppfört i ett industriområde, inte i ett bostadsområde. Det är självklart för oss att en sådan målning inte hör hemma i en ny stadsdel med tryggt boende, där folk ska känna sig hemma. Det är uppenbart för alla som har varit på platsen att den passar väldigt bra i ett industriområde men inte i en ny trygg stadsdel. Den kommer inte att finnas kvar där.

Anförande nr 90

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Precis som jag anförde leker borgerligheten smakdomare och anser sig kunna bestämma vilken konst som är vacker och vilken som är ful. Man kan säga så här: En del av verkstadsbyggnaderna i kvarteren Gunhild och Gustav behöver sparas. Man kan bygga till exempel kaféer i den del som vetter mot parken till. Det är ett värde i sig att säga att inte radera ett områdes tidigare historia totalt vid nybyggnation.

Den här graffitimålningen är faktiskt snygg, den är läcker. Varför kan man inte behålla den mot parkutrymmet till och sedan göra ett kafé av byggnaden bredvid? Det har funnits funderingar på det. Även stadsbyggnadskontoret och olika remissinstanser har förordat detta.

Det är väldigt tråkigt att höra detta.

Anförande nr 91

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det är lite kul att höra att man fastnar vid en graffitimålning. Alla partier tycker att det är jättebra och har länge fått kämpa för att det ska bli bostadsbebyggelse i området. Där man är enig. Staden har inte riktigt legat på, men vi är jätteglada för att vi gör det nu.

Det verkar som att ni inte riktigt har klart för er hur det ser ut. Det är inte så där jättekul om man behåller en massa industrilokaler. När det gäller graffitimålningen känner jag inte till många Spångabor som över huvud taget vet om att den finns. De brukar inte ta sina promenader i området. De känner inte till den, de fick läsa om den i lokaltidningen och har varken saknat den eller känt något annat.

Anförande nr 92

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag föreslår att ni går igenom och tittar på de webbdiskussioner som har varit. Det har varit rikliga diskussioner om det. Det handlar om att spara en vägg. Även om man kanske inte kan spara hela byggnaden, vilket vi tycker vore att föredra och göra en publik lokal, kan man åtminstone om man river huset spara just den väggen med muralmålningen och behålla den mot parkutrymmet. Det är ett konstverk.

Anförande nr 93

G u l a n A v c i (fp): Jag är glad att kommunfullmäktige i kväll kan fatta beslut och låta ärendet leva vidare med att man utreder förutsättningarna för hur vi ska gå vidare med program för stadsutvecklingen av Bromstens industriområde. Jag tycker att det är fantastiskt att alliansen kan leverera ett projekt som innebär att det ska byggas 1 100 nya bostäder. Det är ett mycket välkommet tillskott till stadens framtida tillväxt. Det innebär också en större ruljans på arbetsmarknaden, alternativa boendeformer med både hyresrätter och bostadsrätter. Människor kan flytta över stads- och kommungränser, och i framtiden kommer vi att kunna välkomna människor till Stockholm som nya stockholmare. Visst är det fantastiskt!

Projektet är väldigt viktigt, tycker jag. Det bevitnar också att vi lever upp till de krav som vi från början satte upp om att det ska finnas mångfald i bostadsbyggandet, det vill säga att det ska byggas både bostadsrätter och hyresrätter. Det här projektet innebär, som också andra har påpekat, att 30 procent av dessa 1 100 lägenheter kommer att vara hyresrätter.

Dessutom innebär ett projekt av den här omfattningen att nya människor kan komma in på arbetsmarknaden. I den här lågkonjunkturen kommer vi också att möjliggöra för dem som redan är i byggbranschen att slippa varsel.

Jag tycker att det är tråkigt att oppositionen åter försöker få den här debatten, som många andra debatter som berör exploatering och stadsbyggnadsfrågor, att handla om huruvida det ska vara hyresrätter eller bostadsrätter som ska byggas. Jag tycker att man måste beakta seriositeten i de ärenden som behandlas, och det är ingen hemlighet att vi i alliansen har en viss uppfattning om bostadspolitiken och att oppositionen har en annan. Men det är med högt i tak och i levande diskussion som vi kan tala om för stockholmare vilka alternativa bostadsprojekt vi erbjuder dem.

Det här kommer att bli en lång resa, och det kommer att ställas många frågor under arbetets gång. Det är just under den period som vi har framför oss som vi kommer att se över vissa olika frågor, alltifrån projektekonomi till grönområden och skolor, förskolelokaler, garageutrymme och så vidare.

Seriösa projekt kräver djupgående analyser, och det är just det som det här ärendet kommer att handla om. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 94

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag förstår inte riktigt vad du menar, Gulan, när du säger att det är tråkigt när vi vill diskutera upplåtelseformerna. Det kanske är den

mest centrala politiska frågan när vi behandlar programmen. Också när det handlar om Stockholms utveckling pratar både ni och vi om just blandade upplåtelseformer som ett sätt att förhindra att olika stadsdelar blir uppdelade till fattiga och rika, att det möjliggör för olika människor att bo där. Vi har lite olika lösningar. Ni vill ombilda hyresrätter till bostadsrätter. Men när man planerar att nytt område har man möjligheten att börja från scratch.

Jag tycker att upplåtelseformen är en fullt central politisk fråga att diskutera i de här ärendena. Det blir jättekonstigt annars. Det behövs både—och. Vi är för fler bostadsrätter och frö fler hyresrätter, och vi tycker att det ska vara blandat.

Anförande nr 95

G u l a n A v c i (fp): Det är jättebra, Teres Lindberg, att vi kan vara överens om att det ska finnas olika boendeformer. Men problemet är att så fort vi i alliansen kommer med ärenden som handlar om att vi också ska bygga hyresrätter kommer misstänkliggörandet. Du kör alltid samma debatt om att vi vill sälja ut alla kommunala fastigheter.

Jag sade att det ska vara väldigt högt i tak när det gäller debatter. Men när det hela tiden finns det där misstänkliggörandet att när alliansen genomför vissa saker just nu under lågkonjunktur blir det inte så seriös debatt. Det är det som jag tycker är tråkigt. Ni är aldrig sena med att kritisera alliansen, men det är sällan ni kommer med egna förslag.

Anförande nr 96

M a r i a H a n n ä s (v): Egna förslag och seriösa förslag – det finns väl inget parti som är så seriöst som Vänsterpartiet när det gäller bostadspolitik. Men vi vill ha mer hyresrätter. Det har omvandlats väldigt mycket lägenheter i den här staden. Våra ungdomar vill ha hyresrätter. Därför tycker vi att när ni har omvandlat så himla många hyresrätter är det jätteviktigt att det byggs nya hyresrätter så att vi får en blandning redan vid nyinflyttning och att de hyresrätterna är lite billigare så att ungdomarna kan flytta in i dem.

Det var inte därför jag gick upp till talarstolen, utan det var för att tala om att vi återtar vårt yrkande om återremiss och lägger vårt förslag i stället för ett förslag till beslut.

Anförande nr 97

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag begärde ordet efter inlägget av Gulan Avci om upplåtelseformerna. Jag tycker att det hon påstår är lite beklämmande, att jag alltid skulle säga så. Det här handlar ju om ett helt nytt område. Det är inte alls samma sak. Det här är inte ett utbildningsärende. Det är inte det vi diskuterar. Vi diskuterar vilka upplåtelseformer som ska finnas, och vi tycker att det är en hygglig fördelning, och vi skriver det också i vår text.

Men det politiska dilemma är, som också ansvarigt borgarråd Sten Nordin skriver i sin text, är att i det här fallet är det okej med så mycket som 30 procent hyresrätter

för att ekonomin på grund av finanskrisen ser ut som den gör. Vi ställer inte upp på det. Vi hade gärna sett att det hade varit minst 30 procent oavsett finanserna. Här är en stor politisk skiljelinje där vi ser väldigt olika på de här frågorna och som vi tycker är väldigt viktigt att lyfta fram i debatten. Det här är vårt forum för att diskutera politiska frågor.

När jag ännu är uppe vill jag passa på att säga att det är ganska tråkigt att muralmålningen försvinner, vi hade gärna sett att den blev kvar. På samma sätt som i andra sammanhang i fråga om levande stadsdelar måste man kunna bevara olika saker från olika tider. Det här är en del av en viktig kulturhistoria som borde få vara kvar, precis som de gamla industribyggnaderna.

Det handlar om att vi måste kunna se kulturens hela bredd, inte dela upp det i finkultur och annat, det som lite ”finare” människor tycker är fint. Det måste finnas också en ungdomskultur. Den där målningen har funnits där väldigt länge, och den är faktiskt väldigt vacker. Den ligger inte särskilt synlig i dag, men man skulle kunna lyfta fram den som något fint.

Jag var nyligen i Berlin, och där finns det mängder av muralmålningar. På alla ställen är det inte så där jättesnyggt, men Berlin är en av de tryggaste världsstäder vi har. Det är inte förknippat med trygghet eller otrygghet att det finns en muralmålning. Det handlar om hur man gör saker och ting och vad man är beredd att värna, vilken kultur man värnar. Vi socialdemokrater vill värna all kultur.

Anförande nr 98

P e t t e r L i n d f o r s (m): Ordförande, fullmäktige! När det gäller blandade upplåtelseformer verkar det vara helt omöjligt att få in det i oppositionens huvuden att vi vill ha blandade upplåtelseformer i hela staden. Förra året markanvisade vi 40 procent hyresrätter i exploateringsnämnden. De siffrorna talar för sig själva. Här bygger vi minst 30 procent hyresrätter i det nya Bromstens industriområde, som kommer att bli en attraktiv stadsdel och som kommer att vara på framkant när det gäller många saker.

Vi har ett ärende som kommer här näst och som gäller nordvästra Kungsholmen där vi har en lika hög nivå. Sluta upp, Teres Lindberg, med att säga att vi inte vill ha hyresrätter! Vi vill ha hyresrätter i hela staden.

Anförande nr 99

T e r e s L i n d b e r g (s): Det tråkiga är att ni motiverar byggande av hyresrätter med den rådande ekonomiska situationen. Där tycker vi uppenbarligen olika.

Anförande nr 100

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi pratade i onsdags om att vi på måndag ska prata om det här ärendet, och det tänker jag göra. Det här ärendet togs fram under förra mandatperioden. Vi började planera tillsammans för att vi ska kunna bygga det här området i Bromsten.

Enligt det beslut som fattades under förra mandatperioden skulle det vara både hyresrätter och bostadsrätter. Det skulle vara 30 procent hyresrätter, man skulle markanvisa med tomter. Så långt kom man under förra mandatperioden. Men så sent som i somras, Gulan, och nu riktar jag mig till dig, kom ett ärende upp i exploateringsnämnden där ni ändade upplåtelseform. Enligt det ärendet skulle det byggas bara bostadsrätter.

Nu har ni tack och lov ändrat er så att det blir 30 procent hyresrätter. Vi är jättegglada för det. Men det är givetvis så att med dessa förändringar i ärendet blir man lite tvehågsen, man vet inte riktigt vad man ska tro. Men jag tror på Petter. Säger han att det blir 30 procent tror jag på det, man måste kunna tro på någon i alla fall i det här ärendet.

Ni måste förstå att ärendets gång har varit väldigt märklig. Ni har ändrat er från det ena beslutet till det andra. Nu är det tredje gången jag pratar om det här ärendet, och nu är det återigen något annat ni vill. Därför tjafsar vi om det här.

Anförande nr 101

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Miljöpartiet vill verkligen betona att det finns ett värde i sig att inte radera ut ett områdes tidigare historia. Det ger variation och mångfald om man behåller delar av industriebyggelse som kan bli värdekärnor. Man kan göra om dem, man kan göra publika lokaler av det. Det har vi sett i till exempel Vinterviken. Varför inte kunna bevara det hus som ligger närmast parken och behålla också muralmålningen? Det är ett tillskott till området.

Dessutom är det hela lite lustigt. Allianspartierna godkänner i allt ökande utsträckning en visuell nedskräpning med kommersiella budskap i form av reklamvepor, även på blåklassade byggnader i staden. Uppenbarligen anser majoriteten att reklam är någonting vackert och fint. Det kan man slänga ovanpå blåklassade byggnader i centrala staden, men konstverk, legalt uppförda sådana, skapar otrygghet.

Anförande nr 102

A b i t D u n d a r (fp): Jag tycker att det är tråkigt att du åter vilseleder ledamöter i stadsbyggnadsnämnden. Det håller inte, och det du säger stämmer inte, att vi har gått med på nedskräpning av blåklassade byggnader. Det stämmer inte. Vi kan ta fram protokollet. Vi har tittat på olika ärenden och deras ändamål, men vi har aldrig haft någon generell linje att vi beviljar tillstånd för vepor i blåklassade byggnader.

Anförande nr 103

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Då får man verkligen hoppas att det inte är någon generell politik att hänga upp vepor på blåklassade byggnader. Någon gång ibland har Folkpartiet tagit reson och sagt ifrån. Men alltför ofta beviljar stadsbyggnadsnämnden under er majoritet upphängandet av vepor på byggnader som aldrig tidigare har tillåtits. Saken är den att då fortsätter det. Har man väl pekat ut en plats där det är okej med vepor fortsätter det år efter år med vepor på dessa byggnader.

Det är det ni har skapat. Men att behålla ett legalt utfört konstverk ute i Bromsten kan ni inte tänka er, men den här typen av nedskräpning mitt i stan är fint.

Anförande nr 104

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Cecilia Obermüller! Jag upprepar det som jag sade tidigare. Det är att den här graffitimålningen är uppförd i ett industriområde och passar utmärkt i ett industriområde. I en ny stadsdel med trygga bostäder, en helt annan arkitektur än vad som finns där i dagsläget har en sådan målning ingen framtid. Den kommer att bidra till otrygghet i området.

Det finns väldigt många internationella exempel på att man jobbar med att få bort sådana här målningar från just bostadsområden på grund av den otrygghet som de för med sig. Det är absolut inget som hör hemma i nya stadsdelar i Stockholm.

Anförande nr 105

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det finns många ställen i världen där man arbetar med att försköna staden med muralmålningar. Bli lite modernare, Kristina! Låt ett avtryck av det tidigare området finnas kvar. Tänk lite större!

Anförande nr 106

P e r A n k e r s j ö (c): Jag begärde ordet med anledning av vurmandet för graffitimålningen. Jag ska säga direkt att jag inte är speciellt rädd för graffiti, jag tycker att den här målningen dessutom är väldigt snygg. Graffiti från 80-talet kan vara väldigt vacker, och det är den här också.

Jag vänder mig mot att vi skulle vara smakdomare. Å andra sidan kan man vända på steken och säga att det är lika mycket att vara smakdomare att säga att just det här är den typ av modern konst eller gatukonst som är värd att bevara. Det är ett problem om man ska ha den linjen att inte riva några som helst gamla industrilokaler i Stockholm. Det här är dessutom en ganska stor lokal som ligger i vägen.

Jag tycker i och för sig att man kan bevara målningen, men kanske inte just på det stället. Varför inte lägga ut en annons på Blocket om att den bortskänks till den som kan bekosta flytten av densamma. Då kanske man kan bevara den på ett ställe som passar lite bättre.

Anförande nr 107

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det var trevligt att höra att du inte vill förstöra målningen. Det är alltid något, ett litet steg på vägen. Men som jag tidigare sade: Om det inte är möjligt att använda lokalen för publika ändamål, vilket vore trevligt, för att skapa liv och rörelse i stadsdelen kan man bevara väggen som sådan och bygga till ett annat hus vid den väggen, och så har man sparat den. Enkelt!

Anförande nr 108

P e r A n k e r s j ö (c): Jag tolkar det som att du tycker att det är ett bra förslag att lägga ut den på Blocket och i så fall låta mottagaren bekosta flytten. Så kan vi bevara den.

Jag håller med Kristina Alvendal om att det finns en poäng med att målningen är gjord för ett industriområde, inte ett bostadsområde. Jag ser det inte ur trygghetsaspekt utan kanske mer tycker att den är lite missanpassad där i avseendet, den kommer från en gammal hiphopare.

Anförande nr 109

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! När jag kommer hem till Spånga i kväll eller i morgon berättar jag om den här debatten om Bromstens industriområde, om 1 100 nya bostäder i ett jättebra läge nära stationen, men där det stora problemet faktiskt är att det kanske tar lite lång tid, eftersom det är så många markägare. Det är inte några problem med de privata markägarna, men det tar lite tid och kräver samordning när man ska få ihop ett område. De äger faktiskt det här området. Den som äger området har industrilokalen med graffitimålningen. Det ligger långt framme i projektet.

Det som är problemet med det här projektet är att det kan ta så lång tid innan man kan komma i gång med byggandet i de olika områdena. Men jag tror att Spångaborna tar sig för pannan när de hör att debatten till huvuddelen har handlat om en graffiti-målning.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 110

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Förstår inte Kristina Alvendal och hennes parti det här? Jag har hört era diskussioner i årtal i stadsbyggnadsnämnden. Ni har velat gå ifrån den funktionalistiska staden där man delar upp funktionerna på olika ställen – bostäder på ett ställe, arbetsplatser på ett annat. Ni vill ha den funktionsblandade staden, det har ni alltid sagt. Då är det väldigt viktigt att anpassa den nya arkitekturen i Bromstens område så att den även passar den gamla bebyggelsen som finns kvar, så att man kan ha en viss industri kvar i området, icke miljöförstörande industri.

Jag skulle kalla det för att man ska ha en hållbar arkitektur. Det ska vara en arkitektur som tål att blandas med saker som har funnits sedan gammalt och med saker som kommer till i framtiden. Det ska inte göras på det funktionalistiska sättet att man bygger på ett visst sätt och kan aldrig ändra i det. Ha kvar den här byggnaden med sin graffitimålning. Det är intressant med graffiti i vissa fall, i varje fall när det görs legalt. Det är en stilart inom konsten som är ganska intressant om det görs på ett bra sätt.

Behåll det nu och släng inte bort det. Säg i stället till era tjänstemän på stadsbyggnadskontoret att de ser till att det blir hållbar arkitektur som ger en funktionsblandad

stad och inte någon typ av uppsorterat område som nu utmärker miljonprogramsområdena.

Anförande nr 111

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Nej, Eie Herlitz, du behöver inte vara orolig för att det här kommer att bli ett nytt miljonprogramsområde. Jag tror att framtida Bromstens nya stadsdel snarare kommer att vara precis det motsatta, inspirerats av allt från Aspudden till Brooklyn i en härlig kombination och dessutom väldigt hållbar arkitektoniskt och med just funktionsblandat innehåll – bostäder, arbetsplatser, härliga kaféer men förhoppningsvis inte en graffitimålning utanför fönster utan en helt annan arkitektonisk hållbarhet.

Anförande nr 112

E i e H e r l i t z (mp): Jag vill bara fråga Kristina Alvendal vad skälet egentligen är till att man ska ta bort väggen och graffitimålningen. Är det att ni har någon sorts kritiskt tänkande mot graffiti, som mest är illegal graffiti? Men jag förstår inte varför ni vill ta bort målningen, för den skulle passa ihop med den funktionsblandade staden som ni så väldigt gärna vill ha.

Anförande nr 113

M a r i a H a n n ä s (v): Programarbetet för det här området, som kommer att bli ett jättefint område, har precis startat. Låt nu befolkningen i området och i Stockholm få säga sitt. Vi har en demokratisk process. Låt dem få säga sitt vad gäller hur bebyggelsen ska se ut, hur man ska blanda gamla byggnader med nya som borta i Järla i Nacka, där man har sparat gamla industribyggnader och gjort om dem till bostäder, restauranger, butiker och sådant. Låt också befolkningen få säga sitt om den fantastiska målningen.

Anförande nr 114

Å s a R o m s o n (mp): Jag ska inte orda mer om den muralmålning som till sitt yttre är ett graffitikonstverk. I stället ska jag säga något om det som jag är mer bekymrad över i just det här ärendet, även om jag är engagerad i konstnärernas möjligheter annars, och det är vilken miljö- och energistandard som vi lägger på vårt nya byggande i staden. Det är byggnationer och stadsdelar som ska stå för mycket lång tid framöver. Då kan jag tycka att med den debatt som finns i dag är det konstigt att man inte har en minimiribba i Stockholm för vad som är acceptabelt att bygga inför framtiden när det gäller miljö- och energistandard.

Den borgerliga majoriteten började sin period för två och ett halvt år sedan med att ta bort det program för miljöanpassat byggande som fanns utarbetat tillsammans med byggarna, som hade börjat fungera bra och som kunde ha utvecklats betydligt mer.

Jag får väl gratulera majoriteten till att man nu efter två och ett halvt år äntligen har pekat ut sina två miljöprofilområden som beslutades enligt miljöprogrammet för ett par år sedan. Men jag är mer intresserad av att komma till skott. Vad är det för standard ni vill ha, och varför vill ni inte ha någon som helst standard? Varför vill ni

inte ha en basnivå under vilken man inte får bygga när det gäller energi- och miljöstandard i den här typen av områden som ni inte pekar ut som just ett miljöprofilområde? Vad är det för grundkrav som byggarna måste uppfylla? Det är någonting som ni inte redovisar i diskussioner.

Ni har inte kommit ett enda steg längre när det gäller att räkna just på klimatpåverkan från transporter till området. Det är höga p-normer, högre än vad byggarna själva vill ha, högre än vad de hushåll som flyttar in vill ha. Men de kommer säkert att anpassa sig och skaffa så många bilar som det byggs för. Det är så det brukar gå till. Det är dessutom så att de energinivåer som man kräver av de här byggarna ligger lägre än vad man kan bygga i dag. Det här är hus som ska stå för lång tid framöver.

Jag är bekymrad över att vi inte har någon lägsta nivå för energi- och miljöstandarden i byggandet även i områden som majoriteten inte vill kalla miljöprofilområden.

*§ 17 Exploatering av projekt Hornsbergs bussdepå, inom fastigheterna Kristinebergs Slott 10 med flera, på nordvästra Kungsholmen
Inriktningsbeslut (utl. 2009:23)*

Anförande nr 115

P e t t e r L i n d f o r s (m): Ordförande, fullmäktige! Lindhagensområdet på nordvästra Kungsholmen är ett av stadens mest expansiva stadsutvecklingsområden för närvarande. Gammal industrimark omvandlas till en attraktiv och levande stadsdel med tät innerstadsstruktur. Den fortsatta exploateringen av Hornsberg möjliggörs genom det beslut som vi ska fatta i kväll. Det är ett fullföljande av väsentliga delar av planerna för Lindhagen.

Genom detta beslut att omlokalisera SJ:s bussdepå längs Lindhagensgatan till ett läge huvudsakligen under Kristinebergs IP möjliggörs byggandet av ca 750 nya lägenheter i fyra nya bostadskvarter. Dessutom tillkommer betydande volymer kommersiella lokaler i centralt läge med ett positivt ekonomiskt resultat för staden.

En tidigare lågt utnyttjad plats kommer att användas mer effektivt där bussdepåverksamhet, idrott, kontor och bostäder kan samexistera. Jag vill dock påpeka två aspekter som särskilt bör ses vidare på i det fortsatta arbetet gällande trafiksituationen. Den måste utredas grundligt, och sambanden klarläggas mellan å ena sidan den planerade cirkulationsplatsen som ska ersätta trafikplatsen vid Lindhagensgatan och å andra sidan den nya bebyggelsen för bostadsändamål i kommersiella syften, liksom bussdepån. Det är också väsentligt att de konsekvenser som omlokaliseringen av bussdepån innebär för Kristinebergs IP och Kristinebergs slottspark kompenseras i största möjliga utsträckning.

Exploateringskontorets ambition att stärka parkens naturmiljöer och att öka parkens rekreativevärde ska stödjas i det fortsatta arbetet. Det är viktigt att det ska vara lättillgängligt. I detta område liksom i staden i övrigt är en mångfald av upplåtelseformer oerhört väsentlig och en uttalad strävan från alliansen.

I det befintliga beståndet, den äldre bebyggelsen och de första upplåtna delarna, uppgår andelen hyresrätter till ca 40 procent. För den nya bebyggelse som tillskapas inom stadsutvecklingsområdet bedöms fördelningen mellan upplåtelseformerna bli ungefär 30 procent hyresrätter, 70 procent bostadsrätter. Inom det enskilt största projektet, kvarteret Koljan, är fördelningen något jämnare, 45 respektive 55 procent.

Mot denna bakgrund kan målet med blandade upplåtelseformer anses uppfyllt även med detta beslut. Möjligheten att upplåta bostäder med hyresrätt ska dock provas i det kvarter som ännu ej är markanvisat men som kommer att markanvisas under året.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 116

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Herr ordförande, fullmäktige! Vi socialdemokrater yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut, men jag skulle vilja

göra ett litet medskick som givetvis kommer att antecknas i protokollet. Det är just de kvarvarande markanvisningarna som jag gärna vill prata om. Vi har som sagt nu sagt ja till den här byggnationen, men däremot tycker jag att det är viktigt när vi antar de nästkommande markanvisningarna att det också är hyresrätter som ska finnas med på de markanvisningarna.

Det finns en annan sak, och där pratar jag av erfarenhet, som jag vill ta upp, och det gäller idrottsplatser. Det är viktigt för fullmäktige att följa upp så att de aktiviteter som i dag finns på Kristinebergs idrottsplats verkligen får plats när den är färdigbyggd om tre år. Det är sällan man kan se, som jag såg efter många läsningar, att vi som bor i ytterstaden drar nytta av en exploatering i innerstaden. Det är givetvis så att Spånga idrottsplats kommer att komma ytterstaden till godo. Men det är viktigt att verksamheterna kan flytta tillbaka till Kristinebergs idrottsplats efter exploateringen.

Med dessa ord vill jag än en gång yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 117

P e t t e r L i n d f o r s (m): Jag vill bara säga, Mirja, att jag självfallet håller med dig om att det är viktigt att vi följer upp detta. Det är ändå under en tre års period, under byggtiden, som idrottsplatsen inte kommer att kunna användas. När verksamheten väl ska tillbaka är det viktigt att vi från exploateringsnämndens sida följer upp detta.

Anförande nr 118

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! När fullmäktige en gång i tiden beslutade att sälja Kista IP lovades ersättning för de verksamheter som förlorades. Fortfarande i dag har vi inte fått full täckning för Kista IP med alla de grenar och aktiviteter som fanns på Kista IP. Med den kunskapen i bagaget tycker jag att det är viktigt – det kanske inte är jag och du, Petter, som sitter i exploateringsnämnden om tre år – att ha detta i åtanke så att de som kommer efter oss följer upp detta nogsamt.

Anförande nr 119

R e g i n a K e v i u s (m): Älskade fullmäktigeledamöter! Jag har ju lärt mig att man ska ha en trevlig ton här. Jag var glad att komma hit till fullmäktige i dag. Det här ärendet är bra för Kristineberg, för Hornsberg och för Lindhagen. Det är bra för Kungsholmen, det är bra för Stockholms kommun, det är bra för Stockholms läns landsting och det är framför allt bra för alla dem som vill flytta till Stockholm.

Har ni förresten varit i området runt SL:s bussdepå? Man skulle kunna spela in en skräckfilm där nattetid. Det är ödsligt, det är läskigt och det är grått. Det är tyvärr ett av de mest otrygga områdena här i den underbara stadsdelen Kungsholmen. Vi politiker har ett ganska stort ansvar för att det ska vara tryggt.

Som ni vet har alla politiker här från Kungsholmen tagit fram våra grävmaskiner och spadar för att påbörja nedgrävningen av Essingeleden. Innerst inne skulle jag vilja

vara en vild politiker som yrkar att vi i detta projekt gräver ned det här när vi ändå börjar gräva och uppdrar till Vägverket att bekosta det. Men det kommer jag inte att göra. Ni vet hur det är med infrastrukturprojekt; de tar otroligt lång tid. De tar så lång tid att det kommer att hinna målas parkeringsplatsrutor på Essingeleden. Då blir vi i alla fall av med bullret.

Nåväl – det är i alla fall fantastiskt att 750 stycken lägenheter kan tillskapas i bostadsbristens Stockholm. Det är fantastiskt att en massa nya arbetsplatser kan tillskapas här, för att inte tala om all arbetskraft som vi politiker i det här ärendet faktiskt skapar. Med flytten av bussdepån, byggen av bostadshus och byggen av kommersiella lokaler är detta ett otroligt bra ärende. Grattis alla Lindhagensbor! Grattis alla Kungsholmenbor! Grattis alla stockholmare som har möjlighet att flytta in här! Och grattis alla stockholmare till det faktum att Miljöpartiet här i salen enbart representeras av tio personer! Alla vi andra är för det här.

Anförande nr 120

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Grattis alla stockholmare till att vi finns! Jag tror att vi har ganska många genomtänkta synpunkter. Vi måste omlokalisera bussterminalen och busshallen för att kunna bygga bostäder. Det enda problemet är hur det görs. Det handlar inte om *att* vi ska göra det utan om var det hela ska lokaliseras och på vilket sätt vi gör det. I stället för att gräva ned det hela nedanför den plats där bostäderna skulle byggas, som det var tänkt från början i detaljplanen, lägger man det nu under idrottsplatsen och stänger av idrottsplatsen i tre år. Det är det som är kruxet. Man höjer idrottsplatsen med upp till fem meter. Den ska höjas upp och bli en barriär mitt i parken. Man skadar delar av slottsparken i stället för att ta någon av de andra lokaliseringarna eller gräva ned detta rakt nedanför det ställe där det befinner sig i dag. Det hade varit så mycket bättre.

Självfallet måste vi flytta SL-hallen. Det är helt självklart. Vi ska bygga massor med bostäder där. Men det är det sätt på vilket det görs som är problemet. Kristinebergs slottspark och strandparken är den stora oasen för alla de tusentals människor som kommer att flytta in på nordvästra Kungsholmen. Vi ser hela tiden hur man bit för bit gör intrång i parken. I stället för att planera för förskolor direkt lägger man paviljonger i tio års tid i parken. Tennishallen är inte flyttad. Den är inte riven. Den ligger kvar. Den har inte blivit omlokaliserad. Det blir inte något av parken, utan man gör hela tiden intrång i den trots att den är så fruktansvärt viktig för hela den befolkning som ska flytta in. Varför gör ni så här? Gör det på rätt sätt! Självfallet ska vi bygga bostäder där, men gör det på rätt sätt! Det är det vi säger.

Man hänvisar hela tiden till Kristinebergsparken för rekreationsbehoven. Men som vi ser har man inte valt den bästa placeringen med det här projektet. Vi måste försöka hitta en placering under Essingeleden, under det som ska bli köpcentret eller under bostäderna. Men man ska inte stänga av idrottsplatsen och förstöra delar av slottsparken. Det är det som är det viktiga och det är det som vi vill. Vi är inte alls emot projektet, men vi är emot det sätt på vilket det utförs.

Ni slår er för bröstet och pratar om Nelly Sachs park. Men halva Horsbergsparken försvann ju när man tillskapade Nelly Sachs park. Ni talar om grönområden, men de

bara minskar i det här området. Därför måste vi se till att Kristinebergsparken, strandparken och slottsparken faktiskt skyddas, bevaras och utvecklas. Det ska inte vara de små stegens tyranni, som hela tiden plockar bitar av parken. Det är detta vi vill.

Anförande nr 121

P e t t e r L i n d f o r s (m): Herr ordförande och fullmäktige! Nu får du väl ge dig, Cecilia Obermüller! Det är intressant att Miljöpartiet slår sig för bröstet och säger att parker försvinner. Vi tillskapar ju nya parker. I det här projektet är det intressant att ni, som vanligen vurmar för kollektivtrafik, nu trilskas och krånglar och gör det svårt att komma till stånd med en lösning för den nya bussdepån. Jag kan säga att jag håller med min partikamrat Regina Kevius om att det är skönt att ni bara är tio stycken härinne.

Depån måste av miljöskäl och arbetsmiljöskäl ha dagsljus i utrymmen som används som stadigvarande arbetsställen. Det är därför de förslag som har gällt nedsänkta lösningar och bergrumslösningar har valts bort. Man har gjort noggranna avvägningar och går nu vidare med den lösning där man placerar huvuddelen av depån under Kristinebergs IP. Man höjer upp idrottsplatsen lite. Man förlägger också det hela lite grann under Essingeleden eftersom detta bedöms ha bäst genomförbarhet.

Exploateringskontoret kommer dessutom att få i uppdrag att se till att man klargör att parkens naturmiljöer och rekreationsvärden ska öka. Man ska försöka undvika de stora barriärerna. Det är det som är viktigt.

Anförande nr 122

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Om det vore så bra som du säger så vore man glad. Men jag tror inte på det här. Tennishallen står fortfarande kvar. Det har gått många år. Och jag tror att om fem år kommer den där förbaskade tennishallen fortfarande att vara kvar. Den blockerar det hela.

Jag är inte alls övertygad om att man kommer att tillskapa mer kulturmark och parkmark kring slottsparken när det gäller depån. Det handlar om månghundraåriga ekar. Du kan inte ersätta månghundraåriga ekar när du väl har fällt dem. Det tar 300 år för dem att växa, i 300 år står de stilla och under 300 år dör de. De utgör en otrolig biotop för olika arter. Det här är sådant som ryker om man ska göra på det här sättet.

Det måste provas om man inte kan lägga delar av depån endera under kontorsområdet eller till en mindre del under bostadsområdet. Man kan prova en djupare placering och en bergrumspacering under Essingeleden igen. Det går att bygga ljusschakt och att med avancerad teknik lösa dagsljusproblematik. Det går att göra om man vill i stället för att stänga av idrottsplatsen i tre års tid och göra intrång i det som är kvar av parken. Gör rätt!

Bifall Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 123

M a t t i a s E r i c s o n (v): Jag tänkte börja med att säga till Regina Kevius att jag har jobbat i Hornsbergsdepån. Det var inte så tryggt och mysigt att jobba där. Ironiskt nog var det också så att när man skulle därifrån på kvällen var det jättedåligt med kollektivtrafik.

Det är inte så himla ofta man får säga att ett förslag från majoriteten till största delen är bra. Men det här är till stora delar ett bra förslag. Det är bra med underjordsgarage. Det är bra med fler bostäder. Det är bra att man löser frågan om hur man ska hantera idrottsplatsen med mera.

Det finns bara två aber. Det ena är de gamla lövträden i slottsparken, som man redan har pratat om här. Jag hoppas verkligen att så många som möjligt kan bevaras. Några måste väl dessvärre falla. Det är dock ett offer vi eventuellt får leva med.

Men det värsta är ändå fördelningen av hyresrätter och bostadsrätter i det nya område som byggs. Av det lilla som skrivs i handlingarna om detta ser man att det är en minskning av hyresrätterna i området i stort, om jag nu inte läser siffrorna helt fel. I den befintliga bebyggelsen är det 40–60 procent till bostadsrätternas förmån. I det område vi nu står i begrepp att fatta ett inriktningsbeslut om kommer det att vara 30–70. Såvitt jag kan förstå utifrån mina basala mattekunskaper minskar hyresrätterna. Det måste anses vara en försämring av blandningen. Därför kan inte jag se det som att rätt blandning är uppnådd. Det är synd. Vi får hoppas att det rättas till i den fortsatta anvisningen, för det här är ett i övrigt bra och spännande förslag.

Anförande nr 124

G u l a n A v c i (fp): Herr ordförande! Jag tycker att det här projektet och ärendet liksom det förra ärendet vi behandlade är mycket spännande. Det innebär, som har sagts av många andra, ett bidrag till Stockholms utveckling och fortsatta expansion. 750 nya lägenheter är en otroligt stor mängd också med tanke på att hela nordvästra Kungsholmen har vuxit enormt mycket under de senaste åren. Det har bidragit till att fler människor har kunnat flytta in. Hela stadsdelen har blivit mer levande med bostäder, kommersiella verksamheter och ett starkt näringsliv.

Det har också nämnts här av andra att det är viktigt att i det fortsatta arbetet se till att man ser över till exempel trafiksituationen. Jag är helt övertygad om att när vi har fattat beslut i ärendet i kväll kommer vi också i den fortsatta processen att se över just de frågeställningar som har lyfts upp av oppositionen. Det gäller också de stora, härliga och fina utmaningar som vi står inför. Detta är också ett steg i det löfte som vi gav väljarna om att vi i alliansen under mandatperioden kommer att leverera 15 000 nya bostäder. Jag tycker att det här är fantastiskt!

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 125

E i e H e r l i t z (mp): När man tittar på kartorna över det här området blir man lite orolig. Det gäller biltrafiken. Nu ligger gränsen precis tvärs över korsningen mellan Kristinebergspåfarterna och avfarterna och Essingeleden. Ändå ligger en del

av den trafikplatsen inom planområdet. Tidigare har det alltid varit tänkt att man ska kunna köra nedifrån det stora Lindhagensområdet upp på Kristinebergspåfarten och sedan i en sned tunnel under Essingeleden. På så sätt skulle man kunna komma fram till slingan som i dag leder ned mellan Essingeleden och Tranebergsbron. Det skulle avlasta mycket av trafiken. Nu får man köra genom hela Lindhagensgatan och sedan en stor bit av Drottningholmsvägen. Det är krångliga korsningar och sådant. Det blir ofta bilköer där. I framtiden ska vi ha spårvagn på Lindhagensgatan, så det är väldigt viktigt att man får ned trafiken där till ett minimum.

Jag skulle vilja att man ser till att den gamla tanken med den sneda slingan under Essingeleden, som alltså gör att man kan köra direkt från Lindhagensområdet till Tranebergsbron när man ska i västlig riktning, blir verklighet. Det är faktiskt ganska många som ska åka så. Det bör man kunna göra på ett miljövänligt sätt och inte behöva trassla sig igenom alla de trafikplatser som man i dag korsar.

Anförande nr 126

R e g i n a K e v i u s (m): Hej Eie! Jag går jättegärna ut med dig. Vi skulle kunna peka ut vartenda träd. Vi skulle kunna diskutera trädsorten. Vi skulle kunna diskutera hur gatorna ska dras. Men jag har som politiker ett jättestort förtroende för våra tjänstemän på trafikkontoret och på stadsbyggnadskontoret. Det är helt orimligt att vi politiker här ska börja rita i kartor och peka ut vissa träd.

Anförande nr 127

E i e H e r l i t z (mp): Jag menar bara att vi ska slå vakt om förslag som stadsbyggnadskontorets tjänstemän har lagt fram tidigare och se till att de blir genomförda och inte bara försvinner. På den ena kartan är den sneda rampen med och på den andra kartan är den inte med. Risken är att det hela i framtiden, när området ska byggas och man håller på med nästan kvarter, leder till att slingan och avfartsmöjligheten inte kommer att fungera. Då får man köra den stora omvägen.

Jag tycker att det här är viktigt. Här handlar det inte om idéer som kommer från oss politiker, utan här handlar det om att försvara bra idéer som kommer från förvaltningarna.

*§ 19 Väg E18 Hjulsta-Kista**Reviderat genomförandebeslut (utl. 2009:25)*

Anförande nr 128

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det här är ett ärende som egentligen är känt av fullmäktige eftersom det är en revidering av ett genomförandebeslut. Jag vill bara säga att jag tycker att det här är ett viktigt infrastrukturprojekt för Stockholm. Vi kommer i och med detta att tillsammans med Vägverket se till att vi får en mycket säkrare och bättre framkomlighet när det gäller E 18 och Hjulstaområdet med de överdäckningar och planskilda korsningar som kommer att bli resultatet av arbetet. Området kommer att bli väldigt mycket bättre.

Jag tycker också att det är trevligt, herr ordförande, att också Socialdemokraterna uppenbarligen tycker att det här är en viktig infrastrukturinvestering.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut, herr ordförande.

Anförande nr 129

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Miljöpartiet yrkar på den reservation som vi har lagt fram i kommunstyrelsen. Det handlar om att återremittera ärendet. I stället för att bredda E 18 i ytläge bör man utföra en tunnel. De boende i Tensta, Hjulsta och Rinkeby är i dag starkt bullerstörda av E 18 och kommer att vara så även fortsättningsvis. Det blir mer partiklar och ytterligare försämrade boendemiljöer.

De två planerade överdäckningarna är visserligen bra, men det är egentligen ganska små åtgärder. Man skulle ha kunnat lägga lite mer resurser och förlägga det hela i en tunnel. Då hade vi kunnat använda befintliga E 18 som en fantastisk lokalgata att bygga runtomkring. Det hade också blivit en bättre access till Järvafältet. Vi tycker fortfarande att det är väldigt synd att det inte blev en tunnelsatsning.

Bifall vår reservation!

Anförande nr 130

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande och fullmäktige! Som borgarrådet Hamilton sade har vi diskuterat vägsträckan mellan Hjulsta och Kista ett antal gånger i den här församlingen och även i nämnder och styrelser. Jag var faktiskt med redan i december år 2000 när det första avtalet slöts i dåvarande gatu- och fastighetsnämnden. Sten Nordin var då för övrigt gatuborgarråd och föredrog ärendet. Då tog man det första avtalet om ombyggnaden av vägen.

Tre år senare, 2003, kom beslutet i fullmäktige om att man skulle göra de två överdäckningarna med planer på att göra det möjligt att bebygga ovanpå. Det var väldigt bra. Detta har diskuterats ett antal gånger. Det är glädjande att det finns en så stor majoritet. Det är Miljöpartiet och Vänsterpartiet som har en annan uppfattning,

som Cecilia Obermüller sade. De vill återremittera ärendet och gräva ned allting i en tunnel. Min lilla fråga till er är: Har ni funderat lite på vad det kostar? Och hur ska ni i så fall få pengar till hela projektet?

I övrigt, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 131

Cecilia Obermüller (mp): En gång i tiden fanns det en fullständigt politisk samsyn på att vi skulle gräva ned E 18. Tyvärr bestämde sig vissa partier för att frångå det när Vägverket hotade med att dra in medlen. Extrakostnaden för att göra en tunnellsättning var en halv miljard, vad jag minns. Det är en spottstyver jämfört med förbifarten.

Vi anser fortfarande att man borde se till att uppbringa de här medlen för att göra en mycket bättre lösning, som skulle ge utrymme för ännu mer bostads- och verksamhetslokalbyggnader längs den nu befintliga E 18. Man borde ha gjort en tunnellsättning. Det hade säkert lönat sig i längden. Det hade verkligen gett en möjlighet att integrera nya lokaler och nya bostäder med södra Järvafältet.

Anförande nr 132

Ulf Friedebäck (fp): Herr ordförande! Till Miljöpartiet och Cecilia Obermüller vill jag säga att jag inte vet hur pass noga du har läst ärendet egentligen. Det går ju ut på att de två överdäckningar, som är på 300 meter vardera, får kosta 875 miljoner. Du säger att det finns beräkningar på att det kostar en halv miljard att göra resten. Vet inte du hur lång sträckan är? Det du säger är inte sant.

Anförande nr 133

Borgarrådet Liv (v): Ordförande, fullmäktige! Också jag har följt ärendet länge. Jag måste säga att det här är ett av de sorgligaste och mest deprimerande beslut jag har varit med om att fatta här i fullmäktige – men jag kommer förstås att reservera mig mot det. Jag har följt frågan sedan 90-talet.

Vi pratar om kostnader för en tunnel. Ingenting kan göra mig mer upprörd. Vad kostar tunneln för Norra länken? Vad kostar tunneln för Södra länken? Vad beror det på att man lägger tunnlar i områden där det bor mer välbärgade människor? Vad beror det på att man snabbt backar och föreslår en tunnel i Förbifart Stockholm men inte i Tensta-Rinkeby? Varför gör man det? Det är en skandal, mina vänner i den här salen.

Det finns en majoritet för detta i den här salen, men varenda remissinstans på Järvafältet var emot vägen. Man ville ha en tunnel. Det kom en beräkning på att en tunnel skulle kosta närmare en miljard – jag tror faktiskt att det var så, Cecilia. Men det var osäkra siffror. Vi begärde för årtal sedan att man skulle ta fram ett ordentligt underlag. Men det gjorde inte ni.

Bifall till vår återremiss! Räkna ut vad tunneln kostar i stället för att göra de här kosmetiska överdäckningarna!

Anförande nr 134

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! När det gäller Förbifart Stockholm vet Ann-Margarethe Livh lika väl som jag att det inte är staden som har lagt fram det nya förslaget. Det är ett förslag som kommer från Vägverket. För övrigt ska det nu ut på remiss, så då får vi se vad den här församlingen, som så småningom ska yttra sig i det hela, kommer att säga om tunneln. Det har inte ett dugg med det här att göra.

När det gäller kostnader har åtminstone inte jag någon sedelpress där jag kan trycka alla de här pengarna. Vi har de pengar vi har, och om man vill ta pengar till att göra tunneln måste man kanske ta ifrån något annat. Vad vill då Vänsterpartiet göra? Ska ni ta pengar från skolan eller förskolan eller varifrån ska ni hämta alla de här miljarderna?

Anförande nr 135

Borgarrådet L i v h (v): Det var inga som helst problem att få fram pengar till tunnlar för Norra och Södra länken. Det var inga som helst problem för er. Med lite kreativitet och uppfinningsförmåga går det att hitta de här pengarna. Men ni vill – nu höll jag på att säga ett dåligt ord – inte ens utreda vad detta kostar trots att vi begärde det gång på gång i borgarrådsberedningen, i kommunstyrelsen och i fullmäktige. Tala om för oss vad det kostar! Det har ni inte gjort.

Anförande nr 136

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ann-Margarethe Livh försöker göra detta till en klasskampsfråga. Det är ganska häpnadsväckande, måste jag säga. Det är dyrt att gräva ned vägen på Järvafältet på det sätt som hon föreslår. Hon har ingen finansiering för detta. Att jämföra det med Vägverkets projekt att bygga antingen en bro över Lambarfjärden eller en tunnel under Lambarfjärden, som man har kommit fram till kostar ungefär lika mycket, är verkligen att jämföra äpplen och päron. Om du griper tag i sådana halmstrån har du inte mycket att komma med, Ann-Margarethe.

Anförande nr 137

Borgarrådet L i v h (v): Jag kan tala om att vi har pratat med Vägverket i dag. De har inte en susning om vad tunneln kommer att kosta. De kommer att räkna ut det framöver. Det är inte alls otroligt att de kommer med kostnadskrav på Stockholms stad. Det ska bli intressant att se hur ni ställer er till det när det gäller förbifarten, som för övrigt är ett helt vansinnigt projekt det också.

Anförande nr 138

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag håller med Ann-Margarethe Livh om att detta ur rättvisesynpunkt är ett katastrofalt ärende.

Den siffra jag nämnde var den merkostnad som jag har för mig att det handlade om. I stället för att bredda vägen i ytläge skulle man gräva ned det hela i tunnel, och för detta nämndes en ungefärlig siffra på en halv miljard i extrakostnad. Men det var

som sagt en mycket ungefärlig siffra. Ann-Margarethe har nog bättre koll på detta eftersom hon har följt ärendet väldigt noga under en längre tid.

Saken är den att överdäckningen kommer att kosta 875 miljoner. Det är inte bara småpengar. Varför gör man så här i stället för att gräva ned och kunna använda leden för att bygga på? Vi förstår inte riktigt varför det skulle vara så mycket dyrare att göra den lösningen, som vore så oerhört mycket bättre för befolkningen, för fältet, för markanvändningen och för allting. Vi anser att man borde utreda det här ordentligt igen.

§ 22 Detaljplan för bostäder i Brovakten, område vid kv. Glädjen i stadsdelen Stadshagen, Dp 2005-08954-54 (utl. 2009:28)

Anförande nr 139

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det är roligt att få lägga fram ett förslag till beslut för kommunfullmäktige gällande det här kvarteret. Det blir 260 nya hyresrätter i ett fantastiskt spännande läge. Det är ett spännande läge på grund av många saker. Det beror delvis naturligtvis på att det är många i Stockholm som vill prata om de höga husen inne i innerstaden. Det här är exempel på några högre hus, skulle man kunna säga, inne i innerstaden. Det är skojigt att i förnyelsen av västra Kungsholmen också kunna manifesteras den förnyelsen med de här lite högre husen vid brofästet.

Det är också glädjande och spännande att få lägga fram ärendet i dag i och med att det trots konjunkturen finns privata aktörer som vill och kan vara med och utveckla Stockholm på ett positivt sätt och bygga hyresrätter utan statliga subventioner.

Det är också spännande därför att formgivningen av de här två husen har varit tvungen att anpassas till den specifika omgivning och miljö som finns där. Detta är en ganska bullerutsatt miljö. Det är också fråga om hur luftkvaliteten kommer att bli kring boendet, men framför allt en fråga om hur man ska hantera boendet inne i lägenheterna. Det är spännande att på ett bra sätt kunna lösa också kollektivtrafiken. Det finns gott om möjligheter att ta tunnelbana, buss och spårväg i framtiden.

Detta är ett förslag som är bearbetat sedan det var på utställning. Byggnaderna har blivit tre våningar högre. De åtgärder som har vidtagits för att dämpa bullret har intensifierats under processens gång – allt för att det ska bli ett spännande och bra boende för de minst 260 boende som kommer att flytta in i fastigheten.

Det är klart att det är ett spännande förslag som fullmäktige nu har att ta ställning till. Det är spännande utifrån det faktum att detta visar på att just den här stadsdelen, nya västra Kungsholmen, kommer att bli en blandad stadsdel. Det kommer att finnas hyresrätter och bostadsrätter. Det kommer att vara verksamheter och mycket av service som vi boende i Stockholm vill ha och efterfrågar. Men det gäller också utseendemässigt. Jag var inne på de högre husen. Det kommer också att bli lägre hus, och det kommer att finnas möjlighet till kvarter med villor på taken, vilket vi hoppas att fullmäktige så småningom kommer att kunna ta ställning till. Det kommer att finnas ljusa fasader och mörka fasader. Det kommer att finnas boende med sjöutsikt och det kommer att finnas bostäder med parkutsikt.

Kolleger i fullmäktige! Jag hoppas att ni bifaller det föreliggande förslaget angående nya bostäder i kvarteret Glädjen på Kungsholmen.

Anförande nr 140

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande, fullmäktige och medborgare! Det är ett spännande läge i kvarteret Glädjen, men det är också lite läskigt. Alla partier är överens om att vi ska bygga de här två jättehöga husen. Men om man ska bygga

någonstans är det här ett läge där man skulle kunna bygga sådana hus, har vi resonerat, trots att det ligger så illa till – skulle man kunna säga.

Det är stora problem med bullret från Essingeleden och Brommaflyget. Brommaflygets inflygningsbana ligger inte alls långt därifrån. Man kommer att flyga precis över de där radhusen som Kristina pratade om och som ska ligga på taket på ett annat hus så småningom. Men arkitekterna har varit jätteduktiga och förhoppningsvis löst frågan med bullret. Det ska bli spännande att pröva det här. Vi har i sikte att vi ska kunna däcka över alternativt gräva ned Essingeleden. Vi har alternativet att lägga ned Brommaflyget. Det kan alltså bli en bra boendemiljö här så småningom.

Anförande nr 141

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Vi har reserverat oss i ärendet trots att vi i princip anser att man ska godkänna detaljplanen här i fullmäktige. Planeringen för de här bostäderna är minst sagt komplicerad. Detta är verkligen ett gränsfall för vad man kan anse acceptabelt som rimlig boendemiljö. Det handlar om bullret, som Maria sade från Vänsterpartiet, om partiklar och andra luftföroreningar och diverse risker i samband med att Essingeleden ligger 35 meter från bostäderna.

Man gör sig väldigt beroende av filteranordningar, fasadunderhåll och sådant för att klara av att kunna leva i dessa byggnader. Det är lite obehagligt. Småpartiklarna PM 10 tränger ned i lungornas alveoler. Man kan fundera på om barn verkligen ska bo i de här byggnaderna. Men observera att Miljöpartiet inte säger nej till de här höga byggnaderna! Det vore naturligtvis trevligt om man kunde göra lite vindstudier också för att se hur lokalklimatet blir.

Jag vill lyfta upp en sak – en idé som har tagits upp av Skönhetsrådet och som jag och Miljöpartiet tycker är alldeles lysande. Man gör nu en park som faktiskt ska planeras för att vara lite ogästvänlig, kan man säga, eftersom tanken inte är att folk ska kunna vistas och stanna i parken i och med att miljön är så pass dålig. Man vill inte att barn och andra människor ska sitta där och andas in alla dessa partiklar som trillar ned från Essingeleden. Det blir låg markbeväxning, låga växter, grus och sådant. Jag måste säga att det ser lite sterilt ut. Skönhetsrådet har en utmärkt idé, nämligen att göra en vinterträdgård, ett växthus, under Essingeleden i den här miljön som annars blir ganska mörk och ogästvänlig. Jag tycker att det är en kanonbra idé! Jag skulle verkligen vilja att vi plockar upp den och bygger det här. Det vore ju en oas för dem som ska flytta in i området. Där kan de faktiskt stanna till där, för i ett växthus kommer det att vara en bra och god miljö. Det blir upplyst och vackert. Snälla, tänk på det! Jag avslöjar här att jag ämnar väcka en motion i frågan, och jag får hoppas att den blir snabbbehandlad så att man kan utföra detta.

Anledningen till att vi reserverar oss är att vi vill att staden ska få i uppdrag att i samband med detaljplanen ta upp frågan om partikelbegräsningar på Essingeleden med Vägverket. Vi måste försöka göra någonting för att det ska bli acceptabla boendemiljöer här. Jag vill alltså yrka bifall till vår reservation som är lagd i kommunstyrelsen.

Anförande nr 142

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande! Visst är det ändå så att vi har ett antal bevis i staden på att vi klarar av att göra det här ganska komplicerade bygget. Lilla Essingen är ett sådant exempel på att man har klarat av att få de tysta sidorna. Människor trivs och vill bo i centrala lägen trots trafiken.

Men jag måste säga att jag var lite spänd inför den här debatten. Jag trodde nämligen att bland andra Socialdemokraterna skulle gå upp och yrka avslag på de här 260 hyresrätterna. För några måndagar sedan förde vi ju en väldigt lång debatt om huruvida bullernivåerna i staden skulle vara 50 decibel eller 55 decibel. Kontentan av den debatten var att Socialdemokraterna hävdade att det inte var människovärdigt att bo i sådana här miljöer där man överskrider 50 eller 55 decibel. Vi förde diskussioner om 50 eller 55 decibel. Ni hävdade att majoriteten här i staden bygger bostäder i alldeles för bullerutsatta lägen. Här finns ett sådant exempel med 260 stycken hyresrätter som faller inom det som ni inte tyckte var människovärdigt att bo i i Stockholm.

Jan Valeskog med flera! Var är ni? Jag trodde att ni skulle yrka avslag på det här. Jag hade sett fram emot en spännande debatt om att Stockholm måste växa och att vi måste ha hyresrätter i staden. Men nu var ni inte ens uppe i debatten. Jag skulle vilja be om lite kontinuitet från Socialdemokraterna i er argumentation.

§ 23 Stockholms stads förskoleplan – en förskola i världsklass (utl. 2009:29)

Anförande nr 143

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag hoppas att vi har en spännande diskussion framför oss om förskoleplanen i Stockholms stad. Jag skulle vilja börja med att säga att jag tror – och jag är ganska övertygad om att oppositionen håller med mig för en gångs skull – att vi sannolikt har världens bästa förskola i Stockholm. Vi har ett enormt utbud av förskoleplatser. Vi har väldigt mycket välutbildad personal. Vi har många olika typer av förskolor i Stockholm. Inte minst har vi också enormt nöjda föräldrar. Det finns sannolikt inget område, kommunalt och kanske inte heller privat, där man har så många nöjda brukare som inom just förskolan. Omkring 90 procent av föräldrarna är nöjda med verksamheten.

Jag tycker att det är viktigt att påminna lite grann om förskolans historia. När man påbörjade den stora utbyggnaden av förskolan någon gång på 70-talet var det framför allt för att kvinnor skulle kunna förvärvsarbeta när de hade blivit föräldrar. I dag känns det som en ganska avlägsen tid. Föräldrar i dag får förskoleplats i Stockholm ganska lätt. Men det är också så att fokus för debatten helt har skiftat. I dag handlar det mycket mer om förskolan som en verksamhet som är till för barnens bästa. Vi tror att förskolan har en viktig roll för barnens framtida lärande och för deras sociala utveckling. Det är detta fokus vi också har i den här förskoleplanen. Man vet till exempel att barn som går i förskolan har lättare för att lära sig läsa när de kommer till skolan.

Samtidigt ska man inte sticka under stol med att Stockholms stad står inför en enorm utmaning. Både 2007 och 2008 ökade antalet förskoleplatser med ungefär 2 000. Det är en nästan femprocentig ökning av antalet förskoleplatser både för 2007 och för 2008. Vi har stadsdelsnämnder och stadsdelsförvaltningar som gör ett enormt arbete för att se till att föräldrar får plats i tid inom barnomsorgsgarantin. Man har hittills lyckats väldigt bra på det området.

I förskoleplanen har vi valt att lägga fokus på språkinläring, matematik och läsning precis som jag sade tidigare. Vi ser förskolan som en viktig del i det livslånga lärandet och förskolan som en viktig del för att förbereda inför skolan. Men det är också ett ställe där man får behoven av social utveckling, av kontakt med andra barn och av kontakt med andra vuxna än föräldrarna tillgodosedda.

Vi har också valt att göra planen något kortare. Jag tillhör dem som tyckte att den förra förskoleplanen, som den förra majoriteten skrev, var ganska bra. Jag vill verkligen få det sagt: Den var bra. Men vi har valt att ta bort en del av det som faktiskt redan är reglerat i läroplanen för förskolan. Annars blir det så att man upprepar en del av det som står i läroplanen, men inte annat. Läroplanen gäller ju alltid oavsett vad vi skriver i vår förskoleplan.

Vi har också lyssnat mycket på remissinstanserna och en hel del – det vill jag säga här – på oppositionen. Vi har ändrat om i texterna och delvis lagt till en del saker, till exempel om säkerhet. Vi har lagt till ett avsnitt som handlar om matens betydelse i förskolan och en del som handlar om trygghet. Vi är väldigt glada för att vi har fått

så positiva remissvar från Lärarförbundet, från stadsdelsnämnderna och från de fristående förskolorna, som också har spelat en viktig roll eftersom vi anser att förskoleplanen ska gälla även dem.

Vi har försökt beta av så många som möjligt av synpunkterna och mata in dem i förskoleplanen så att den kan bli en förskoleplan som gäller för alla barn som finns i förskolan i Stockholms stad.

Anförande nr 144

Å s a R o m s o n (mp): Det lät ju bra, det där. Jag har bara en enkel fråga när du säger att ni har tagit med så mycket av de synpunkter som har kommit in. Diskussionen när man pratar om kvalitet i förskolan handlar ju väldigt många gånger om vilken fysisk förutsättning och vilken omgivning man kan erbjuda barnen. Där är gruppernas storlek en fråga som har diskuterats mycket och länge och som många menar är en av de viktigaste indikatorerna för vilken kvalitet som förskolan kan erbjuda. Det vet du också, Lotta.

Varför tar ni då inte upp detta och specificerar era mål? Det var många ord under den förra mandatperioden om att den dåvarande rödgröna majoriteten inte kunde leva upp till sina målsättningar. Men här vill ni inte ha några målsättningar. Är det därför ni inte skriver någonting? Eller på vilket sätt vill ni reglera barngruppernas storlek, och hur stora ska de vara?

Anförande nr 145

Borgarrådet E d h o l m (fp): Barngruppernas storlek regleras i budget och har gjort det år ut och år in. Det får vara max 14 barn i småbarnsgrupperna och max 18 barn i grupperna för lite äldre barn. Det regleras i det budgetfullmäktigebeslut som vi har fattat här i salen, och finns inte med här.

Bakgrunden till det är att vi har försökt göra en förskoleplan som dels ska kunna användas länge, även om jag inser att oppositionen säkert vill riva upp och göra om. Vår tanke är att den ska gälla under en längre tid. Men den måste också gälla de fristående förskolorna. Det vill både vi och de fristående förskolorna. Därför har vi försökt göra planen så neutral som det bara går när det gäller vilken form av barnomsorg det handlar om. Det är inte lagligt att reglera hur stora barngrupperna är i de fristående förskolorna. Däremot kan vi göra det i de kommunala, och det gör vi också i vår budget.

Anförande nr 146

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Förskolan i Stockholm och i Sverige har genomgått en otrolig utveckling. Det här är en verksamhet som vi alla kan vara stolta över. Själv är jag tillräckligt gammal för att tillhöra den generation där de flesta barn togs om hand av mamma hemma. Men så var det inte för mig. Uppväxt på 50-talet i en jämställd familj med heltidsarbetande föräldrar betydde barnflickor. Det är därför jag långt före barnomsorgsgarantins införande har jobbat för en förskola med hög kvalitet och med plats för alla som vill ha en plats.

Vägen till den förskoleverksamhet som vi har i dag där 43 000 av Stockholmsbarnen går har gått via kraftiga utbyggnader och en överflyttning av verksamheten från socialtjänsten – då hette det barnomsorg – till förskoleverksamhet och det första steget i det livslånga lärandet. I dag ska vi besluta om den nya förskoleplanen för Stockholms stad. Det är en plan med fokus på kunskap och utveckling genom lek, nyfikenhet och glädje. Det är en plan där det pedagogiska arbetet ska ledas av förskolelärare. Språkutveckling, litteratur och flerspråkighet är viktigt. Matematik och natur lyfts fram. Vi ska ha en plan med kultur i förskolan – kultur för, med och av barn.

Andelen förskolelärare ska öka, och kompetensutveckling för all personal är viktig precis som ökade möjligheter till forskning och utveckling. Trygghet och tillit är en förutsättning för lärande och utveckling. Det ses som en tillgång att vi är olika, och jämställdheten är i fokus. Kost, rörelse och uteverksamhet har uppmärksammats alltmer de senaste åren, och det är jättebra. Det finns förstås också med i planen. Särskild uppmärksamhet ska riktas på att barn med behov av särskilt stöd snabbt får det stöd och den hjälp som de har rätt till.

Förskolan är en viktig del av barnens liv, men den ska inte överta föräldrarnas roll. Det är därför det krävs ett nära samarbete med föräldrarna. Din vilja sitter i granriset ute i skogen! Det var något man sade till barn på 50-talet – fråga mig. Som tur är är det uttrycket borta för länge sedan. Barns delaktighet och möjlighet att vara med och påverka är viktigt i dagens förskola.

Vi har en bra förskola i Stockholm. I stadens brukarundersökning visar det sig att det som man är mest nöjd med i stadens verksamhet är förskolan. 91 procent av föräldrarna är nöjda eller mycket nöjda. Men det innebär inte att vi kan slå oss till ro. Genom den nya förskoleplanen tar vi ytterligare ett steg mot en förskola i världsklass.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 147

S u s a n n a B r o l i n (v): Först och främst vill jag tacka Ann-Katrin Åslund för hennes fantastiska inlägg för förskolan, som faktiskt talar direkt emot vårdnadsbidraget. Tack för det!

Det andra jag funderar på i ditt inlägg såväl som i föregående inlägg är att man kan se att det har skett en förskjutning från förskolans pedagogik till skolans pedagogik. Man pratar alltmer om ämnesinriktning. Det tycker jag är beklagligt.

Anförande nr 148

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag skulle vilja svara på det du säger om att det hela skulle vara ämnesinriktat. Det är viktigt att understryka att förskolan är det första steget i ett livslångt lärande. Det måste vara genom lek. Förskolan är inte skola, och ska inte så vara. Det handlar om små barn.

Däremot kan man fokusera på vissa områden. Det uppskattar man även ute på förskolorna, och många jobbar förstås redan på det här sättet och kommer att fortsätta med det. Men jag vet att många också känner det här med matematik och naturvetenskap som en extra rolig och stor utmaning. Det handlar inte om att räkna multiplikationstabeller, utan det handlar om förståelse och insikt.

Anförande nr 149

R e g i n a K e v i u s (m): Älskade fullmäktigeledamöter! Jag fortsätter att säga så. Jag ska inte upprepa det som borgarrådet Edholm har sagt. Däremot är vi alla medvetna om att det är tuffa tider nu. Vi ser åtgärdsplaner överallt. Investeringar görs överallt. Vi i staden måste göra genomtänkta investeringar. Den absolut viktigaste investeringen är att trygga för framtiden. Det är att våga investera i barnen och deras framtid. De kommande generationerna ska ju ta hand om de beslut som vi har fattat här i dag.

Vad är egentligen viktigt? Ibland glömmar vi bort det. Det är viktigt att alla barn känner sig glada när de kommer till förskolan. Jag gick i den kommunala förskolan i Husby. När jag nu besöker förskolor kan jag konstatera att förskolan är mycket, mycket bättre nu. Det är viktigt att varje person som arbetar på förskolorna känner glädje att gå till jobbet och att personalen får möjlighet att påverka. Det är viktigt att varje förälder känner att de är trygga när de lämnar sina barn på förskolan. Brukarundersökningar visar att föräldrarna är nöjda med förskolorna här i Stockholm.

Alla människor vill bli sedda, hörda och bekräftade. Vi här inne i salen har ansvaret för att barnen på förskolorna blir sedda, hörda och bekräftade. Vi har ansvaret för att personalen blir sedd och hörd, och vi har ansvaret för att lyssna på föräldrarna.

Vi känner till att det skrivs mycket om Kungsholmen och den rådande situationen där. Jag kan här avslöja en hemlighet: Vi har just nu planerat för 230 nya förskoleplatser redan i år. Jag kan avslöja en till hemlighet för er, nämligen att vi här i alliansen tror på förskoleplanen. Vi tror på den för att vi vill vinna valet.

Vi tror också att den nya förskoleplanen möjliggör för ledning och pedagoger att utveckla, att man lyssnar på dem som jobbar i förskolan och att vi fortsätter få bra resultat i brukarundersökningarna.

Anförande nr 150

J o h a n n a S j ö (m): Herr ordförande! Jag är mycket glad över att vi i dag kan fatta beslut om den viktiga förskoleplanen. Stockholm får nu en förskoleplan som är tydlig med sitt budskap och som sätter barnen och deras lärande i centrum.

Förskolan utgör, som vi har hört flera gånger i dag, starten på det livslånga lärandet. Det kommer att bli ännu tydligare framöver när den allmänna förskolan tar vid redan vid tre års ålder. Tack, Janne Björklund, säger vi!

Det är viktigt för alla barn att påbörja lärandet tidigt. Särskilt viktigt är det för dem som kommer från studieovana miljöer. Genom att tidigt uppmuntra läsning och skrivande ges fler barn en verklig chans att förverkliga sin potential. Utbildning är

den viktigaste insats vi kan göra för nästa generation och den bästa investering vi kan göra för att förhindra utanförskap och laglöshet.

Som moderat är jag angelägen om att det ska råda likvärdighet mellan kommunala och fristående alternativ. Därför är det glädjande för mig att planen efter den demokratiska processens gång nu är väl utformad i det avseendet.

Förskoleplanen öppnar för lärande som är anpassat efter barnet och barnets behov och som ser att det finns olika pedagogiska modeller och olika sätt att bedriva bra och högkvalitativ verksamhet. Barngruppernas storlek är någonting som kan diskuteras om man vill. Men det intressanta är verksamheten och hur den är upplagd. Barn är individer. Det beror helt på vilka som är med i gruppen, vilken relation de har till varandra och hur verksamheten är upplagd om gruppen är lagom stor eller inte.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 151

B e r i t K r u s e (s): Herr ordförande, fullmäktige! Jag har tre olika dokument här framme i talarstolen. De har nämnts i den hittillsvarande debatten. Det är läroplanen för förskolan, den budget som kommunfullmäktige har beslutat om och det förslag som nu ligger som förskoleplan för Stockholms stads verksamheter. Vi hörde Lotta Edholm säga att också den enskilda verksamheten vill ansluta sig till den.

När jag läser de här tre dokumenten och jämför dem känns det lite grann som att vi slår in öppna dörrar. Om jag läser den läroplan som har funnits ett antal år nu ser jag att den är tydlig, bra och faktiskt väldigt konkret. När jag sedan läser den förskoleplan som vi nu har att fatta beslut om ser jag att det mesta upprepas. Ni tar det från läroplanen. Det är lite tråkigt, tycker jag. Det finns viktiga saker som ska fram. Budgeten ger förutsättningar för verksamheterna. De pengar som man får för personal, för barn med behov av särskilt stöd och så vidare ger den kvalitet som man sedan kan förvänta sig.

Läroplanen innehåller det som ska genomföras. Det är ett konkret innehåll. Jag satt och bläddrade och jämförde dokumentet och kan hitta rubriker som samstämmer. Kommunfullmäktiges budget tar förutom resurser till förskolorna också upp gruppstorleken. Men det är inte uttryckt så som borgarrådet sade – att man ska ha vissa gruppstorlekar. Det står i stället *bör*. Det ska man komma ihåg. Jag vet inte om ni har ändrat er där. Ett *bör* är betydligt mjukare än ett ska.

I förskoleplanen upprepas som jag sade det mesta i läroplanen, men inte gruppstorlekarna och inte personaltätheten, som är viktiga kvalitetskriterier. Jag läser inte heller särskilt mycket om kompetensutveckling, som är oerhört viktigt för att hålla en bra kvalitet i förskolan.

Det är svårt för mig som förtroendevald, det är svårt för föräldrarna och det är svårt för personalen när man inte kan läsa sig till i förskoleplanen vilken förskoleverksamhet man kan komma att förvänta sig. Det är de här tre dokumenten som ändå ska utgöra grunden för var ribban ska ligga.

Min fråga till alliansen är: Tycker ni att förskoleplanen tillför något extra nytt till förskoleverksamheten, och i så fall vad? Enligt Skolverket, som jag har varit i kontakt med, förs det diskussioner. Man är tveksam till om det över huvud taget behövs tas fram en förskoleplan. Man skulle kunna vara utan den när det gäller förskolebarnen upp till fem år. Däremot är förskoleklasserna och skolan skyldiga att ta fram planer. Om vi ska ha en plan ska den vara konkret, hjälpande och stödjande för vår verksamhet.

Anförande nr 152

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): När man lyssnar på Berit Kruse skulle man tro att hon tycker att det är fullständigt onödigt med en förskoleplan i Stockholm. Det är klart att jag då blir lite förvånad. Det var vi som var den första kommun i landet som införde en förskoleplan. När ni var i majoritet var ni angelägna om det också, men jag tolkar dig nu som att du tycker att det inte behövs någon förskoleplan.

Anledningen till att vi har den här planen kan du läsa själv i dokumentet där fokus ligger på att vi är en storstad. Läroplan för förskolan gäller hela landet, men det är en speciell situation här. Vi är en extra stor stad, vi har en extra stor andel av barn som kommer från andra länder. När det handlar om språkutveckling och sådant ligger vi i framkant i Stockholm, och det är bra.

Men jag tolkar det som sagt som att du tycker att det är onödigt med en förskoleplan. Då kan jag bara konstatera att den uppfattningen inte delas av någon stadsdelsnämnd och inte heller av någon fristående förskola som har svarat på remissen.

Anförande nr 153

B e r i t K r u s e (s): Du tolkar det så. Jag håller inte med dig om det du står och säger. Jag säger att om vi ska ha nytta av en förskoleplan ska den vara konkret, och där ska det också vilka resurser som behövs för att hålla kvaliteten. Det är väldigt viktigt. Den ska inte plankas, om jag ska använda det uttrycket, från läroplanen, utan den ska ha sin egen kraft med tanke på det vi vill ge Stockholms förskolebarn.

Anförande nr 154

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Att Stockholm har en bra förskola är väl känt. Det visar brukarundersökningar som görs titt som tätt, och föräldrarna är väldigt nöjda. Mycket beror naturligtvis på kompetenta chefer och väl utbildad personal ute på våra förskolor.

Den utmaning som vi har mött de senaste åren i form av den babyboom som har varit har inte varit helt enkel att möta, men vi har kunnat visa på en utbyggnad där en ny avdelning har kunnat öppnas varannan arbetsdag. Det visar att Stockholm arbetar på ett unikt sätt.

Det förslag till en förskoleplan som vi presenterar i dag visar sig ha ett brett stöd ute, i våra egna verksamheter, i den egna organisationen men också bland de enskilt drivna förskolorna och de fackliga organisationerna. I det förslag som nu ligger har vi visat på en lyhördhet, och man har tagit till sig och skrivit in en del förändringar

och synpunkter för att tillgodose en hel del i förhållande till det ursprungliga förslaget.

Barn är olika, och därför är det en stor fördel att vi kan erbjuda en mångfald av verksamheter som också inbegriper en pedagogisk mångfald. Jag ser förskolan som en väldigt viktig del av en bred barnomsorg som vi kan erbjuda föräldrarna på olika sätt.

Jag tror att det är väldigt viktigt att förskolans verksamhet utgår från leken i lärandet, både när det gäller den fria leken och när det gäller den i pedagogiskt mer ordnade former. Det är just i det som lusten till lärande finns. Jag tror att den förstärks genom att personalen har ett sådant arbets- och förhållningssätt.

Barn är som sagt olika och har rätt att bli bemötta utifrån de förutsättningar som de har. Personalen har ett mycket viktigt uppdrag att tillgodose detta, att man blir lyssnad till, blir sedd för det man gör och för den man är. Lärandet måste gå hand i hand med barnens behov av omsorg och trygghet för att vi ska få den absolut bästa av förskolor som vi siktar på. En del i det arbetet är naturligtvis att följa barngruppernas storlek, något som har varit uppe i debatten.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 155

S u s a n n a B r o l i n (v): Fru ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är oerhört positivt att man har varit så lyhörd under remissgången som man har varit exempelvis när det gäller modersmålsundervisningen. Det stämmer överens med vad vi vill, och därför har vi kanske fått en lite större bredd för det.

Men jag tycker att det är tråkigt att det fortfarande finns väldigt luddiga skrivningar. Barngruppernas storlek är en fråga som har nämnts. Man hänvisar till budgeten. Men en förskoleplan måste kunna ses som ett långsiktigare dokument än en budgetskrivning. Därför vill vi ha tydliga mål, för vi vet att i dag klarar 11 av 14 förskolor inte att leva upp till kommunfullmäktiges mål. Därför måste det vara tydligt hur vi ser på barngruppernas storlek. Där är vi överens i oppositionen.

Vi vill också ha tydligare skrivningar om att tillvarata barnens åsikter, engagemang och intressen. Det måste vara en röd tråd från förskolan och ända upp genom hela skolväsendet. Det är någonting som har blivit sämre i förhållande till den tidigare förskoleplanen.

Något annat som har diskuterats mycket är att man är väldigt nöjd med de förskolor som finns enligt brukarundersökningar. Det instämmer vi i. Men det finns fler frågor som man måste diskutera. En sådan sak är att om förskola ska kunna utvecklas måste vi ha utbildad personal. Därför krävs en kompetensutveckling från barnskötare till förskollärare. I dag har vi många barnskötare som har jobbat i 15–20 år. Det är inte rimligt att de får sluta för att ersättas med en förskollärare. Däremot måste man se till att de får den utbildningen så att de kan ta över det här viktiga arbetet.

Vi måste utveckla förskolans allsidiga pedagogik genom lekens lustfyllda lärande, som har nämnts här, men vi måste också ta vara på de konstnärliga och kulturella miljöerna. Vi måste framför allt bygga skolans verksamhet mer som ett preventivt inriktat arbete för barns välmående.

Sist men inte minst är det viktigt att utgå från barnets bästa. Där kan man se att det är närhetsprincipen som är grunden. De flesta föräldrar väljer i dag att ha en förskola nära för att få en lokal anknytning till kompisar, föräldrar och omgivningen. Det här är någonting som urholkas i valfrihetens namn. Det är mycket beklagligt.

Anförande nr 156

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Barngruppernas storlek är viktig, och det är därför som vi slår fast det i budget. De flesta barngrupper i Stockholm håller sig inom de ramar som fullmäktige har slagit fast. Jag tror att Susanna Brolin sade lite fel när hon sade att 11 av 14 förskolor inte uppnådde målet för barngruppernas storlek. Det är i 11 av 14 stadsdelsnämnder som det finns grupper där man inte uppfyller kraven. De stadsdelar som har svårast med detta är de stadsdelar där vi har det absolut största trycket.

Jag tycker att det arbete som vi hittills har gjort är enastående på det här området när det gäller att hålla barngrupperna små, minska storleken och samtidigt hålla trycket uppe för att bygga nya förskolor så att det faktiskt ryker om det. 2 000 platser per år, en 5-procentig ökning, är ganska fantastiskt, och det flera år i rad.

Anförande nr 157

S u s a n n a B r o l i n (v): Rätt ska vara rätt – jag uttryckte mig slarvigt, och det ber jag om ursäkt för.

Jag tycker inte att det här är särskilt tillfredsställande. Vi kan se att barngruppernas storlek har ökat sedan den förra perioden. Jag vet själv att när vi hade ett uttalat mål var det någonting som sparade inte bara oss utan också oppositionen från att ligga på och säga att det måste gå fortare, man måste minska barngrupperna snabbare och bli mer effektivt. Då lika lite som nu räcker det inte med att säga att vi har det tufft, vi bygger förskolor. Det har Stockholms stad gjort oavsett majoritet. Det här måste fortsätta, men vi måste fortsätta att ha ett långsiktigt mål, och det inte bara i budgettexter.

Anförande nr 158

J o h a n n a S j ö (m): Jag blir alltid lika fascinerad av att när vi ska diskutera förskoleplaner, förskolepolitik och utvecklingen av förskolan, mål och syfte vill ni prata om barngruppernas storlek punkt. Ni vill egentligen bara säga att barngrupperna ska vara mindre.

Jag efterlyser i dag, som jag har efterlyst tidigare i den här salen och på stadsdelsnämnds nivå, vad ni menar med en barngrupp. Har ni ingen som helst respekt för alla de pedagoger som försöker förklara att man har lämnat barngruppstänket? Man ser större grupper, man ser mindre grupper, man ser hur två olika avdelningars femår-

ingar kan gå i väg tillsammans en del av dagen. Man kan ha samlingar. Ibland bryter man upp gruppen och har skapande verksamhet och har bara två eller tre barn i ett rum. När definierar ni en grupp? Är det klockan 8 på morgonen? Är det vid vilan vid lunchtid? Är det klockan 3 precis när de som har syskon ska gå hem? Var går gränsen?

Anförande nr 159

S u s a n n a B r o l i n (v): Först vill jag säga att det inte bara är barngruppernas storlek som vi har diskuterat. Jag känner att vi i oppositionen har lyft fram absolut flest frågor när det gäller förskoleplanen.

Hur definierar man en grupp? Jag hoppas att den sittande majoriteten vet hur man definierar en grupp eftersom ni begärt statistik på det från förskolorna, så det tänker jag inte ens gå in på.

Det andra är att man säger att vi måste kunna se flexibelt när det gäller grupperna. Det är klart, men om pengarna minskar och man får mindre utbildad personal och förutsättningar måste någon säga var tröskeln ligger. Vi pratar om att utbilda personal, om lokaler, miljö och alla andra förutsättningar för att ett barn ska synas, och det gäller kontakter med vuxna också.

Därmed yrkar jag bifall till vår reservation.

Anförande nr 160

K a r i n H a n q v i s t (s): Fru ordförande! Jag är den åttonde eller nionde kvinnan att debattera den här frågan. Om det är symtomatiskt vet jag inte, men det kanske kommer någon man också. Det är i alla fall en fråga som engagerar oss kvinnor. Det hör väl till historien.

Jag tänkte titta lite bakåt i tiden, som både borgarrådet och Ann-Katrin Åslund, och erinra om när vi fick läroplan för förskolan – jag har själv jobbat i förskolan i 30 år. När läroplan för förskolan kom 1998 var personalen väldigt glad och stolt över att vi äntligen fick ett sådant styrdokument och att det blev en annan syn på förskolan. Vi började benämna den så. I dag är det fortfarande många som säger daghem och dagis, för det tar naturligtvis tid att avvänja sig. Men i dag pratar vi i många kretsar om förskolan.

Det kom till ett antal nya grepp. Vi pratar om det livslånga lärandet. Vi pratar om förskolans roll under det livslånga lärandet. Vi organiserades då under Utbildningsdepartementet. Bara det var en markering av att det inte handlade om, som det var förr, barnomsorgsordningen, att barnomsorgen är till för föräldrar som studerar, arbetar eller är aktivt arbetssökande. I dag är det barnet som sätts i centrum.

Det är flera som har vittnat om kvaliteten i förskolan och hur nöjda personal och andra är. Det är naturligtvis sant. I den här förskoleplanen är vi överens om ganska mycket, men det finns saker vi inte är överens om – och tack och lov är vi överens om så mycket. Hur skulle personalen uppleva det om det blev totala förändringar vid varje majoritetsskifte? Jag tror att det skulle bli väldigt förvirrande för personalen,

och det skulle ge dokumentet en lägre status. Det är mycket som kan rulla på över mandatperioderna.

Det som vi inte är överens om och som många här har vittnat om är barngruppernas storlek, och barngruppernas storlek spelar stor roll, även om, som Johanna Sjö sade, de är organiserade på olika sätt. Det är ändå fler barn på förskolan och färre personal i dag.

I vår budget har vi avsatt pengar för att kunna hålla barngruppernas storlek och kunna hålla en vettig personaltäthet. Ni var så mycket på oss under förra mandatperioden för att vi inte klarade detta, men vi gjorde det. Varför är ni inte angelägnare själva att hålla storleken på barngrupperna vid det som står i er budget? Det visar sig att många av stadsdelarna inte klarar av det.

Åter: Barngruppernas storlek är viktig för oss. Det hänger ihop med kvalitet, trygghet och annat i förskolan. Varför tar ni inte upp det alls i förskoleplanen?

Anförande nr 161

A b i t D u n d a r (fp): Det är riktigt att barngruppernas storlek är viktig. Jag tycker att borgarrådet på ett sakligt och utmärkt sätt förklarade det. Däremot blir jag provocerad. Jag är ordförande i en stadsdel som utvecklas. Där byggs 11 000 lägenheter, och det kommer nya barn hela tiden. Det är jätteroligt.

När ni kritiserar oss har jag all respekt för det. Men ni måste också genomföra en ansvarsfull politik. I min stadsdel gick dina partikamrater och er allians mot all utbyggnad som skulle göras i Midsommarkransen, Hägerstensåsen, Årstadal och Telefonplan. Det är mellan 150 och 200 platser vi pratar om.

Under förra perioden reserverade sig inte Folkpartiet en enda gång i ärenden om utbyggnad av förskoleplatser. Vi har aldrig gått emot sådana ärenden över huvud taget. Ni är inte trovärdiga i det ni säger och gör.

Anförande nr 162

K a r i n H a n q v i s t (s): Jag ber om ursäkt, men du får ha respekt för att jag inte vet hur ni har hanterat det här i din stadsdel. Jag kan min egen stadsdel och några till i grannskapet, men att man har reserverat sig mot utbyggnad från mitt parti är jag mycket tveksam till. Vi har minsann legat på när det gäller utbyggnad och till exempel i Bromma fått slåss mot befolkningen som inte vill ha förskolor på sin backyard, fastän det finns barn som står i kö för plats.

Jag vet inte hur ni har hanterat det, men vi har minsann fått slåss för utbyggnaden av förskolor.

Anförande nr 163

J o h a n n a S j ö (m): Jag tycker att det är välgörande och jag vill ge all heder åt min motdebattör här för att hon inte enbart riktar in sig på barngruppernas storlek,

utan faktiskt talar om personaltäthet, vilket är en helt annan sak. Det tycker jag är väldigt skönt att höra.

Annars blir jag väldigt förvånad över hur ni på er sida är så väldigt förtjusta i att tala om storlek på barngrupperna eftersom ni inte klarade av att hålla vare sig garantin eller barngruppernas storlek under förra mandatperioden. Ni kanske skulle ha ägnat er mer åt det då.

Jag efterlyser fortfarande mer pedagogik, mer innehåll i verksamheten, vilken kunskap ni vill ha, vilket utbud ni vill ge barn och föräldrar, vilken framtid ni vill se. Det måste vara mer än bara storleken på barngruppen som är viktigt och som jag fortfarande tycker att ni inte presenterat vad ni menar med.

Anförande nr 164

K a r i n H a n q v i s t (s): Personaltäthet och storleken på barngrupper hänger ihop med budget. Det kostar mer om man vill ha en större personaltäthet. Det är klart att man får in mindre pengar till enheten om man har färre barn. Barnen har på något sätt blivit en budgetregulator. Klarar man inte sin budget tar man in fler barn. Det är självklart att ni som inte lägger lika mycket pengar som vi till förskolan inte klarar av det, utan barngrupperna blir större.

Anförande nr 165

P e r A n k e r s j ö (c): Fru ordförande, trevliga fullmäktigeledamöter, stockholmare, webb-tv-tittare, bloggläsare, Facebook-vänner, Twitterföljare och andra som jag kanske har missat! Jag måste tillåta mig en reflexion. Barngruppernas storlek, som vi kan läsa om i alla reservationer, verkar vara något man gärna pratar om när man är i opposition men som man kanske inte tycker det är lika viktigt när man är i majoritet.

Som sittande någonstans mittemellan kan jag möjligtvis säga mig vara något av en sanningssägare i det här avseendet och säger helt enkelt som jag sade när vi pratade om det här i valet. Jag tror nämligen inte alls att barngruppernas storlek är det viktigaste. Jag baserar det på egen erfarenhet från förskolan där mina barn går och där jag faktiskt inte har någon aning om hur stora barngrupperna är. Jag bryr mig inte om det heller. Det viktiga är att mina barn får en bra pedagogik, en trygg miljö och att de blir sedda av de vuxna.

Min bild bekräftas när jag pratar med entreprenörer inom förskolan. De säger att barngruppers storlek är någonting som politiker gärna pratar om i valrörelsen, men kvaliteten i förskolan är mer beroende av sammansättningen av barn, engagemanget hos pedagoger och andra vuxna, lek och närmiljön och förstås verksamheten i övrigt.

Storleken på barngrupperna är förstås inte oviktig, även om man också kan prata om begreppet vuxentäthet, personaltäthet i förskolan, som kanske vore ett bättre mått på kvaliteten. Men det är just kvaliteten i det stora hela som är det väsentliga. Det kanske viktigaste redskapet heter engagemang, engagemanget från ägaren, engagemanget från enheten och inte minst från de föräldrar som i allt högre grad ser just

innehållet, utnyttjar valfriheten och kanske väljer den förskola som ligger nära busshållplatsen längre bort just därför att det känns bättre.

Förskoleplanen är basen för innehållet i verksamheten. Utifrån det här dokumentet kan förskolorna bygga upp sin kvalitet, sina egna nischer, sina egna relationer med barnen och föräldrarna.

Centerpartiet tycker att det liggande förslaget är bra. En förskola som ger plats för lek och lärande är en bra förskola. Betoningen av språkutveckling, läsning och matematik är betydelsefull för barnens framtid. En förskola som ser mångfalden som resurs, där personalen för en god dialog och värnar varje barns lika rätt har stora förutsättningar att lyckas skapa ett gott klimat.

Förskoleplanen lyfter också barnens rätt till god, varierad och näringsriktig kost, vilket vi i Centerpartiet tycker är viktigt. Utomhusverksamheten i förskolan är av stor vikt för att stärka barns fysiska utveckling och hälsa. Genom lek och rörelse läggs en god grund för fortsatta motionsvanor hos barnen. Båda dessa områden har Centerpartiet prioriterat i samarbete med majoriteten.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 166

S u s a n n a B r o l i n (v): Per Ankersjö sade att intresset för barngruppers storlek endast är beroende av om man är i majoritet eller i opposition. Helt klart är att vi hade tydliga mål under förra mandatperioden. Vi vill ha tydliga mål även nu. Ni ville ha tydliga mål under förra mandatperioden, nu bryr du dig inte ens om hur det är på ditt eget barns förskola. Det kan jag inte få ihop.

För det andra vet vi att ljudnivåer och social miljö har inverkan när det blir för många barn. Barnen blir nu en budgetregulator. Hur ser du på det att man stoppar in extra många barn i en grupp för att få budgeten att gå ihop?

Anförande nr 167

P e r A n k e r s j ö (c): Jag satt inte här förra mandatperioden, så jag vet inte riktigt varför du tillskriver mig sådana åsikter. Jag säger samma sak som jag också sade i valrörelsen: Man ska inte haka upp sig på det här med barngruppernas storlek. Det finns så många andra parametrar som kanske inte är lika lätta att förklara i slagordspolitik men som är minst lika viktiga. Det vet du själv säkert också. Det är de saker som jag räknade upp och där det viktigaste är engagemanget men också lekmiljön och lärandemiljön, hur lokalen ser ut och sammansättningen av barngrupperna. En barngrupp med 10 barn är kanske helt ohållbar med vissa barn, men en barngrupp med 20 barn kan fungera alldeles utmärkt med andra barn. Man får se till individen helt enkelt.

Anförande nr 168

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Per Ankersjö må vara ursäktad eftersom han, som han mycket riktigt sade, inte var med förra perioden.

Möjligen blir det problem när han uttalar med en sådan tvärsäkerhet om vad som hände och vad som inte hände.

Det är nämligen inte så att vi bara pratade om det här i valrörelsen. Det här var ett av de stora projekt som genomfördes under förra mandatperioden. Vi minskade barngruppernas storlek med i snitt ett och ett halvt till två barn beroende på vem som räknar. Det är just därför som det inte är ett mycket stort problem ännu, trots att grupperna ökar i dag.

Anförande nr 169

P e r A n k e r s j ö (c): Jag satt inte här nere, jag satt där uppe faktiskt de få gånger jag satt här och lyssnade på er. Jag var ändå i viss mån med även om jag inte satt här nere. Men där fick jag inte yttra mig.

Jag hänvisar till den debatt som fanns i valrörelsen. Där var det flera från er sida som sade ungefär som jag säger i dag, att det finns andra saker att prata om än bara barngruppernas storlek.

Anförande nr 170

M o n i k a L i n d h (s): Fru ordförande! Det är fantastiskt att få prata förskola, tycker jag, och en så väl fungerande förskola som vi trots allt har både i landet och i staden.

Jag ska först säga något om det pedagogiska innehållet och hur det beskrivs i förskoleplanen. Jag tycker att det är väldigt bra och skönt att få läsa om Reggio Emilia-tankarna, som vi i Skarpnäck har jobbat med i många år och är också stadens och landets kunskapscenter för detta – det forskande barnet och småttingar som forskar på förskolan. 1 ½-åringarna i Skarpnäck mäter densitet genom att blöta sina blöjor eller sätter upp de mest fantastiska utställningar av vadd och vatten för att se hur densiteten ökar och minskar. Tyngdlagen i en blöt blöja är fantastisk att uppleva. Det tycker våra 1 ½-åringar.

Sedan kommer vi till bristerna i den här förskoleplanen, och dem ska jag ta upp. En brist som jag ser är att man faktiskt inte längre talar om att uppdraget för varje förskola är att forma en verksamhet som möter barnens behov. Det har man tagit bort. I stället står det att man ska möta barnens talanger, förmågor och intressen. Men jag är alldeles säker på att man måste, för att ha en förskola i världsklass, möta barns skilda och ibland mycket varierade och svåra behov. Det har man tagit bort, och det förstår jag inte varför.

Det andra som är en brist är att man å ena sidan säger att det pedagogiska arbetet i verksamheten ska ledas av förskollärare, men å andra sidan säger man inte vilken nivå av verksamheten som ska ledas av dessa förskollärare. Vi vet i dag att pedagogtättheten minskar, förskollärandelen minskar och staden har stora svårigheter att kunna rekrytera utbildade förskollärare. Man måste öka andelen.

Därför blir det väldigt märkligt när man skriver att verksamheten ska ledas av förskollärare men samtidigt inte kan ange vilken nivå, om det är en avdelning eller

en hel förskola. Då har man liksom släppt efter det här lite grann, och det tycker jag är mycket tråkigt. Det hänger ihop med barngruppernas storlek. Det enda man säger om barngruppernas storlek är att den ska anpassas efter barngruppen och verksamhetens förutsättningar, och verksamhet i Stockholm är mycket. Det handlar om ekonomi och personal och nästan ingenting annat i dagsläget, och då ökar barngruppernas storlek.

Anförande nr 171

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag tror att vi kan vara eniga om att det är bra på de allra flesta förskolor. Och det är roligt. Du tycker att det är synd att det har ändrats i en formulering om barnens behov, men hela planen handlar ju om barnens behov. Om inte just den formulering som du efterlyser finns med är det ändå detta det handlar om.

När det gäller det pedagogiska ledarskapet är det förskolechefen som har det yttersta ansvaret för själva förskolan. Om man vill kalla dem enheter, avdelningar eller grupper är en fråga för sig. Men vi tycker att det är viktigt att det pedagogiska ledarskapet sköts av en förskollärare.

Antalet förskollärare är någonting som vi ständigt måste jobba med genom att ha en bra förskola och en bra kompetensutveckling och genom att, som vi gör, bereda möjligheter för barnskötare att bli förskollärare. Så jobbar vi vidare med det.

Anförande nr 172

M o n i k a L i n d h (s): Just därför blir det märkligt när man påstår att förskoleplanen handlar om att möta barnens behov. Varför skriver man inte det?

Du pratar om pedagogtätthet. Ja, pedagogtättheten minskar i stadens förskolor. Det är ett jätteproblem. I takt med att pedagogtättheten blir sämre ökar trängseln på avdelningarna.

Anförande nr 173

C e c i l i a B r i n c k (m): Fru ordförande! Det mesta har redan sagts, så jag ska försöka att inte upprepa alltför mycket, men det finns en del saker som jag skulle vilja understryka speciellt. Det är alltid en knepig avvägning när man skriver kommunala policydokument. Man vill dels vara väldigt tydlig med vad vi vill och vad man förväntar sig av verksamheten, dels undvika att detaljstyra den. Hur skriver vi, i det här fallet, en förskoleplan som är väldigt tydlig men som innehåller vilka förväntningar vi har på förskolan utan att göra det på ett sätt som gör att förskolecheferna och pedagogiskt ansvariga i förskoleverksamheten känner sig bakbundna?

Jag tycker att vi har lyckats väl med det. Det är det resonemanget som man får tänka på när man bekymrar sig för sådant som inte finns eller sådant som man inte anser är tydligt nog.

Det finns väldigt tydligt fokus på det pedagogiska uppdraget, språkinläring, läsning, matematik. Det finns fokus på kulturell verksamhet för förskolan. Den är viktig, i samklang med det arbete som kulturförvaltningen nu gör med kultur för barn. Det finns också tydligt fokus på mångfald i utbud, både när det gäller anordnare och när det gäller pedagogisk inriktning på förskolan. Den här förskoleplanen ska kunna användas av alla. Det tycker vi är viktigt.

Diskussionen om barngruppernas storlek är också viktig. Den dyker upp varje gång vi diskuterar förskolan oavsett vilken förskolefråga det egentligen handlar om. Där kan man ha tydliga mål utan att för den skull behöva skriva dem i varje dokument. Som borgarrådet tidigare har påpekat har vi tydliga mål om barngruppernas storlek som anges i budgeten. Vi anser inte att vi måste skriva in dessa mål i varje dokument som har med förskolan att göra.

Det förtjänar att påpekas igen att förskoleverksamheten är den verksamhet i staden som brukarna är absolut mest nöjda med. Trots alla de bekymmer som vi läser om i tidningarna och får höra om i den här salen är det den verksamhet som brukarna i Stockholm är absolut mest nöjda med. Det tycker jag är viktigt att komma ihåg. Vi är bra på förskola i Stockholm, det har vi varit länge och det ska vi fortsätta med att vara. Förskoleplanen ska ge oss bättre och tydligare redskap att fortsätta med det arbetet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 174

M o n i k a L i n d h (s): Du säger att man inte behöver ange målen i varje dokument därför att målen är så starkt förankrade ändå. Men om nu måluppfyllelsen försämrats hastigt, mycket och under lång tid då kan man undra hur du ser på möjligheterna att mäta och följa måluppfyllelsen. Det har ni förmodligen släppt helt och hållet.

Anförande nr 175

C e c i l i a B r i n c k (m): Vi mäter måluppfyllelsen här som i allt annat mot de beslut som vi fattat när vi antagit stadens budget. Det tycker jag inte är det minsta märkligt.

Anförande nr 176

A n n M a r i E n g e l (v): Du sade, Cecilia, att det var glädjande att man vill satsa mycket på kultur, och det håller jag med om. Men jag tycker inte att satsningen är tillräcklig. Vi har en tydligare skrivning i reservationen från Vänsterpartiet. Men framför allt är vi väldigt oroad över att kulturen för förskolebarn har minskat väsentligt i staden under de senaste åren. Det beror bland annat på att stadsdelsnämnderna inte har pengar som räcker till det. Man har slagit sönder den infrastruktur som fanns för kultursekreterare.

Det är ofta så att det är skillnad på planen och verkligheten. Tyvärr har vi sett att förskolebarnens tillgång till kultur har väsentligt försämrats. Jag hoppas att era skrivningar kan leda att vi kan råda bot på det. Vi ser tyvärr inget av det i budgeten.

Anförande nr 177

C e c i l i a B r i n c k (m): Förskolebarnens tillgång till kultur är inte beroende av vilken organisation man har på stadsdelsförvaltningarna. Vi antar en plan som handlar om kultur för barn och ungdomar. Den kommer att ge förskolorna stora möjligheter att utöka tillgången till kultur för barnen och öka deras möjligheter att ta del av kulturutbudet. Det är jag helt övertygad om.

Anförande nr 178

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det anges inget mål, som har sagts flera gånger, för barngruppernas storlek. Det bör i varje fall finnas en målinriktning om gruppernas storlek. Det saknas i det här förslaget, och barngruppernas storlek spelar faktiskt en central roll, liksom personaltätheten.

Alla barn måste få bli sedda i förskolan. Pedagogiken är viktig. Mycket grundläggs i förskolan. Sedan ger ljudnivån med många barn tillsammans trötta barn, och de blir högljudda. Med större barngrupper minskar möjligheten att ge varje barn den fostran, språkutveckling och vägledning som ingår i förskolans verksamhet. Värderingar och attityder grundläggs tidigt i livet hos en både i förhållande till varandra och i förhållande till omgivningen.

Det är under barnens långa dagar på dagis och i det sociala samspelet med såväl vuxna som andra barn som grunden läggs för framtiden. Barngruppernas storlek har alltså betydelse.

Barngruppernas storlek behöver begränsas till 12 barn i småbarnsgrupperna och till 14 barn i de högre åldrarna, i varje fall så snart som möjligt. Begreppet flerspråkighet bör, liksom Språkforskningsinstitutet anser, omarbetas vad gäller språkutveckling och flerspråkiga barn. Med tanke på vikten av att grupperna inte får bli för stora bör planen kompletteras med målsättning om barngruppernas storlek.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 179

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Vi tycker också att barngruppernas storlek är viktig. Det står i budgeten. Vi tycker att den är så viktig att i varje stadsdel, när man tittar på olika indikatorer och mäter, ska antalet grupper som överstiger 14 respektive 18 barn vara noll. Det står under varje stadsdelsnämnd. Vi tycker att barngruppernas storlek är viktig.

Anförande nr 180

E i v o r K a r l s s o n (mp): Men det anges inte tydligt. Det har framkommit här i kväll att det inte anges tydligt i målinriktningen.

Anförande nr 181

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Fru ordförande! Jag måste få fråga Miljöpartiet om inte ni tycker att det finns andra variabler som är minst lika viktiga för kvaliteten, till exempel arbetssätt, arbetsmetod, personalens profession och lokalernas utformning? Är det så att det bara är barngruppernas storlek som är utslagsgivande? Är det inte så att helheten är minst lika viktig?

Anförande nr 182

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det är klart att barngruppernas storlek har betydelse. Jag har själv två små barnbarn, tvillingar, som är fyra år och går på dagis. Det är full rulle hela dagen, och då måste man ha personal som har möjlighet att ta hand om dessa barn, ge dem pedagogik, språkutveckling, allt som barnen behöver i sin utveckling.

Anförande nr 183

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Det är jättekul att Lotta Edholm säger att hon gillar vår skolplan, det gör vi med.

Inledningsvis skulle jag vilja säga ungefär som Karin Hanqvist, att det i alla fall är väldigt bra att vi är överens om väldigt mycket i planen och att det inte blir så stora förändringar mellan mandatperioderna. Det är naturligtvis viktigt. Men jag menar att vår förskoleplan var bättre. Den var mycket tydligare och konkretare. Mycket av det som inte finns i er förskoleplan har gjort att den på vissa områden är luddig.

Ett sådant område som jag tänkte ta upp är genuspedagogiken. Det pågår, det vet vi alla, ett aktivt arbete med genuspedagogiken på ganska många förskolor. Men det arbetet måste spridas, och det är jätte viktigt. Därför är det också viktigt att det står tydligt om detta i förskoleplanen. Det står om jämställdhet i er förskoleplan, det är jättebra, men jag skulle vilja ha en tydligare skrivning där.

De som redan arbetar med genuspedagogik behöver få det erkännandet väldigt tydligt att det är viktigt och prioriterat. På de förskolor och enheter där man inte har kommit i gång med det arbetet behöver man skjuts för att komma i gång. Jag saknar den delen, det står för lite om det.

Jag tänker inte prata om barngruppernas storlek. Däremot tycker jag att det är viktigt att vi pratar om personaltätheten. Det behöver vara tre heltidare på en barngrupp. Det är också oerhört viktigt med kompetensutveckling så att barnskötare har möjlighet att utbilda sig till förskollärare.

Med det yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 184

Borgarrådet E d h o l m (fp): I tredje stycket uppiifrån står det att förskolan aktivt ska bidra till jämställdhet och ta till vara mångfaldens möjligheter. Det menar jag är en portalmening i den här förskoleplanen. De här frågorna är enormt viktiga i

förskolan. Förskolan kan medverka till att bryta det könsrollstänkande som präglar så många av oss. Frågan återkommer senare i förskoleplanen.

Jag vet inte om det är så att fler ord gör saker och ting tydligare. Ibland gör fler ord saker och ting otydligare. Vi har försökt skriva en förskoleplan som är kortare, som inte upprepar allt det som redan finns i läroplanen för förskolan. Samtidigt har vi försökt lyssna på de synpunkter som har kommit in i remissbehandlingen.

Anförande nr 185

I n g e r S t a r k (v): Det är bra, Lotta. Vi är alltså överens om frågans vikt. Jag sade inget annat heller, jag sade att det står om jämställdhet i planen. Men jag tycker fortfarande att det kunde bli tydligare. Jag tycker att man också ska använda ordet genuspedagogik. Det är detta det handlar om. Man måste arbeta med genuspedagogik för att man ska kunna uppnå jämställdhet i arbetet på förskolan.

Genuspedagogik är ett bra ord, använd det!

Anförande nr 186

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Vi talade en del i förra veckan om att vi protesterar mot sådant som vi kanske inte nödvändigtvis behöver protestera mot, så jag tänkte börja med några positiva ord. Det ska inte bli någon vana, det lovar jag.

Jag kan inte låta bli att glädjas åt att vi har en tämligen gemensam syn på vad förskolan ska vara och att vi har, som borgarrådet Edholm sade, kommit förbi tiden då förskolan var till för att mammorna skulle kunna jobba, eller som Blå tåget sade: Daghemsutbyggnadstakten reglerades av konjunkturen. Den här relativa samsynen är internationellt ganska spännande, inte bara så att det är svårt att hitta internationella verksamheter som är jämförbara. När man hittar dem, som i Norge, sitter det borgerliga politiker i borgerligt styrda kommuner som Oslo och Bergen som håller emot den rödgröna regeringens utbyggnadsambitioner. Så har vi det där.

Den samsynen tycker jag är en väldig styrka. Jag vill inte gå så långt som MUF-ordföranden sade att i det här landet kan vi välja mellan sju olika socialdemokratiska partier, men jag tycker att vi har kommit ganska långt i de här frågorna. Vi har nått ett slags enighet om vad som är bra för våra barn. Det är viktigt.

Jag skulle vilja betona, precis som några av er, att den här processen kring planen har varit förhållandevis bra. Den har varit märkbart bättre än processen kring skolplanen, och det har gjort att vi har fått ett märkbart bättre dokument än skolplanen. Så långt det positiva.

Sedan måste jag säga att det är väldigt tråkigt att ni inte har försökt att skapa en politisk enighet om den här planen heller. Jag tror att förutsättningarna hade funnits. Nu får vi i stället den tredje förskoleplanen på fyra år, en plan som riskerar att få ett bäst-före-datum som går ut om 18 månader.

Till sist, med risk för upprepande: Planen innehåller åtminstone två tydliga ambitionssänkningar. Det ena gäller barnens inflytande, engagemang och intresse samt

deras utrymme i verksamheten. Det andra är barngruppernas storlek. Det står i budgeten, visst, och jag kan delvis känna respekt för det. Men vi ser hur grupperna blir större, vi ser hur pengarna i den budget som det hänvisas till inte räcker. När jag hör Johanna Sjö fullständigt motsäga borgarrådet Edholm och säga att barngruppernas storlek inte är viktig är det sammantaget svårt att komma ifrån att den här förskoleplanen innebär en ambitionssänkning när det gäller barngruppernas storlek.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 187

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Nej, Norge tänker jag inte ta ansvar för, där går gränsen även för mig. Norge får sköta sig själva, det har de gjort sedan början av 1900-talet.

När det gäller resurserna till förskolan inför vi nu en förskolepeng. Ni satsade väldigt mycket på förskolan i den här salen under förra mandatperioden, det har ni all heder av. Problemet är att 100 miljoner varje år av de pengarna gick till helt andra verksamheter. Vi säger att de pengar som avsätts i den här salen ska gå ut till förskolorna. Jag undrar fortfarande och har undrat väldigt många gånger: Vad är det för fel på den principen? Fullmäktige bestämmer: Så här mycket pengar ska gå till förskolorna, så här mycket till äldreomsorgen, så här mycket till skolorna. Vad är det för fel på den principen att stadsdelsnämnderna också följer fullmäktiges beslut när det gäller resurser? Pengar till förskolan som det beslutas om här ska gå till förskolan.

Anförande nr 188

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag var frestad att säga något om att Norges problem började 1905, men jag ska inte gå i den fällan.

Det är naturligtvis inte något fel à priori på hur ni fördelar pengarna. Jag kan ha synpunkter på det, jag samtycker inte till modellen. Felet är att det är för lite pengar. Det är för lite pengar som skickas ut till förskolorna, och därför växer barngrupperna.

Anförande nr 189

J o h a n n a S j ö (m): Fru ordförande! Det intressanta är enligt mening inte barngruppernas storlek. Jag noterar att inte heller Roger Mogert behagar definiera vad han anser en barngrupp är och vid vilken tidpunkt på dygnet och vilken sammansättning det är vi ska fästa blicken på när vi avgör om den är bra eller inte. Jag talar om kvaliteten, om lokalerna, vilken pedagogik som används, hur pedagogerna är utbildade, vilket arbetssätt man använder, vilken valfrihet som föräldrarna har och hur barnen mår och har det i förskolan.

Visst, ställ mig mot Lotta Edholm, hon kanske är mer intresserad av barngruppernas storlek, men jag står för vad jag säger. Jag tycker att kvaliteten för barnen är det relevanta, inte om det är 14 eller 12 barn som råkar befinna sig där klockan 9 på morgonen när det är samling, eller klockan 4 på eftermiddagen eller klockan 6 på kvällen.

Anförande nr 190

Borgarrådet M o g e r t (s): Det är naturligtvis inte min ambition att bidra till borgerlig splittring, men det är svårt att inte ställa argumenten mot varandra. En säger att det är ett mål att barngruppernas storlek ska minska, och en annan säger att det inte är ett mål att barngruppernas storlek ska minska. Det är en viss skillnad.

Jag håller med din analys, den enskilda barngruppens storlek kan vara beroende av många variabler, exempelvis hur mycket personal man har, hur stora lokalerna är. Problemet är att ni frångick att mäta genomsnittet. Det var nämligen intressant, för det visade förändringen. Nu mäter ni bara den enskilda gruppen.

Anförande nr 191

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är roligt att så många föräldrar är nöjda med Stockholms förskolor, men det är tråkigt att majoriteten sänker ambitionsnivån i och med den här förskoleplanen. Det finns, som flera redan har påpekat, inget mål för barngruppernas storlek, utan tvärtom växer storleken på barngrupperna i Stockholms förskolor.

Alla barn behöver bli sedda, men när det är alltför stora grupper finns ingen möjlighet för personalen att hinna se varje barns behov. Det är därför som vi skulle vilja att barngruppernas storlek skulle begränsas till 12 barn i småbarnsgrupper och 14 barn i de högre åldrarna.

Den moderatledda majoriteten klarar inte platsgarantin utan låter barngrupperna bli större eller tvinga föräldrarna att pendla med barnen till en förskola i en annan stadsdel. Familjer som redan har svårt att få livspusslet att gå ihop får det ännu svårare när de måste lämna och hämta barnen i en annan stadsdel. För barnen blir det längre dagar och andra kompisar än hemma.

Det är i förskoleåldern som grunden för våra normer och värderingar läggs. Därför är det väldigt tråkigt att majoriteten har en så låg ambitionsnivå på området som handlar om genuspedagogik, som Inger Stark pratade så engagerat om. Förskolan ska inte bara bidra till jämställdhet och mångfald, utan vi måste kunna kräva att förskolan aktivt arbetar för att motverka begränsande normer som gäller kön och sexuell läggning. Det är ett faktum att pojkar och flickor bemöts och behandlas olika i förskolan. Det påverkar faktiskt barnen resten av livet.

Förskolan har unika möjligheter att påverka framtiden i en mer jämställd riktning, men det kräver att vi politiker är medvetna och aktivt arbetar för det. Det gäller inte bara könsroller utan även rasism och andra diskriminerande attityder.

Barn kan mer än vad den moderatledda majoriteten tror. Avsnittet som handlar om barns inflytande är väldigt svagt. Det finns många förskolor som redan jobbar med att inkludera barnens åsikter och intressen, men även här behöver vi politiker markera att det är ett mycket viktigt arbete för att få demokratiska medborgare i framtiden.

I en stad som Stockholm är det extra viktigt att barn får tillgång till gröna utemiljöer. Förskoleplanen borde betona vikten av gröna pedagogiska gårdar och andra

möjligheter till utevistelse som stimulerar till lek och rörelse. Barn bryr sig om sin livsmiljö. Alla förskolor borde ha ett ekologiskt synsätt, och minst 30 procent av maten bör vara ekologisk.

Med det yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 192

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): När man lyssnar på ditt inlägg inser man att du är den i den här salen som är mest kritisk till den här förskoleplanen, mest kritisk av alla. Du tar upp barngruppernas storlek, och med en dåres envishet vill jag tala om att vi mäter i varenda stadsdel. Målet är att det ska vara noll grupper som överstiger 14 respektive 18 barn. Det är en viktig fråga, och den finns med i budgeten.

Du talar om platsgarantin. Då vill jag påminna om att vi håller platsgarantin. Det gjorde aldrig ni på er tid. Du talar om genusperspektivet och säger att det är viktigt att vi politiker är aktiva. Ja, det står mycket om jämställdhet men inte just med dina ord. Men jag skulle ändå vilja säga att det allra viktigaste är att det arbetet lever på alla förskolor. Det vill jag påstå att det gör det. Jag tror att de också vet att det är viktigt med jämställdhet och genusperspektiv, oavsett om det är dina ord eller någon annans.

Anförande nr 193

S t e f a n N i l s s o n (mp): Jag konstaterar bara att det finns väldigt lite i den här planen som kommer att leda till bättre arbete med genusfrågor, kön och sexuell läggning. Det finns inga åtgärder för det. Ambitionsnivån är för låg.

När det gäller platsgarantin är det lättare att hålla platsgarantin om man ökar antalet barn i grupperna. Det är klart lättare att snabbt kunna erbjuda plats i barnomsorgen om man har stora grupper. Det är fullständigt logiskt. Vi blev ganska hårt granskade på det här området under förra perioden, och det berodde på att vi hade väldigt höga ambitioner och verkligen eftersträvade små grupper. Men den ambitionen har inte ni, och därför är det kanske lättare att uppfylla kravet på platsgarantin.

Anförande nr 194

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag vet inte om jag hörde rätt, men jag tyckte att du sade att ni fixade barnomsorgsgarantin under er mandatperiod. Om jag kommer ihåg rätt stod 60 barn på Södermalm i kön som inte fick plats inom tre månader. Hörde jag rätt, att du sade att ni klarade barnomsorgsgarantin?

Anförande nr 195

S t e f a n N i l s s o n (mp): Nej, du hörde inte rätt. Jag sade att det självklart är lättare att hålla garantin om man har låga ambitioner i fråga om antalet barn i grupperna. Man kan erbjuda fler barn barnomsorg på samma antal förskolor. Det var det jag sade.

Det finns ingen måluppfyllelse till 100 procent, så är det. Men era ambitioner är låga, och ni klarar inte av att uppfylla ens det mål ni har.

Anförande nr 196

A b i t D u n d a r (fp): Det du säger, Stefan, stämmer inte. Du säger att vi ökar antalet barn i barngrupperna för att klara garantin, men det stämmer inte. Vi har byggt ut i till exempel Hägersten med många tusen platser. Att vi aldrig uppfyllt garantin och att vi har för stora grupper stämmer inte. Du vilseleder medvetet, för du ska göra politik av det. Många har vi hört i oppositionen som är positiva utifrån det som redovisas i dokumentet. Men du säger medvetet och envist att vi har låga ambitioner, att vi har uppfyllt garantin bara för att vi har större barngrupper. Ingenting av detta stämmer. Då menar jag att det är att slå i ansiktet på förskollärare. För mig är förskollärare verkliga hjältar. Jag har två små barn och har följt deras förskola, och jag har som politiker besökt många förskolor.

Här står du och säger att vi har låga ambitioner, att vi har klarat garantin bara för att vi har så stora barngrupper. Men som sagt är det ingenting i det som stämmer. Man kan kritisera och ha en saklig debatt men inte hitta på och ta ur luften. I stadsdelsnämnden Hägersten-Liljeholmen klarar vi garantin, och vi har inte ökat barngruppernas storlek.

Anförande nr 197

S t e f a n N i l s s o n (mp): Tidigare i kväll gjorde jag reflexionen att det har varit en väldigt snäll och lam debatt, och jag tänkte att det kanske var demokratiaftonen som vi hade i onsdags som lämnat avtryck, men jag tror att jag får ändra mig.

Det som är viktigt i den politiska debatten är att inte ifrågasätta sin politiska opponents motiv. Det är ett faktum att barngruppernas storlek är större nu. Så är det.

Jag och många med mig i denna stad anser att ni har för låga ambitioner. Visst är det ett värdeomdöme, men det är väldigt många som tycker det. Barngruppernas storlek är större, det är bara att konstatera. Kvaliteten på barnomsorgen generellt sett är betydligt lägre under den här mandatperioden.

Anförande nr 198

A b i t D u n d a r (fp): Fru ordförande! Det känns att jag måste säga ifrån, det stämmer inte. Från talarstolen påstås det att barngruppernas storlek har ökat. Jag är ordförande i stadsdelsnämnden i Hägersten-Liljeholmen, och du kan själv titta på siffrorna. Vi har inte större grupper nu än under förra mandatperioden. Föräldrarna är mer nöjda nu. Tyvärr stämmer ingenting av det du säger. Jag är tvungen att säga detta, fast jag inte gillar den här tonen i debatten. Det var det ena.

Det andra som jag måste säga är att i min stadsdelsnämnd har särskilt dina kompisar i Miljöpartiet alltid varit emot utbyggnad av förskolor. Här framställs det som att vi har lägre ambitioner, att vi inte är seriösa. Vilken planet kommer du ifrån? Du följer inte Stockholmspolitiken ute i stadsdelarna. Jag är hemskt ledsen för att behöva säga detta.

Anförande nr 199

Monika Lindh (s): Jag tror säkert att du vet hur situationen ser ut i Hägersten-Liljeholmen, Abit Dundar, men du använda den som norm för hur det ser ut i staden totalt. I min stadsdel, i Skarpnäck, har man sagt att för att klara barnomsorgsgarantin måste man skriva in fler barn i barngrupperna. Förra året handlade det om upp till 19 barn, och i år har man sagt att för klara barnomsorgsgarantin måste man öka till 20 barn i storbarnsgrupperna. Det kan du läsa om i verksamhetsplanen. Det är ingenting som vi hittar på. Det är alldeles sant. Dessutom har ni också försämrat detta lite grann i Hägersten-Liljeholmen även om det är på promilledelen. Jag vill påstå att Hägersten-Liljeholmen inte är norm för hela staden.

Anförande nr 200

Abit Dundar (fp): Jag har inte sagt att det är verkligheten i min stadsdel. Jag läser siffror och följer detta noga och frågar även mina kolleger. Men jag hör här att man har olika problem att brottas med. Vi bygger mer än någonsin. Vi fattar jättemånga beslut. Varje stadsdel har naturligtvis sin takt. Jag hör att ni ger en generell bild av förskolan här. Då blir jag nästan förvirrad och förtvivlad. Den beskrivningen är bara en medveten smutskastning trots att vi är överens om att det är en bra verksamhet. Föräldrarna tycker det, och vår personal gör ett jättebra jobb. Ändå försöker man smutskasta det, och jag tycker inte att det är roligt. Det tillhör inte den goda politiska debatten.

Anförande nr 201

Ann Mari Engel (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det har varit en del historieskrivning här i kväll. Man har pratat om vad som har gjorts och vad som inte har gjorts. Jag tycker att det har varit väldigt roligt att höra att så många från majoriteten prisar vår kommunala förskola. Alla är stolta över våra förskolor, och ni vill satsa på dem nu. Det har inte alltid varit så.

Vår förra mandatperiod präglades av en väldigt stor satsning på förskolan. Det handlade om att minska antalet barn, och det var inte bara i varje grupp utan det var i förskolan totalt. Jag vet inte om ni minns alla protester som var då mot för stora grupper, för lite personal, för bullrig miljö och så vidare. Vi tog verkligen fasta på det, och vår period präglades av att vi verkligen minskade barngruppernas storlek och av det stora behovet att fram nya förskolor. Det fanns faktiskt inga planer. I min egen stadsdel, Södermalm, fanns det ett förbud mot att bygga nya kommunala förskolor. Förvaltningen var förhindrad att planera nya kommunala förskolor. I det nya Hammarby sjöstad hade man skrotat planerna på kommunala skolor och förskolor och sagt att man hoppades att privata initiativ skulle lösa detta, och det gjorde de inte.

Det blev naturligtvis ett stort problem för oss eftersom det tar ett litet tag att bygga nytt. Vi satte i gång med full fart. Vi byggde upp många nya förskolor med, och det måste man också erkänna, reservationer från den borgerliga oppositionen som gick emot byggandet av de nya kommunala förskolorna därför att ni tyckte att de var för dyra.

Det hände naturligtvis några gånger att vi inte kunna hålla garantin. Det berodde på att vi inte ruckade på att det skulle vara ett litet antal barn. Det var föräldrarna och personalen väldigt tacksamma för. Jag erkänner att det var en väldigt svår situation att prata med alla föräldrar som inte fick in sina barn inom garantin, men så småningom fick de det. Det tyckte faktiskt att det var mycket viktigt med kvaliteten och att hålla nere antalet barn.

Nu löser ni det här dilemmat delvis genom att öka antalet barn. Jag tror att det är väldigt dåligt på lång sikt. Det finns en gräns. Man kan disponera grupperna på olika sätt, men det finns en gräns för hur många barn man ska ha samtidigt i förskolan. Nu prisar ni alla förskolan, och jag är väldigt glad för att det här ideologiskt betingade stoppet för kommunala förskolor har gett vika därför att det antagligen finns en stark föräldraopinion och många som tycker att den kommunala förskolan är väldigt viktig.

För oss i Vänstern har kravet på en bra förskola till alla barn varit en central fråga ända sedan 70-talet. Jag välkomnar er. Jag hoppas att det i framtiden kommer att finnas en samsyn här i staden om att satsa på att bygga ut vår kommunala förskola. Den står sig väldigt bra i alla internationella jämförelser. Jag hoppas att den samsynen består.

Anförande nr 202

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Fru ordförande! Jag känner mig lite apostroferad eftersom vi var aktiva i samma stadsdelsnämnd. Jag har därför några frågor till Ann Mari Engel med tanke på hennes anförande. Var det så ni höll barnomsorgsgarantin tillsammans med barngruppernas storlek? Jag tyckte att du sade så. Jag undrar om jag uppfattade Ann Mari Engel rätt.

Anförande nr 203

A n n M a r i E n g e l (v): Jag sade att vi minskade antalet barn och att det hände vid flera tillfällen att vi inte kunde hålla garantin på tre månader. Vi vägrade mot det oerhört stora behovet av att hålla nere antalet barn. Garantin löste sig, och de flesta, både föräldrar och personal, var glada över denna inriktning. Vi byggde ett mycket stort antal nya förskolor som ni reserverade er emot. Jag ville bara påminna lite om det.

Anförande nr 204

Z a i d a C a t a l á n (mp): Fru ordförande! Kära fullmäktige! Jag är jätteglad över att se att vi faktiskt har några åhörare på kommunfullmäktigemötet vid den här tiden på dygnet. Det är jättekul att se er här.

Jag tänkte bara påminna om det som jag tycker är essensen av den politiska rollen, det vill säga att inte bara tänka nu utan kanske också tänka lite hållbart. Hur ska vi ta tag i de politiska utmaningar som vi ser i dag. En av de större som jag kan identifiera är till exempel den könssegregerade arbetsmarknaden. Det är en av de starkast bidragande faktorerna till att vi har ojämställda löner i Sverige i dag. Kvinnor jobbar mest inom vården, och män jobbar mest inom teknikbranschen och så vidare. Det

handlar om de fördomsmässiga bilder som vi har om vad vi utifrån vårt kön ska jobba med. Någonting som vi faktiskt skulle kunna göra är att satsa på att bryta det här könsmönstret när vi är unga. Ju yngre vi är, desto lättare är det faktiskt.

Därför är det tråkigt att man inte har valt lite starkare skrivningar i den här förskoleplanen. Jag tycker inte riktigt att det räcker med att säga att man aktivt ska bidra till jämställdhet. Vad säger det egentligen? Det säger allt och ingenting. Jag tycker mest av allt att det inte säger så mycket. Genuspedagogik är ett vedertaget begrepp. Det vet vi allihop. Genuspedagoger som jobbar på förskolorna gör ett jättebra jobb, men vi behöver fler. Framför allt behöver vi i alla fall en på varje förskola. Det har vi inte i dag. Vi behöver det fokuset för framtiden och för våra barn om vi ska få ett rättvist och jämställt samhälle. Därför saknar jag det i den här förskoleplanen.

Anförande nr 205

S u s a n n a B r o l i n (v): Fru ordförande och alla åhörare som fortfarande följer debatten! Vi börjar närma oss slutet, och det har varit en väldigt intressant diskussion där vi har fått höra att majoriteten är stolt över den plan man lägger fram. Den största delen av tiden har man ifrågasatt varför man måste diskutera barngruppers storlek, och så har man lagt sitt fokus på det.

Jag tänkte därför ta chansen att diskutera en viktig fråga hämtad från förskoleplanen. Jag skulle vilja prata om barns och föräldrars inflytande. Man har sagt att man vill skriva en konkret förskoleplan. Låt oss då se vad man gör av detta konkreta.

När det gäller barns inflytande har man skrivit att vi ska möta barns talanger, förmågor och intressen. Det vi skrev tidigare var att man skulle tillvarata barns åsikter, engagemang och intressen. Det är lika många ord, så det är inte det som skiljer, utan det är innehållet. Det handlar om att kunna se att man har åsikter redan som liten. Det gäller både sådant som man tycker är bra och sådant som man tycker är dåligt.

I den stadsdelsnämnd där jag satt förut, Enskede-Årsta, hade vi en enkät där barn fick fråga och tycka en massa saker. Mycket var väldigt klokt. En del skulle man kunna diskutera. En pojke tyckte att det var dåligt att man inte fick kasta sten till exempel. Då är det viktigt att få svar på frågan varför man inte får kasta sten.

Den andra delen handlar om föräldrars inflytande. Er skrivning är att alla föräldrar ska få vetskap om mål och åtaganden och hur det egna barnet utvecklas samt om åtagandena nås. Vi menar att det är en mycket passiv skrivning. Vi menar att föräldrar inte bara ska få vetskap om vilka mål som finns. Föräldrar måste få vara med och utforma och diskutera mål och åtaganden, till exempel, som man har gjort i Skärholmen, i samband med inskolningen. Vi menar att man inte bara ska få veta hur det egna barnet utvecklas, utan att man också ska få möjlighet att ta del i barnets utveckling. Det här gör att den nya förskoleplanen ändå benämns som luddig.

Anförande nr 206

C e c i l i a B r i n c k (m): Susanna Brolin har nog missuppfattat oss lite grann. Med stigande förvåning har vi under kvällen konstaterat att barngruppernas storlek

tycks vara det enda som ni är riktigt intresserade av att diskutera. Det är en viktig fråga. Det har vi också sagt, men det finns andra saker som vi också tycker är viktiga.

När det gäller föräldrainflytande gäller läroplanen fortfarande. De utvecklingssamtal som man även har i förskolan är ett tillfälle som föräldrarna har för att påverka och diskutera målen för barnen. Vi sätter inte läroplanen ur spel, och vi avskaffar inte utvecklingssamtalen.

Anförande nr 207

S u s a n n a B r o l i n (v): I mitt anförande tog jag upp nio olika punkter. Vi menar också att det finns fler saker att diskutera än barngruppernas storlek även om det är viktigt. Det här var ett annat exempel.

Du sade att det finns en läroplan, och det håller jag med om. Men det som står i läroplanen om att man ska ha utvecklingssamtal står också i er förskoleplan. Vi menar att den måste kompletteras med mer än det som står i läroplanen för att fylla ett syfte. Det skulle man behöva diskutera i Stockholms stad.

Anförande nr 208

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Först vill jag säga något om barns inflytande. Det finns ett avsnitt som handlar om detta. Barn ska utifrån sin förmåga ha inflytande över och vara delaktiga i utformningen av förskolans miljö och verksamhet. Jag tycker att det är en viktig formulering. Den fortsätter med att förskolans arbetsformer och förhållningssätt ska medverka till att varje barn i förskolan utvecklar demokratisk kompetens. Det är två delar. Barn ska efter egen förmåga kunna ha inflytande över den egna förskolan därför att det är bra att de har det. Den andra delen är att det är bra att de får det inflytande också inför framtiden eftersom det formar en medborgare som kan ta ansvar.

Susanna läser inte heller resten av de meningar som handlar om föräldrainflytande. Varje förälder ska under hela förskoletiden aktivt kunna samverka om sitt barns allsidiga utveckling. I det ligger naturligtvis starka tankar om medinflytande. Väldigt många föräldrar efterfrågar detta. Däremot ska vi inte reglera exakt på vilket sätt detta ska gå till.

Anförande nr 209

S u s a n n a B r o l i n (v): Skillnaden är att vi utgår från att barnet har en kompetens att vara med och ha inflytande. Den kommer ganska tidigt. Jag tror att ni alla har hört: Jag kan själv. Jag ska. Det är detta som det handlar om att ta till vara och utveckla utifrån pedagogiska metoder. Mycket av detta har tyvärr lagts ned.

Du säger att jag inte har läst hela texten. Det har jag. Vi kan gärna fortsätta med det. Man säger att man kan samverka om sitt barns allsidiga utveckling. Vi pekar på att det inte bara behöver handla om det egna barnet. Barnen påverkas av ett socialt samspel. Därför är det mycket viktigt att föräldrar är med och diskuterar barngrup-

pens utveckling och vad som händer och sker där. Det som är unikt med förskolan är att det är ett socialt samspel. Det är därifrån pedagogiken ska utvecklas.

Anförande nr 210

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande! Jag begärde ordet för att lätta upp stämningen när det blev en tråkig ton här ett tag. Jag tycker allvarligt talat inte att det kan få stå oemotsagt att någon påstår att man far med osanning eller svartmålar när man pekar på att barngrupperna växer i vår stad. Skulle det vara så har vi ganska stora problem. Då är den här stadens statistik falsk. Då svartmålar Skolverket den här staden.

Vi fick också höra att man är från en annan planet – en annan planet än planeten Liljeholmen får man förmoda – om man anser att ni har sänkt ambitionsnivån när det gäller barngruppernas storlek. Om ni har ambitionen att minska barngruppernas storlek, om ni har ambitionen att nå era egna uppsatta mål, när vänder ni trenden som innebär att de faktiskt ökar nu? När beräknar ni att nå målen? Är det om ett år, två år eller är det en femårsplan ni har? Finns det några delmål uppsatta? Det finns ingenting som tyder på att ni ens är på väg.

Precis som Cecilia Brinck sade är barngruppernas storlek inte det enda som är värt att diskutera i den här planen, men såsom jag ser det är det ett av de två tydliga områden där ni gör en allvarlig ambitionssänkning i den här förskoleplanen. Det är därför vi pratar om det. Jag tror att majoriteten behöver vänja sig vid att vi i oppositionen kritiserar den förda politikens brister och inte har som första målsättning att lovsjunga de styrande i staden.

Anförande nr 211

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är just för att vi har samma ambition som ni hade, nämligen att det ska vara max 18 barn i grupperna för stora barn och max 14 barn i grupperna för små barn, som vi öppnar en avdelning varannan arbetsdag i den här staden. Det är för att vi har den ambitionen som vi lyckas bygga ut förskolan med 2 000 platser per år, vilket är en ökning med 5 procent från ett år till ett annat, som vi lyckas med den målsättningen.

Det här är inte lätt. Det ska jag inte sticka under stol med. Det är besvärligt. Man kan se att det finns ett direkt samband mellan de stadsdelar som har för stora barngrupper och de stadsdelar som har väldigt många barn nu. Jag är glad att Socialdemokraterna nästan alltid stöder utbyggnaden av nya förskolor, men ni gör det inte överallt.

Anförande nr 212

Borgarrådet M o g e r t (s): Vår ambition var att minska barngruppernas storlek. Hur kan du då säga att ni har samma ambition om ni ser på hur barngruppernas storlek ökar och samtidigt tar bort målet att barngruppernas storlek ska minska? Ni hänvisar till en budget som ger otillräckliga medel för att minska barngruppernas storlek.

Anförande nr 213

A b i t D u n d a r (fp): Det var inte mening att ha den tonen. Jag gillar inte heller när politiker har fel ton, men jag är engagerad. Roger Mogert uppfattar det kanske så att jag tar ton. Fakta är att man jobbar ganska nära med dessa frågor och hör här hur ni gnälligt börjar kritisera. Vi har lagt ned arbete på personal och på de politiska beslut som vi har fattat under de här två åren i min stadsdel Hägersten-Liljeholmen. Dessutom är inte grupperna alls så stora. Jag kan inte låta bli att kritisera er även om du blir förbannad. Jag är hemskt ledsen.

Dina kompisar i min stadsdel gick emot de byggnationer vi fattade beslut om för tre veckor sedan. Hittills har vi byggt flera tusen platser i Hägersten-Liljeholmen. Det är inte sant när ni står här och säga att vi inte har ambitioner och att vi har uppfyllt garantin men ökat storleken på grupperna. Jag måste säga ifrån.

§ 25 Motion om en ny bytesstation för Citybanan – bygg en skyttelförbindelse mellan Slussen och Södra station (utl. 2008:116)

Anförande nr 214

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Klimatdebatten har blivit en tung debatt under de senaste åren. Den har lett fram till att det ställs högre och högre krav på kollektivtrafiken. Om kollektivtrafiken ska kunna ersätta en del av biltrafiken i framtiden, mer än vad den gör i dag, måste den ha hög kvalitet. Olika undersökningar visar att de viktigaste sakerna när det gäller kollektivtrafikens kvalitet är turtäthet – bilisterna vill inte vänta för då åker de hellre bil – antal byten och hur svåra dessa byten är att göra. Sedan kommer allmän bekvämlighet.

Citybanan kommer att gå från Södra station och under hela innerstaden upp till Tomtebodan. När den planerades en gång i tiden fanns det ett alternativ där man skulle dra den via Slussen. Nu kommer den till Södra station, och sedan går den direkt till Centralen. Det här alternativet innebär att den skulle gå via Slussen. Banverket hade alltså insett att Slussen var en väldigt viktig knutpunkt där man ville ha möjlighet till ett bekvämt byte mellan Citybanan och tunnelbanan och de andra linjerna där. Det visade sig dock att detta skulle innebära att Citybanan skulle kosta 1 ½ miljard mer. Det hade man inte råd med, så det lades ned.

Slussen är i alla fall en viktig bytespunkt. Där går det två tunnelbanor. Om vi får Nackabanan i framtiden kommer det kanske att gå tre. Det går en massa bussar till Nacka och Värmdö, och det går två stombusslinjer och flera andra innerstadsbussar. Man förstår hur Banverket tänkte. Jag tycker att det är en självklarhet att man ska försöka dra ihop Södra station, som är den stora pendeltågsstationen, med Slussen och göra dem funktionellt till en station. Det har vi i Miljöpartiet tittat på.

Det har visat sig att det finns en gammal tunnel som går där nere där Nackabussarna går och fram till Södra station. Det är en gammal järnvägstunnel som byggdes på 1880-talet när den här sammanbindningsbanan kom till. Den används inte nu längre. I samband med att tunnelbanan var man tvungen att bygga en ny tunnel för järnvägen. Den här tunneln står alltså i princip tom. Man skulle kunna använda den till någon typ av förbindelse.

Tunneln går nästan ändå fram till Södra station. Det är väldigt intressant, för på Södra station finns det två perronger och fyra spår, och bakom en vägg finns det två extra spår. De ligger söder om perrongerna på Södra station. Inne i tunneln går det två spår som från början var avsedda för den godstrafik som skulle ned på kajerna i Stadsgården, men nu är det ingen godstrafik dit längre. De spåren används inte alls.

Man skulle alltså kunna göra en tunnel från Södra station och använda det mesta av redan befintliga tunnlar fram till Slussen. Man skulle kunna ha någon typ av skyttelförbindelse där. Det finns väldigt många sådana i världen, inte minst på skidorter. Det kan vara en kabelbana som går på räls eller en linbana som skulle kunna hänga i tunneltaket och sedan gå ovan jord fram till Södra station. Det finns automatbanor med små fordon som går var tjugonde sekund. De skulle kunna gå

fram och tillbaka mellan Slussen och Södra station. Det finns en massa saker man kan hitta på.

SL har utrett det här och kommit fram till att man skulle kunna göra den här förbindelsen. Det skulle kosta ca 300 miljoner kronor. Det är ganska lite med tanke på de 1,5 miljarder som Banverket räknade med för att lägga Citybanan nära Slussen.

Fullmäktige! Det är alltså viktigt att vi satsar på kollektivtrafiken i framtiden. Vi ska ta alla chanser vi kan få att förbättra kollektivtrafiken. Här finns färdiga tunnlar mellan Slussen och Södra station. Vi kan alltså förbinda Slussens alla tunnelbanor, bussar och Djurgårdsfärjor med pendeltågsstationen vid Södra station. Då behöver folk inte åka till den helt överbelastade Centralen i samma utsträckning.

Anförande nr 215

Ulf Friedebäck (fp): Herr ordförande! Det är riktigt som du säger, Eie, att SL redan har tittat på den här frågan på uppdrag av landstingsfullmäktige. Det framgår också, som du refererar till i handlingarna, att man har tittat på olika sätt att nyttja tunneln. Man har tittat på ett dubbelriktat rullband. Man har till och med utrett om det går att köra spårväg inne i tunneln. Man har också tittat på en automatbana. Man har funnit att det bästa av de här alternativen är rullband, men det skulle bli väldigt kostsamt. Man säger att det finns en kostnadskvot på bara 0,15, det vill säga att 1 satsad krona ger 15 öre tillbaka. Din motion är redan uppfylld. SL har tittat på detta.

Anförande nr 216

Eie Herlitz (mp): Om SL har tittat på en lösning är det viktigt att vi i vår stad också reagerar och stöder alla sådana tankar. Det är ett väldigt motstånd mot att sätta i gång apparater här i vårt samhälle. Det gäller alla saker. Det handlar om att ta steget från idé till verklighet. Jag tycker att det är viktigt att vi agerar.

SL rekommenderade rullband, men de rekommenderar alltid sådan teknik som redan finns i Sverige. I stället skulle vi ha små automatvagnar som går fram och tillbaka på en bana. Det finns i Paris och alla möjliga städer. Det är väletablerade system. Då går det mycket fortare. Då skulle man kunna åka på en minut från Södra station till Slussen. Rullbandet tar sex minuter. För att det ska bli en funktionell station är det viktigt att det går fort mellan tåget och Slussen.

Anförande nr 217

Ann Mari Engell (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det känns lite tråkigt att majoriteten så konsekvent avvisar förslag som gäller förbättringar i kollektivtrafiken. Man talar hela tiden om framkomlighet, men den framkomligheten gäller mest bara biltrafiken. Det här förslaget är onekligen spännande. Det är i och för sig en gammal idé. De här spåren finns i tunneln. Jag har själv gått på de där spåren en gång. Det finns en möjlighet att utreda om det går att ha trafik där. Jag vet inte var det kan hamna och vad det kan kosta, men det är väl värt att utreda.

Jag vill gärna återge vad stadsdelsförvaltningen på Södermalm skriver i sitt remissyttrande. Man skriver: På så vis skulle resenärer med snabba och täta turer kunna transporteras mellan pendeltåg och Slussens t-bana, vilket skulle innebära tidsbesparingar för de resande och avlasta Centralstationen och T-centralen. Vid Slussen utgår också flera andra kollektivtrafiklinjer som snabbt skulle nås från pendeltågen med hjälp av skytteln. Förvaltningen anser att det, förutsatt att det är tekniskt genomförbart, är ett bra förslag som är väl värt att utredas vidare. Det skulle ge möjlighet till lättare och snabbare byten.

Självklart blev detta inte nämndens förslag. Jag behöver väl inte säga att majoriteten avlog detta och i stället förespråkade en t-bana till Nacka.

Spår ger den överlägset bästa framkomligheten. Alla möjligheter att utöka antalet spår i vår stad borde undersökas och utredas. Man blir lite förvånad när majoriteten i sitt svar hänvisar till Tvärbanan. Den går väldigt långt ifrån det här området. Dessutom hänvisar man till buss 4 som inte alls innebär en sådan här lösning.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation och hoppas att man så småningom tar sitt förnuft till fånga och utreder denna fråga.

Anförande nr 218

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det har ju utretts, och SL har förkastat detta på grund av för höga kostnader, tveksam nytta och kommande otrygghetsproblem i tunneln, som man uttrycker det. Man har tittat på detta och konstaterat att det inte är någon bra lösning.

Sedan vill jag å det bestämdaste invända mot det som påstås här från talarstolen, nämligen att vi inte är dugg intresserade av kollektivtrafik i den här majoriteten. Jag tror inte att det någonsin har funnits så många planer när det gäller kollektivtrafiken på bordet som det finns just nu. Vi har precis fått igångsättningsstillstånd för och håller på att bygga Citybanan som kommer att öka kapaciteten enormt för hela Sverige. Pendeltågstrafiken kommer att fungera mycket bättre.

Vi gör stora förbättringar när det gäller kollektivtrafiken över huvud taget, till exempel framkomlighet för bussar och så vidare. Vi tittar på Spårväg City, och vi tittar på att binda ihop hela vägen från Ropsten till Kungsholms strand och västra Kungsholmen. Vi tittar på att bygga ut Tvärbanan till Solna. Vi tittar på att binda ihop Tvärbanan från Hammarby sjöstad med Saltsjöbanan in till Slussen. Jag fattar inte hur ni har mage att påstå att vi inte är intresserade av kollektivtrafik. Vi gör ju ingenting annat än planerar för kollektivtrafik i den här staden.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 219

A n n M a r i E n g e l (v): Så spännande, Ulla, att ni inte gör något annat än att planera för kollektivtrafik. Det vore jättekul om vi också fick se de planerna någon gång. Jag sade att här i salen avslår ni alla förslag som handlar om en förbättrad kollektivtrafik och förbättrad framkomlighet för andra än bilar. Det är onekligen så

att alla era stora infrastrukturförslag handlar om att öka biltrafiken och inte om att förbättra kollektivtrafiken.

Många av de planer som du räknade upp är sådant som är planlagt långt tillbaka i tiden och även under vår tid. Det är jättebra om ni vill fullfölja det, men vi har inte sett det. Jag undrar vilken stockholmare som håller med om att ni har ökat framkomligheten för bussar här i staden.

Anförande nr 220

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Om det vore så att Ann Mari Engel har rätt i att alltihop redan är beslutat under den förra mandatperioden kan man fråga sig varför vi behöver fatta beslut om detaljplaner när det gäller de här olika spårsatsningarna och kollektivtrafiksatsningarna. Man brukar inte behöva fatta beslut två gånger om sådana saker.

Jag vill bara återigen påminna om det som alltid glöms bort från er sida, nämligen att det faktiskt går att köra bussar i tunnlar också.

Anförande nr 221

E i e H e r l i t z (mp): Herr ordförande! Jag skulle vilja säga till Ulla Hamilton att man bara behöver gå tillbaka fem år i tiden. Det var då man började avslå de här idéerna. Under de senaste fem åren har det hänt väldigt mycket. Klimatkatastrofen i framtiden blir mer och mer klar och tydlig. Man måste göra någonting nu för att radikalt förbättra kollektivtrafiken. Det handlar inte bara om att bygga spårvägar i innerstaden. Det tycker jag är jättebra. Man måste också förbättra den kollektivtrafik vi redan har. Då skulle den här tunnelförbindelsen kunna vara alldeles utmärkt.

Du vet att det finns långa gångtunnlar på många ställen i tunnelbanesystemet, Ulla Hamilton, till exempel vid Gärdet när man går ut mot Siljaterminalen. Vid Rådhuset har vi en lång gång och ett långt rullband. Vid Liljeholmen har vi ända sedan 60-talet en så kallas hissbana upp till husen på berget. Det här fungerar. Hissbanan har till och med fått en rejäl genomgång och upprustning. Den öppnades igen för bara några veckor sedan.

Det finns en annan sak som man också ska komma ihåg när det gäller den här tunneln som kanske inte alla tänker på. Det är en tvåspårig järnvägstunnel. Den är väldigt bred. Ungefär två tredjedelar eller hälften behövs för en hissbana eller vad nu väljer. Sedan har en vi stor bit över. Där skulle vi kunna göra gång- och cykelväg så att man bekvämt kan gå och cykla från Medborgarplatsen. Då skulle man slippa att köra över Götgatspuckeln som är ganska tung och seg för cyklister. I stället glider man elegant in i den här tunneln och kommer ända ned på undre planet vid Slussen och kan sedan fortsätta till innerstaden. Man kan alltså slå flera flugor i en smäll om man satsar på detta.

Kära vänner, jag tycker att ni ska utreda det. Stockholm tar ofta initiativ till att utreda saker. Nu har SL börjat rycka lite i detta, men om Stockholm står på sig och kräver en utredning och även hjälper till med en utredning av detta är jag övertygad om att detta kommer att bli ordentligt belyst.

Anförande nr 222

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill bara komma med en fråga till borgarrådet Hamilton. Ulla Hamilton tycks tycka att det är en god idé att ha kollektivtrafik i den här tunneln. Det kan vara med buss eller på något annat sätt. Men problemet är ju att er majoritet har fattat beslut – inte i detaljplan, men ni är på väg att göra det – om ett projekt i Johan Helmich Romans park som innebär att man schaktar igen och förstör möjligheten att använda den här tunneln. Det tycker jag är väldigt allvarligt. Det måste vi peka på. Vi måste försöka bibehålla möjligheten att tillskapa en funktionell enhet av Södra station och Slussenområdet i framtiden. Det får inte bli så att man fyller igen tunneln. Då har vi ingen möjlighet att skapa ett vettigt system här oavsett om man säger ja eller nej till den här motionen.

Anförande nr 223

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Cecilia Obermüller måste ha missuppfattat mig. Jag pratade inte om man skulle köra bussar i den här tunneln. Jag pratade snarare om en tunnel som ska gå en liten bit utanför Stockholm som man också kan köra bussar i.

Anförande nr 224

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det jag skulle vilja höra från majoriteten och alliansen är att man i alla fall inte omöjliggör att ha kollektivtrafik i den här tunneln. Sedan får man se hur man skulle kunna utforma den och vad som är mest kostnadseffektivt. Men, snälla ni, se till att vi inte antar detaljplaner som förstör den här möjligheten att utnyttja tunneln.

§ 26 Motion om skapande av ett bilfritt kvarter i Stockholm (utl. 2008:117)

Anförande nr 225

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Livskvalitet är någonting väldigt viktigt för oss alla. Man brukar tala om olika typer av livskvalitet. Det sägs ofta i debatten att man inte kan få allt, och det kan man inte heller. Om man bosätter sig på ett ställe får man vissa fördelar och på ett annat ställe andra fördelar. Jag tycker att detta att ha tillgång till egen bil nära sin bostad inte ska vara en så kallad absolut livskvalitet som är lika viktig som mat och bostad. Det ska vara en utbytbar livskvalitet, och det är det i dag. Det finns många människor som avstår och inte vill ha bil. Det är mycket besvär, och det kostar mycket pengar att ha bil.

Man kan tänka sig att man bygger ett bostadskvarter utan parkeringsplatser. Det finns i Wien i Österrike. I deras stadsfullmäktige fick man igenom att bygga ett sådant kvarter strax utanför innerstaden. I stället för att bygga det väldigt dyra garaget under kvarteret som gör det omöjligt att plantera riktiga, högväxande träd inne på gården – det kostar miljoner kronor att bygga hela den här parkeringsanläggningen eftersom det är väldigt dyra saker – har man bestämt att de som ska bo här får skriva på ett papper att de inte kräver att få tillgång till parkering i närheten. I stället används pengarna som från början var tänkta till bilparkering till andra saker.

Det är ett fantastiskt kvarter att besöka. Det finns en prunkande gård med damm och allt möjligt. Det finns takterrasser där folk har egna små odlingar som kolonilotter fast i bostaden. Det finns möteslokaler och restaurang. Man kan få en rad livskvaliteter om man avstår från en livskvalitet, nämligen nära tillgång till bil.

Vi tycker att man ska pröva detta i Stockholm också. Går det i Wien bör det gå i Stockholm. Vi skulle kunna bygga detta i något av våra stadsutvecklingsområden. Motionen har tyvärr missuppfattats lite grann. Där står Annedal i Mariehäll i Bromma som ett exempel. Det har man gripit tag i och tolkat det hela på ett sådant sätt att det är just där det här bilfria kvarteret ska vara. Sedan visar man på olika sätt och vis att det kanske inte är det bästa läget för ett sådant kvarter. Det är viktigt att komma ihåg att vi inte har angett något ställe, utan vi har endast angett att det ska vara något av alla dessa stadsutvecklingsområden som finns i Stockholm. Där bör man satsa på ett sådant här bilfritt kvarter.

I Wien har man ett litet garage för en bilpool. Det fanns tio p-platser plus några handikappterrasser. Man ska inte bara marschera på i gamla fotspår. Det är så självklart att bygger vi ett hus måste det finnas parkering till det även om det kostar hur mycket som helst. Det är någon sorts absolut livskvalitet, precis som maten och bostaden. Vi anser att det är helt fel. Man ska kunna bo i ett kvarter där man inte behöver betala, vare sig direkt eller indirekt, för att ha en bil i närheten. Då kan pengarna användas till andra saker i stället, till exempel sociala saker och alla möjliga gröna saker som odlingar och en fin innergård i kvarteret.

Vi vill att Stockholms kommun prövar den här idén och satsar på ett sådant här kvarter någonstans i stadsutvecklingsområdena.

Anförande nr 226

Inge-Britt Lundin (fp): Herr ordförande! Jag vill tala om att i din motion, Eie, föreslås det faktiskt att det ska vara Annedal. Varje sig du vill det eller inte står det i texten.

I övrigt tror jag att du och jag har radikalt olika uppfattningar om vad som är livskvalitet. Livskvalitet för mig är någonting betydligt mer än att bara vara utan bil eller att inte få bli körd till min port när jag behöver det. Det vill jag bara säga. Jag är nästan mållös över att behöva diskutera ett sådant här förslag. Återigen är det så att människor med funktionsnedsättningar är undantagen. De ska visas upp som de där som man duttar med. Just de ska få åka fram till porten, men alla andra får inte göra det. Människor med funktionsnedsättningar vill inte vara undantag. De vill vara som alla andra och åka som alla andra. Vi ska inte skapa några getton där de inte får vara som vi.

Vi ska ha ordentliga parkeringsnormer. På något ställe föreslås det också att Hammarby sjöstad kan vara lämpligt för detta. Bevare mig väl! Jag kommer ihåg när Hammarby sjöstad planerades, hur smala gatorna är och hur svårt det är att parkera. Det finns ingenting som räcker till där. Att då helt ta bort möjligheten att ens komma fram och leverera varor till porten är fullständigt obegripligt.

Ni är bilfientliga. Ni är stadsfientliga. Jag tycker faktiskt att detta är en motion som visar ni inte vill att människor ska kunna förflytta sig. Ni vill inte ha olika trafikslag. Jag förstår att bussen inte heller får köra där. Det finns ju småbussar, men det är väl inte tillåtet heller. På något sätt måste man väl ändå få ta sig till sin port vid behov, Eie. Hur ska jag kunna köra hem min tv-apparat? Hur ska jag leverera mina trillingars hockeyutrustning när de ska i väg på en match?

Ni lägger förslag som är fullständigt obegripliga. Jag tycker att det är ett slag i ansiktet på människor som försöker köra miljövänligt även med bil. Det går att vara miljövänlig även om man har bil, Eie. Tro det eller ej!

Bifall till kommunstyrelsens alldeles ypperliga förslag!

Anförande nr 227

Eie Herlitz (mp): Fullmäktige! Jag tycker att du har missuppfattat den här motionen, Inge-Britt Lundin. Du får lusläsa den lite mer. Annedal står där som ett exempel, men det är inte alls menat så att det måste vara just Annedal. Det kan vara precis var som helst. Professionella personer får ta reda på var det passar bäst.

Det är ett kvarter det gäller, inte en hel stadsdel. Det är ett kvarter som är omgärdat av gator. I Wien går det spårvagn på en av gatorna, så man har bra kollektivtrafikkontakt. På de andra gatorna går det att köra fram till de olika portarna och lämna av folk.

Jag tycker att det är dags att bli lite mer modern i tänkandet. För 20 år sedan var det självklart att alla skulle ha bil överallt där de bodde. I dag är det en annan tid. I dag ska man kunna slippa att ha bil. Det är många som är jätteglada att slippa att ha bil. Man kanske använder bil någon gång och hyr en från bilpoolen, annars åker man

kollektivt. Det finns en massa saker man kan göra i livet för sina pengar i stället för att ha ett eget gummihjulsfordon.

Anförande nr 228

Inge - Britt Lundin (fp): Jag gläds åt att jag inte har bil, Eie, men ibland tycker jag att det är väldigt skönt att vara den där resenären som någon gång emellanåt, dock icke alltför ofta, använder en taxi och åker hem till min port. Jag gör det kanske till och med i kväll. Då vill jag bli levererad hem. Jag vill inte ens gå runt kvarteret även om det bara är, som du säger, ett kvarter. Jag tycker inte att vi ska skapa några konstgjorda getton i vår stad. Jag vill ha en stad som är levande för alla.

Anförande nr 229

Borgarrådet Livh (v): Jag tycker att det var en underbar replik från dig. Hur många getton håller inte ni på att skapa i den här staden genom bostadsomvandlingen som gör att det bara är bostadsrätter i vissa områden. Ni pratar så mycket om valfrihet. Tänk om det finns några som faktiskt skulle vilja bo i ett bilfritt kvarter. Finns det valfrihet för dem? Det skulle jag vilja veta.

Jag tycker att man ska ta den här motionen på allvar. Alla klimatforskare är övertygade om att finns det någonstans där vi kan minska trafiken så är det i storstäderna. Låt oss då bemöta sådana här motioner positivt. Vi kanske ska utreda om Inge-Britt ska kunna åka taxi hem eller inte, men låt oss ta de här motionerna på allvar. Hur ska vi kunna minska biltrafiken? Hur ska vi få ett bättre klimat om vi inte verkligen vågar tänka nytt?

Jag minns vilket fruktansvärt gny det var på den här sidan när vi skulle ha trängselavgifter. Minns ni det? Det var ett gnällande utan like. Staden skulle gå under. Jorden skulle gå under. Det överklagades till höger och vänster och till Regeringsrätten och så vidare. Nu sitter ni här och administrerar trängselavgifterna. Även ni kan ändra er.

Anförande nr 230

Inge - Britt Lundin (fp): Alla kan inte få bo precis som man vill, Ann-Margarethe Livh. Eller hur? Wien finns ju om inte annat. Jag tycker fortfarande att det är oerhört viktigt att vi har en stad för alla överallt. Man ska kunna komma fram överallt. Det ska inte skapas någon form av getto för vissa människor. Det finns stora kvarter, och det finns små kvarter. Det finns människor som har svårt att gå och människor som har svårt att se. Man skapar någonting som definitivt inte är bra om man skapar ett helt kvarter som ska vara totalt bilfritt. Människor med funktionsnedsättningar ska förstås vara undantagen som ska irra omkring där.

Anförande nr 231

Borgarrådet Livh (v): Jag upprepar: Se den här motionen som ett positivt förslag att skapa en klimativänlig och miljövänlig stad. Utred detta att kunna åka taxi hem om du vill göra det, Inge-Britt. Jag tror inte alls att man känner sig så fruktansvärt utpekad om man behöver färdtjänst och de andra i det kvarteret inte åker. Om jag bor i ett villaområde kanske jag är den enda i det området som behöver färdtjänst. Inte är

jag utpekad för det. Jag tycker att ni är griniga och gnälliga när det gäller den här typen av förslag. Kan vi inte titta på detta positivt tillsammans? Då kanske vi kan komma överens, precis som vi nästan har gjort om trängselavgifterna.

Anförande nr 232

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Visst finns det bilfria kvarter i Stockholm, Ann-Margarethe Livh. Det finns det flera exempel på, till exempel Tensta, Rinkeby och Husby. Det är trafiksepareringens stora experiment som har bidragit till att tusentals stockholmare varje dag känner en otrygghet när de går hem. Det är otillgängligt för väldigt många som skulle behöva ta bilen till porten. Hela områdena kring Tensta och Rinkeby skapades utifrån just det experimentet att bilarna skulle gå i gångar mellan bostadsområdena. Det om något är väl bilfria kvarter. Det har visat sig innebära en väldig otrygghet för människan utifrån ett planeringsperspektiv och ett Stockholmsperspektiv. Det är någonting som vi nu ska förändra och bygga bort och inte bygga nytt.

Anförande nr 233

Borgarrådet L i v h (v): När man i samband med Järva sociala forum inför hela den skandalartade behandlingen av husbyborna undersökte vad husbyborna tyckte var positivt var det trafikseparering. Jag har själv bott 30 år i ett område med trafikseparering. Jag tyckte att det var fantastiskt med trafikseparering. Mina barn kunde gå själva till förskolan när de var fem år. De kunde röra sig fritt i området, och man behövde inte vara orolig för bilar. Många människor tycker att detta har varit oerhört positivt. Det har varit en av de positiva sakerna med miljonprogramsområdena. Jag tycker att ni skulle lära er någonting av det i stället för att försöka förändra.

Anförande nr 234

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Du får väl ändå stå för det du skriver i motionen, Eie. Det måste vara det som gäller. Har du pekat ut ett område måste det vara det området som gäller.

Sedan undrar jag varför det är just bilpooler som ska få parkera där. Enligt en utredning är det endast 3 procent av befolkningen som är intresserade av bilpool. Är det ungefär era väljare, eller?

Du pratar om takterrasser och mötesplatser som man skulle kunna ha i stället för bilparkeringar. Varför inte göra som vi när vi bygger och planerar, det vill säga ha både-och? Det kan finnas plats både för ett garage och för takterrasser, mötesplatser och allt vad du räknade upp.

De ska skriva på att de aldrig någonsin kommer att skaffa bil, ha bil eller använda bil utom möjligtvis en bilpoolsbil. Hur vet de vad som kommer att hända framöver? Om de bryter benet kanske de kan behöva ha bil under en period. Ska de behöva flytta därifrån, sälja bostadsrätten eller flytta ifrån hyresrätten? De kan få en stroke, och de blir äldre efter hand. Om det inte händer dem något annat blir de i alla fall äldre. De får kanske lite svårare att gå även om de inte blir handikappade på något sätt. Då kanske de tycker att det kan vara skönt att ha ett garage i huset eller ganska nära. Om

man skulle ha följt era rekommendationer hela tiden skulle det inte ens vara några uttrykningsfordon i Hammarby sjöstad vad jag kan påminna mig.

Du tycker att vi är griniga och gnälliga, Ann-Margarethe Livh. Det kanske beror på att ni skriver griniga och gnälliga motioner och på att ni vill missunna människor att ha möjlighet att komma i närheten av sin bostad med bil. Det tycker jag är gnälligt, grinigt och besvärligt. Ni unnar inte människor att ha det lite bekvämt och bra.

Som polis ser jag också otryggheten när det inte finns någon trafik i närheten. Ni kanske såg på Beck i går kväll. Där gick de på dåligt upplysta parkvägar och blev utsatt för våldtäkter och mord. Det är mycket bättre om det finns gott om vägar, bilar och trafik så att människor ser varandra. På det sättet kan man känna trygghet. Jag tror inte riktigt på de bilfria kvarteren. Det är nog bättre att vi bygger och planerar som vi gör för alla trafikslag alltifrån bilar, bussar och lastbilar till cyklar och fotgängare. Leve variationen!

Anförande nr 235

Borgarrådet L i v h (v): Jag kanske upprepar mig, men jag har bott så många år i ett trafikseparerat område – som du tycker är så förskräckligt – och har sett hur positivt det är. Just barn och unga kan röra sig väldigt fritt i de områdena. De behöver inte vara rädda för dina långtradare, lastbilar, motorcyklar och allt vad du ville ha. Det är det som är trygghet för många barn och ungdomar som växer upp.

Våra motioner är faktiskt väldigt framåtsyftande. Jag tycker att Eies motion är framåtsyftande. Jag kan tänka mig att utreda saker i den. Den är spännande och ny. Vi har lagt förslag om en bilfri innerstad och om att våga stänga av vissa gator, vilket man vågar göra i många andra spännande städer i Europa. Jag tycker att man måste se framåt. Vi har ett stort klimatproblem. Då tycker jag att man måste ta nya idéer på allvar, Berthold.

Anförande nr 236

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (m): Självklart tar vi dem på allvar även om de är gnälliga och griniga. Vi utreder och remitterar dem till en mängd olika kontor, nämnder och styrelser som skriver sina svar. Där finner du att ni inte har stöd för motionen. Det är därför svaret från föredragande borgarråd blir som det blir. Då kan man inte betrakta det som gnälligt och grinigt. Det är på saklig grund som man har utrett och redovisat hur man ser på de här frågorna. Det är du som spelar upp bollen med grinighet och gnällighet. Jag tycker att vi skulle vara för goda för det. Det kom vi överens om häromkvällen.

Det ni vill är att förhindra, försvåra och fördyra. Det är återkommande överallt. Är det någonting ni kan förhindra och försvåra för medborgarna så gör ni det. Vi försöker i stället att underlätta och göra det så bra och trevligt som möjligt.

Anförande nr 237

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande! Det handlar inte om att försvåra. Där har du missuppfattat det hela, precis som du tycks ha missuppfattat och inte läst motionen noga. I motionen står det Annedal till exempel, men det kan vara var som helst.

Det fanns en slogan på 70- eller 80-talet om att en människa helst vill bo i villa på Stureplan med egen tomt och trädgård. Men man kan inte få allting på en gång. Den här motionen är inte alls grinig. Den är positiv. Det finns massor av människor som inte vill ha med en bil att göra. Den kostar mycket. I stället vill de använda sina pengar till hyror och p-platser till något annat som kan bli i det kvarter som jag beskrev, till exempel odlingar och trädgårdar. Det är väldigt viktigt att man kommer fram med taxi till varje gata. Det ska man göra i vårt kvarter också.

Anförande nr 238

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (m): Jag måste beklaga din läskunnighet kontra min, Eie. Jag läser innantill: Mot denna bakgrund yrkar vi att fullmäktige beslutar att Stockholm stad ska utreda möjligheten att bygga ett bilfritt kvarter i Annedal. Det finns inget ”till exempel” i den att-satsen. Eller hur? Det är bara att konstatera det.

Man kan inte få allting. Det är det som är lite konstigt med Miljöpartiet emellanåt. Ni vill helst ha en grön liten stuga vid Nybroplan utan någon trafik utanför. Många gånger säger ni att ni vill ha ett grönt samhälle, och det ska vara ute i naturen. Vid andra tillfällen ska det vara ett tätt samhälle. Och ändå går ni alltid emot allting. Det går inte att få ihop det.

Anförande nr 239

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Man blir mycket fundersam, och kanske också lite betänksam, när man hör att du säger att det är så synd om dem som har brutit benet och inte kan få köra bil då. Jag trodde att man kanske inte skulle köra bil om har brutit benet.

Man får också en känsla av att tryggast i vår stad vore om varenda park hade bilvägar så att varenda liten gångstig egentligen var en motorväg. Då skulle vi alla vara så otroligt trygga.

Jag vill också ta upp begreppet en stad för alla. Den som råkar känna till små barn som bor inne i Stockholm och deras föräldrar vet att en av de största otrygghetsfaktorerna är hur barnen ska ta sig till och från skolan. Bilismen bidrar tyvärr inte alls till trygghet. Det otryggaste stället i Stockholm är faktiskt hörnet mellan Hornsgatan och Götgatan.

Anförande nr 240

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (m): Det beror kanske lite på om man kan köra bil när man har brutit benet. Man kan ju ha en automatväxlad bil och ha brutit vänsterbenet. Så småningom när man börjar bli rehabiliterad går det kanske bra. Jag kan bryta benet och min fru köra bilen. Då kan det vara väldigt bra att ett garage eller en parkeringsplats i närheten av bostaden. Jag sade faktiskt inte att just den som bröt

benet skulle köra. Den som börjar bli gammal kanske inte heller kör bil, men det kan kanske vara bra i alla fall att ha en parkeringsplats i närheten.

Min fråga var egentligen: Om jag har skrivit på ett sådant papper att jag aldrig ska ha bil och aldrig ha någon bilplats i närheten av bostaden och sedan behöver det så småningom, måste jag då flytta? Det har ni inte svarat på.

Anförande nr 241

Å s a R o m s o n (mp): Den här debatten börjar skrämmande mycket likna den som hölls om trängselavgifterna. Då fanns det, bland annat från dig, Berthold, ganska bildliga exempel på hur omöjligt allting skulle bli och hur absolut otänkbart detta var i din värld. Inge-Britt Lundin ger också en väldigt bra bild av vad som är omöjligt i hennes värld.

Man kan konstatera att vi har en väldigt olika syn på vad det framtida Stockholm och den framtida goda, urbana miljön innebär för människors ökade välfärdsstandard och livskvalitet. Ni menar att bilfria kvarter innebär otrygghet och otillgänglighet och att bilpooler är helt ointressanta för stockholmarna. Det är tydligen det generella moderata inspelet.

Å andra sidan är Moderaterna lite dubbeltydiga här. Alvendal menar att det finns jättestora bilfria kvarter som har misslyckats i Stockholm. Berthold verkar snarare mena att detta är en grön utopi som är helt omöjlig att genomföra. Jag tycker att ni på er kant får bestämma er om det finns jättestora bilfria kvarter redan eller inte.

På den här sidan är vi mer positiva. Det här är ett förslag i en motion. Det var du som sade nej, Berthold. Det var inte vi. Vi för fram ett förslag i den här motionen. Vi menar att det är betydligt barnvänligare med mindre kvarter där det finns stora bilfria ytor. Vi tycker att det finns ganska goda underlag för att säga att både barn och deras föräldrar tycker att det är tryggare om man har en god tillgång till utelek miljöer där man inte behöver passera en stor gata eller en stor parkeringsplats. Barn tycker dessutom att det finns roligare ställen att leka på än just parkeringsplatser. Tomma parkeringsplatser kan ju vara bra som basketplaner, men då kan man ju måla om dem också och ha ett annat underlag.

Vi tycker dessutom att det är förknippat med radikalt minskade boendekostnader, vilket möjliggör för många fler människor att bo i staden. Många fler kan bo i en stad där vi inte har dessa ytintensiva ytor. I det här kvarteret kan man bestämma sig för att använda ytorna och pengarna till annat. Du undrar varför man inte kan ha både–och, Berthold. Ja, är man rik kan man ju betala både för ett garage under, en takterrass över och en pool mitt i. Det är det man gör i Danderyd och Lidingö. Men om alla ska ha möjlighet att bo här i Stockholm kanske vi inte kan göra på det sättet. Vi tänker på alla som bor här.

I dag finns det faktiskt en majoritet som inte har bil i Stockholm. Det finns en majoritet som inte har bil i hushållet en gång. Ibland undrar jag om det är den synen vi har i den här salen när vi planerar Stockholm, när vi planerar för att varje hushåll ska ha minst en bil och helst fler eftersom de då har ännu bättre tillgänglighet. Det kan ju vara så att tillgängligheten ökar för alla om man har färre bilar. Till och med

den som är funktionshindrad och, med dagens kollektivtrafik, kan ta spårvagnen gör det tryggare om det inte finns lika många bilar i bilkvarteren.

Anförande nr 242

Berthold Gustafsson (m): Det finns ingen motsats i det Kristina Alvendal och jag säger. Det finns bilfria kvarter. Jag säger att i många fall kan de vara otrygga. Vi försöker att satsa mer på belysning för att det ska bli tryggare på det sättet. Det är många som upplever att det är ensamt att gå igenom de här områdena och att det är tryggare att gå på gator där det finns trafik och rörelse.

Du säger att det bara är i Danderyd som man har både-och. Nej, vid Telefonplan byggs det hus där det finns bilparkering, pooler på gården, terrasser och uteplatser. Visst går det. Det började väl planeras under den förra mandatperioden om jag inte minns fel. Ni kanske håller med om detta också, och det vore jättetrevligt.

Anförande nr 243

Åsa Romson (mp): Vi har varit delaktiga i att planera olika typer av kvarter, Berthold Gustafsson. Vi kan tänka oss kvarter där det även finns bilar. Det är ni som inte kan tänka er kvarter där det inte finns bilar. Det är faktiskt ni som är emot valfriheten i det här fallet.

Du kunde inte tänka dig hur man över huvud taget skulle kunna ta sig dit i en situation där man behövde transportera sig med bil. I de kvarter som Alvendal pekar på som bilfria enligt hennes definition, de trafikseparerade större områdena, har vi inte de problemen. Man kommer fram. Miljöpartiet har aldrig föreslagit att akutbilar aldrig skulle kunna åka i Hammarby sjöstad. Du far med osanning. Du vill klistra på oss den bilden, men det går inte. Vi tänker på en större planering där man kan undvara bil i vissa kvarter.

Anförande nr 244

Borgarrådet Hamilton (m): Jag måste säga att det här är en intressant diskussion. Det är snarare Miljöpartiet och Vänsterpartiet som har en dålig vision inför framtiden eftersom de bara talar om att vara för eller emot bilar. Vi har presenterat en elbilsvision 2030. Vi tycker att det vore jätteintressant att till exempel bara ha elbilar i Stockholms innerstad. Då pratar man om att kombinera ett väldigt offensivt klimatarbete med att tillgodose det behov som människor har att kunna röra sig och kunna använda bilen när man känner för det.

Jag tycker inte att det är speciellt avantgardistiskt att säga att man ska stoppa bilismen helt och hållet. Man måste också inse att det händer väldigt mycket på det här området. Vi har ett elbilsseminarium på fredag med över 80 anmälda deltagare. Stockholm betraktas i dag som en väldigt intressant stad just på grund av det elbilsprojekt som vi har tillsammans med Fortum. Det tycker jag är en framtidsvision.

Anförande nr 245

Å s a R o m s o n (mp): Men du kan inte ha läst den här motionen, Ulla. Den här motionen, till skillnad från en annan motion om en helt bilfri innerstad som Vänsterpartiet hade, innebär att vi vill ha bilfria kvarter. Man skulle ha den lösningen i byggstrukturen. Du vet också att vi har röstat för projekt med elbilar. Vi tycker att elbilar är ett intressant koncept. Men det du missar i klimatdebatten är att om alla urbana människor skaffar en elbil och använder den på samma sätt eller kanske mer än vad man gör i dag får vi ett energibehov som vida överstiger den energi som vi kan producera på ett vettigt sätt. Det är fortfarande intressant att energieffektivisera även när vi konverterar bilarna till bättre bilar, det vill säga elbilar, för det har vi ingenting emot.

Anförande nr 246

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Visst har vi olika syn på framtidens stad och på framtidens utveckling, Åsa. Det har vi sannerligen. Jag tror på utveckling av olika fordon. Det är därför som jag tror att det är bra att ha Bromma kvar. Jag tror att det kommer att hända saker med flygplan, bilar, bussar och med det mesta. Jag tror också att vi i större utsträckning kommer att ha parkeringsplatser nedgrävda i underjorden, men till skillnad från er tycker jag att bilarna ska få komma upp någon gång ibland också.

Jag tror på valfrihet och bra miljö för både barn och vuxna, för både pojkar och flickor – här klämde jag in genusperspektivet också – även om vi har bil i staden. Däremot tror jag inte som du, Åsa, på radikalt billigare boendekostnader. Jag vet inte var du fick det ifrån och hur du kunde plocka in det här. Det var konstigt.

Anförande nr 247

Å s a R o m s o n (mp): Du tror ju inte på bilfria kvarter, Inge-Britt Lundin. Det har jag förstått. Du tror inte att stockholmarna kan välja att inte ha bil trots att du själv inte har det och trots att majoriteten av stockholmarna väljer att inte ha bil. Du tror dessutom på trygga miljöer för barn. Jag tror att du också håller med om att de flesta undersökningar pekar på att bilen är ett otrygghetsmoment som är långt större än det problem som ni menar att parkvägarna skulle vara eftersom det inte finns tillräckligt med bilar som garanterar tryggheten på något konstigt sätt.

Det är väl belagt att de ökande boendekostnadskalkyler som vi har när det gäller byggandet till stora delar beror på hur vi använder markytorna. Med en bilplats per lägenhet ökar vi boendekalkylerna ganska radikalt, särskilt för de hushåll som har valt att inte ha bil. Det gör ni i borgarnas Stockholm.

Anförande nr 248

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Det är ju just valfrihet vi vill ha. Ni borde jubla över vår motion eftersom den går i riktning mot ökad valfrihet. I dag har man ingen valfrihet. Man flyttar in ett nybyggt hus någonstans, och genast är det kopplat till att det ska vara ett visst antal garageplatser i huset. De är så dyra att göra i ordning att det inte räcker med de pengar man betalar i månaden för parkering. Det är andra kostnader också som hamnar på hyran. Man får betala för parkeringen

oavsett om man vill eller ej. Så ska det inte vara. Vi ska ju ha valfrihet. Jag ska kunna bo i ett kvarter som i för sig är lätt att komma till med taxi, ambulanser och varutransporter, men där jag inte ständigt behöver ha en bil parkerad i min närhet. Det är det viktiga. Kom ihåg det!

Läs motionen noga så ska ni se att det inte är meningen att det prompt måste vara Annedal även om det står Annedal på något ställe. Det kan vara precis var som helst. Ni kan väl ha lite fantasi också och inse att om det finns ett annat kvarter som är bättre bör man välja det.

Anförande nr 249

Inge-Britt Lundin (fp): Om jag förbundit mig att inte ha bil när jag flyttar in i det där bilfria kvarteret och sedan ändrar mig. Jag kanske skiljer mig och gifter om mig med en racerförare eller bryter båda benen. Hur bär jag mig åt då? Åker jag ut därifrån med dunder och brak? Vad gör jag då, Eie?

Anförande nr 250

Eie Herlitz (mp): Om det sker så stora förändringar i mitt liv att jag först fattar ett väl genomtänkt beslut att inte ha bil och sedan vill ändra det får man kanske flytta. Man kan också skaffa bil men ha den parkerad någon annanstans. Det finns inget som säger att bara för att man har bil måste den vara parkerad intill bostaden. Jag tycker att man mycket väl kan göra som God bostad föreslog på 70-talet, nämligen ha närparkeringsplatser och fjärrparkeringsplatser. Folk kan ha en bil som de bara använder på helgerna, och då kan de ställa den lite längre bort på en speciell parkering, ungefär som folk gör när det gäller fritidsbåtar i dag. Det finns hur många varianter som helst på detta. Försök att vara lite kreativa och positiva och se framåt! Gnäll inte bara!

Anförande nr 251

Berthold Gustafsson (m): Ordförande! Jag hade också tänkt ställa den fråga som Inge-Britt ställde. Jag skulle gärna vilja att du utvecklade detta lite. Är det inte fråga om det som jag har sagt så många gånger, nämligen att förhindra, försvåra och fördyra för människor? Är det inte så? När jag får en förändrad livssituation tvingas jag att flytta därifrån i stället för att kunna skaffa en bil och parkera den i närheten av min bostad. Folk kanske får lite svårare att gå när de blir äldre. Det kan gälla den ena parten i ett förhållande. Då kommer det att bli besvärligt för båda parter. De tvingas att flytta från bostaden.

Är inte det ganska ohumant av dig att säga att det ska vara på det sättet? Är det inte bättre att det finns en valfrihet från början så att man kan välja? Många väljer bort att ha bil från början, och sedan upptäcker de att det kanske kunde vara bra med bil. Då finns den möjligheten. Andra kanske går åt andra hållet. De som har haft bil från början kanske inte längre behöver ha det. Det borde finnas tillräckligt många parkeringsplatser så att den möjligheten finns i stället för att man ska förhindra, försvåra och fördyra på det här sättet, Eie.

Anförande nr 252

E i e H e r l i t z (mp): Det är inte så att vi är emot bilismen som system, men vi tycker att den har brett ut sig för mycket. Det finns för många bilar på gator och torg i staden. Det är många människor som har insett det och i stället vill åka mer kollektivt och inte ha denna bil. En bil är fruktansvärt dyr också. Det är jättemånga människor som skulle bli jätteglada om man byggde ett sådant här kvarter där de får en massa andra livskvaliteter i stället. Var positiva, mina vänner!

Anförande nr 253

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (m): Om det är så som du säger, att så väldigt många människor är så väldigt positiva till era idéer, varför är det då inte fler som röstar på er och så många som röstar på oss? Det kan man fråga sig. Varför är det bara 3 procent som vill ha en bilpoolsbil? Varför är det bara 3 procent som vill ingå i bilpooler, om det nu är ett så fantastiskt system? Jag har inget emot bilpooler så länge inte skattebetalarna ska betala dem. Om det är frivilligt och människor i sammanslutningar vill ha bilpooler – à la bonne heure. Men det är inte därmed sagt att de ska vilka förmåner som helst på skattebetalarnas bekostnad och tränga ut andra från möjligheten att parkera sin bil. Då tycker jag att man med egna rättigheter tränger ut andras rättigheter. Det är inte ett samhälle som jag vill förespråka. Man ska försöka att ta hänsyn till varandra på olika sätt.

Anförande nr 254

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Man hör de mest bisarra argument för att man inte ska ha bilfria kvarter eller bilfria gator i Stockholm. Ett är att det kan blir en dramatisk förändring i ens liv. Man kanske blir handikappad eller drabbas av en bilolycka.

Ordförande, fullmäktige! Jag vill ställa en fråga till Berthold Gustafsson. Vad tänker du göra att för att de människor som bor i hyreshus där det inte finns hiss, och som på grund av den här dramatiska förändringen i deras liv måste byta bostad, ska kunna fortsätta att bo kvar?

Anförande nr 255

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (m): Visst kan det uppstå situationer där det blir förändringar, men det är också så att man i allt större utsträckning bygger in hiss även i hus där det från början inte har funnits. Dessa upprustningar är ni många gånger emot och kallar dem för lyxsaneringar eller lyxrenoveringar därför att de får hiss i husen. Var lite positiva och gå med på sådana saker! Då får vi ett ännu bättre samhälle.

Anförande nr 256

J o n a s E k l u n d (mp): När hyresgästen eller bostadsrättsinnehavaren i det bilfria kvarteret efter 25 år kommer på att han eller hon behöver en bil de närmaste fem åren har den personen sluppit betala för andras bilparkering i 25 år och kan hyra en garageplats på marknadsmässiga villkor under den perioden som han eller hon

behöver ha en garageplats. Personen i fråga har sluppit att subventionera sina grannars bilinnehav.